metri vest de Reichswald și planorul meu era la vreo 50 de metri de cel al lui Browning".

În timp ce soldații descărcau jeepul lui Browning, cîteva proiectile germane explodară chiar prin preajmă. Colonelul Chatterton se aruncă imediat în cel mai apropiat șanț. „N-am să-l uit niciodată pe Browning cum stătea în picioare pe marginea șanțului, cu aerul unui explorator, și mă întreba : «George, ce naiba faci acolo ?»" Chatterton fu sincer. „Mă ascund, domnule general", spuse el. „Ai face bine să ieși", îi spuse Browning. „E timpul să plecăm". Dintr-un buzunar al tunicii, Browning scoase un pachețel înfășurat în foiță. Înmînîndu-l lui Chatterton, îi spuse : „Pune-l la jeepul meu". Chatterton îl desfăcu și văzu un fanion cu un Pegas albastru-deschis pe un fond maroniu : însemnul aviației trupelor aeropurtate britanice. Cu fanionul fluturînd pe aripa jeepului, comandantul forțelor „Market-Garden" se îndepărtă în viteză.

La 24 km distanță, la comandamentul lui Browning, acum instalat pe creasta colinei Groesbeek, se simțea deja o anumită neliniște. Ambele stații radio de mare putere ale Diviziei 82 aeropurtate fuseseră avariate la aterizare. Cele ale lui Browning erau în bună stare și una din ele a fost cedată Diviziei 82, pentru a putea stabili imediat legătura cu generalul Gavin. Secția de transmisiuni a corpului stabilise, de asemenea, legătura radio cu Armata 2 britanică a generalului Dempsey și cu eșalonul de spate al Statului major al corpului aeropurtat aflat în Anglia, iar Browning avea legătură radio și cu Divizia 101. Dar radiotelegrafiștii nu reușeau să recepționeze nimic de la divizia lui Urquhart. Generalul Walch crede că vina a fost a radiotelegrafiștilor corpului. „Cînd operațiunea era încă în studiu, am cerut o echipă corespunzătoare de radiotelegrafiști pentru statul major. Știam foarte bine că stațiile noastre de radio erau necorespunzătoare, iar radiotelegrafiștii – slabi și lipsiți de experiență". Browning avea posibilitatea să conducă acțiunile diviziilor 82 și 101 ale Corpului 30 al lui Horrocks, în schimb tocmai bătălia cea mai importantă, de la Arnhem, era în acel moment crucial în afara controlului său. După cum spune Walch : „Nu aveam nici cea mai mică idee despre ceea ce se întîmpla la Arnhem".

Un fel de paralizie progresivă a început să afecteze planul lui Montgomery. Dar în acest prim stadiu nimeni nu o știa. În Olanda, în întreaga zonă de desfășurare a operațiunii „Market-Garden", aproximativ 20 000 de soldați aliați se puseseră în mișcare ca să cucerească podurile și să țină deschis coridorul pentru impunătoarele forțe „Garden", ale căror subunități înaintate de tancuri trebuiau să facă joncțiunea cu parașutiștii Diviziei 101 la căderea nopții.

■

De pe terasa unei mari fabrici din apropiere de Canalul Meuse-Escaut, generalul Brian Horrocks, comandantul Corpului 30 britanic, urmărea ultima dintre imensele formații de planoare care treceau în zbor pe deasupra tancurilor sale aflate pe baza de plecare. Punîndu-și binoclul la ochi, Horrocks privi banda albă a șoselei care se întindea spre nord, către Valkenswaard și Eindhoven. Satisfăcut că trupele aeropurtate trecuseră la acțiune, Horrocks dădu forțelor „Garden" ordin să declanșeze atacul. Exact la ora 14,15, cu un bubuit asurzitor, 350 de tunuri au deschis focul.

Bombardamentul a fost înspăimîntător. Mereu alte tone de proiectile se revărsau asupra pozițiilor inamice. Uraganul de foc care se abătu asupra unui sector cu o dezvoltare frontală de numai 1,5 km și o adîncime de 8 km făcu să se cutremure pămîntul sub tancurile Grupului blindat irlandez, care se porniseră spre aliniamentul de atac. În spatele companiilor din primul eșalon, sute de tancuri și vehicule blindate începură să iasă încet din pozițiile de așteptare, gata să intre în dispozitiv, de îndată ce tancurile din cap se puneau în mișcare. Sus pe cer, o formație de avioane de vînătoare Typhoon, lansatoare de rachete, făceau mereu viraje, așteptînd ca locotenent-colonelul Joe Vandeleur, comandantul Grupului blindat irlandez, să le indice obiectivele pe care trebuiau să le lovească. La ora 14,35, stînd în picioare în turela tancului din cap al Companiei 3, locotenentul Keith Heathcote strigă la microfon : „Conductor, înainte !" „Era un vacarm de nedescris, își amintește Vandeleur, dar totul se desfășura conform planului". Acum, primele tancuri care părăsiseră capul de pod treceau granița olandeză. Căpitanul „Mick" O'Cock, care comanda Compania 3, raportă prin radio : „Înaintarea decurge bine. Compania din cap a trecut". Apoi, în cîteva secunde, se produse o schimbare bruscă. După cum își amintește Vandeleur, „germanii au început să tragă, nu glumă".

Bine adăpostiți în poziții fortificate pe ambele părți ale șoselei, artileriștii germani nu numai că au supraviețuit cumplitului val de foc, dar au rămas pe loc, așteptînd pînă i-a depășit. Abținîndu-se să tragă, germanii lăsară primele tancuri să treacă. Apoi, în două minute, trei din tancurile companiei din cap și șase din următoarele au fost scoase din luptă. Incendiate și imobilizate, ele ocupau aproape un kilometru de șosea.

Ofensiva fusese oprită înainte de a fi început propriu-zis și nouă tancuri avansate blocau șoseaua. Companiile care veneau din urmă nu mai puteau să înainteze. Chiar dacă ar fi reușit să ocolească carcasele în flăcări, artileriștii germani, bine adăpostiți, le-ar fi distrus unul cîte unul. Ca să poată relua înaintarea, Vandeleur chemă în ajutor avioanele Typhoon, lansatoare de rachete. Ghidîndu-se după fumul purpuriu al proiectilelor trase de pe tancuri pentru a indica punctele unde se presupunea că sînt pozițiile germane, avioanele de vînătoare se angajară în picaj cu un șuierat înfiorător. „Pentru prima dată vedeam avioane Typhoon în acțiune, își amintește Vandeleur, și am fost uimit de curajul acelor piloți. Veneau în șir indian cap lîngă coadă, zburînd prin propriul nostru val de foc. Am văzut unul dezintegrîndu-se chiar deasupra mea. Era ceva de neînchipuit — tunurile care trăgeau, zgomotul avioanelor, urletele și înjurăturile oamenilor".

În timp ce avioanele Typhoon mitraliau la numai cîțiva metri în fața lor, infanteriștii englezi se apucară cu furie să-i scoată pe germani din tranșeele lor bine mascate.

La punctul său de comandă, generalul Horrocks a fost informat că șoseaua era treptat degajată și că infanteria, deși a suferit pierderi grele, i-a curățat pe germani de pe flancuri.

■

Garda irlandeză se puse din nou în mișcare, dar luptele continuau. **Rezistența germană era mult mai puternică decît se anticipase.** Printre prizonieri se aflau soldați din celebrele batalioane de parașutiști și, spre marea surprindere a englezilor, infanteriști încercați din diviziile 9 și 10 de tancuri SS : era vorba de subunități din grupurile de luptă pe care generalul Bittrich le trimisese ca întăriri la Armata 1 de parașutiști a lui Student. Pentru ca surpriza să fie și mai mare, s-a descoperit că unii dintre prizonieri făceau parte din Armata 15 a generalului von Zangen. În jurnalul acțiunilor de luptă al Gărzii irlandeze se poate citi : „Cercetarea noastră era surprinsă și indignată : unul după altul apăreau regimente germane care nu mai trebuiau să existe".

Generalul Horrocks se așteptase ca primele tancuri să parcurgă cei 21 km pînă la Eindhoven, „în două sau trei ore". S-a pierdut timp prețios, pentru că în ziua aceea Garda irlandeză avea să parcurgă numai vreo 11 km, ajungînd la Valkenswaard pe înserat. Operațiunea „Market-Garden" era deja într-o îngrozitoare întîrziere în raport cu planul.

■

Feldmareșalul Model era încă zguduit, cînd sosi la comandamentul lui Bittrich, de la Doetinchem. În condiții normale, ar fi parcurs distanța aceea în cel mult o jumătate de oră, dar, întrucît s-a oprit de mai multe ori pentru a-i alerta pe diverșii comandanți din zonă, în legătură cu debarcarea desantului aerian, drumul a durat peste o oră. Deși feldmareșalul părea calm, Bittrich își amintește că „primele lui cuvinte au fost : Erau cît pe ce să pună mîna pe mine ! Ajunseseră în spatele comandamentului. Îți dai seama ! Erau cît pe ce să pună mîna pe mine !"

Bittrich l-a pus imediat la curent pe Model cu ultimele informații primite de la Corpul 2 de tancuri. Încă nu reieșea limpede care era intenția aliaților, dar Bittrich îi expuse lui Model părerea sa : desantul urmărea să țină în loc Armata 15, în timp ce Armata 2 engleză se îndrepta spre Ruhr. În acest scop, aliații trebuiau să cucerească podurile din Nijmegen și Arnhem. Model nu a fost de acord. Nu podul din Arnhem era obiectivul, spuse el. Aceste trupe aeropurtate se vor îndrepta spre nord-est, în direcția Ruhr-ului. După părerea lui Model, situația era confuză pentru a se putea trage niște concluzii definitive. Se întreba, însă, de ce fuseseră lansate forțe aeropurtate în zona Nijmegen. În orice caz, aprobă măsurile luate deja de Bittrich.

La comandamentul său din Vught, generalul Kurt Student se găsea în fața unei dileme : Armata 1 de parașutiști fusese despărțită în două de desantul aerian. Nemaiavînd legătură telefonică, depindea numai de radio și nu mai putea să-și conducă armata acum scindată. Pentru moment, unitățile luptau pe cont propriu, fără o conducere unică. Dar, printr-un noroc fantastic, cu consecințe de o importanță capitală, lui Student îi fu adusă o servietă intactă, găsită într-un planor Waco, doborît în apropiere de comandamentul său.

„Era de necrezut, spuse Student. Servieta conținea întregul ordin de atac al inamicului pentru operațiunea în curs". Student și statul său major studiară planurile pe care puseseră mîna. „Ne arătau totul : zonele de lansare, coridorul, obiectivele, pînă și denumirile diviziilor participante. Totul ! Am putut să descifrăm imediat implicațiile strategice. Trebuiau să cucerească podurile înainte ca noi să le putem distruge. M-am gîndit la un singur lucru : S-a făcut dreptate ! Istoria se repetă ! În 1940, în timpul operațiunii noastre de desant din Olanda, unul dintre ofițerii mei, în pofida ordinelor foarte stricte, luase cu el hărțile cu planul detaliat al atacului nostru și aceste hărți au căzut în mîna inamicului. Acum roata s-a întors. Știam precis ce aveam de făcut."

În salopete de mascare și cu căștile lor speciale, împovărați de arme și muniții, ostașii Brigăzii 1 de parașutiști a generalului Lathbury se îndreptau spre Arnhem. Jeepuri intercalate printre coloanele de soldați în marș trăgeau piese de artilerie și cărucioare încărcate cu arme și materiale. Văzîndu-i trecînd, generalul Roy Urquhart își aminti de un compliment pe care i-l făcuse cu cîteva luni înainte generalul Horrocks. „Oamenii dumitale sînt grozavi", îi spusese Horrocks plin de admirație. Atunci, Urquhart considerase lauda cam exagerată. În duminica aceasta, însă, nu mai gîndea la fel. Acum, în timp ce urmărea cu privirea trupele Brigăzii 1 îndreptîndu-se spre zona de luptă, simțea că inima i se umple de mîndrie.

(Va urma)

Rinascita
ROMA

SINDICATELE ȘI GUVERNUL LABURIST — COLABORARE CU REZERVE

ÎNȚELEGEREA dintre guvern și sindicate continuă să domine scena politică din Marea Britanie ; ea își reafirmă semnificația ca instrument al ordinii în furtuna crizei, ca element stabilizator în drumul anevoios al relansării și, totodată, ca baraj împotriva revenirii conservatorilor la putere. „Pactul" — după cum se știe — a fost, recent, reînnoit la Congresul anual al sindicatelor britanice (T.U.C.), de la Brighton. În acest cadru se consolidează, deci, garanția implicită de care s-a bucurat actuala administrație laburistă încă de la începuturile ei (februarie 1974), pe baza convingerii răspîndite că, dacă, din întîmplare, s-ar înregistra o schimbare de direcție, sub conservatori nimeni nu ar ști să facă față atît de ușor relațiilor cu organizațiile oamenilor muncii. Ipoteza inacceptabilă a acestui „salt înapoi" este cea care continuă să caracterizeze o fază dificilă și complexă de tranziție, condiționînd totodată și dialectica internă a mișcării laburiste.

Orizontul este încă întunecat de nori grei : cifra fără precedent de 1 500 000 șomeri și previziunea îngrijorătoare că nu există speranța ca numărul total să fie absorbit încă vreo cîțiva ani de acum înainte. Pe acest teren, T.U.C. se angajează cu întreaga sa forță și tot sprijinul său, preluînd, în mod prioritar, apărarea locurilor de muncă, cu conștiința gravelor răspunderi pe care le implică menținerea, în actuala conjunctură, a așa-zisului „contract social" în condițiile măririi decalajului dintre proiecte și realitate, dintre instanțele de programare și realizări. A reafirma fidelitatea față de guvern, în timp ce acesta preconizează alte încercări dure, nu este ușor nici măcar în cadrul acelei structuri specifice, care constă în consolidarea blocului laburist britanic pe o bază sindicală și pe partidul care este emanația sa, fără a cere și a obține garanții corespunzătoare că „sacrificiile" deja făcute și cele viitoare nu vor fi zadarnice.

Anual, la începutul lui septembrie, congresul sindicatelor inaugurează noul sezon politic : mai mult ca de obicei, anul acesta Congresul de la Brighton a servit drept introducere pentru dezbaterea care se intensifică din nou între partide, indicînd temele și obiectivele fundamentale și, în sens relativ, marcînd chiar o cotitură de la vechi la nou în atitudinile și poziția sindicatelor. Săptămîna sindicală de la Brighton a marcat, înăuntrul și în afara partidului laburist, un moment semnificativ pentru autoritatea conducerii, sub aspectul îndatoririlor colegiale. Apelul la autodisciplină, care se află la rădăcina deliberărilor, a fost apoi aplicat în fața amenințării cu grevă a muncitorilor maritimi, evitată printr-o propunere de compromis, mediată de Consiliul general și Comisia economică a T.U.C.

Sub ultima administrație conservatoare a lui Edward Heath, cînd sindicatele erau în opoziție, marile lupte ale minerilor din 1972 și 1974 au fost sprijinite de ampla solidaritate a mișcării care a reușit să desființeze instrumentul coercitivo-legal, ducînd, în cele din urmă, la înfrîngerea electorală a guvernului însuși, care alesese tactica ciocnirii frontale. Acesta este și punctul de referință obligatoriu pentru a înțelege împletirea ulterioară a relațiilor dintre sindicate și guvern în Marea Britanie, cînd — odată cu venirea la conducere a laburiștilor — dispozițiile restrictive obligatorii au cedat pasul „moderației voluntare" și sindicatele, în mod legal, a redobîndit libertatea de mișcare, au fost recompensate pentru pierderile financiare (amenzi și sechestre) suferite pînă în 1974, li s-au redat securitatea și garanțiile juridice și, mai ales, au primit acces la consultarea permanentă, cu dreptul de a da sugestii și a face contrapropuneri.

Lista realizărilor, în aspectul lor formal, are o anumită importanță și actualul președinte al partidului laburist, Tom Bradley, a venit să o prezinte la Congresul T.U.C. ca dovadă că guvernul și-a respectat partea de angajamente conform „contractului social".

„Contractul social", în calitatea și dimensiunea sa oficială, este unul dintre evenimentele importante din ultimii trei ani, un eveniment care, pe de o parte a contribuit la stabilitatea guvernului laburist, iar, pe de alta, a recunoscut importanța tot mai mare a sindicatului în societate, forța lui autonomă, însăși creșterea lui cantitativă (T.U.C. a atins cifra record de 11 milioane membri). Dar, a fi asociat ca interlocutor de drept la evenimentele țării înseamnă a depăși actul de pragmatism al convocărilor din Downing Street nr. 10 și a avea posibilitatea de influențare concretă asupra opțiunilor de fond. „Dialogul" nu se poate restrînge la o consultare rituală ale cărei reguli au fost fixate odată pentru totdeauna, ci trebuie să se exprime printr-un drept real de a fi ascultat, de a exprima critic, pentru a aduce o contribuție diferită și eficientă, pentru a face să fie recunoscute drepturile și cerințele oamenilor muncii. Aceasta este, în esență, ceea ce a cerut Congresul T.U.C., încă din prima sa zi a lucrărilor, cînd a avertizat să nu se considere drept necondiționat sprijinul sindicatelor în condițiile agravării șomajului.

După trei ani de „contract social", lista de prețuri a redus creșterile de salarii la sub 10 la sută, cifra inflației s-a redus la jumătate (între 11 la sută și 13 la sută), productivitatea este în creștere, absențele de la lucru și grevele s-au redus. Contribuția sindicatelor, în acești ani, a fost hotărîtoare. Dar restrîngerea locurilor de muncă se accentuează, iar fenomenul va continua în mod relativ și după „relansare", ceea ce reînnoiește obiectivele de luptă ale sindicatelor.

Schița planului de acțiune pentru care s-a subscris la Brighton este formulată în 7 puncte : 1) dezvoltarea economică ; 2) controlul asupra prețurilor la produsele de primă necesitate, cu un plus de subvenții la unele mărfuri alimentare ; 3) reformă a sistemului impozitelor (impozite mai mari pe veniturile mai ridicate și pe profituri) ; 4) disponibilitatea mai mare de fonduri de gestiune pentru Societatea Națională a Întreprinderilor (NEB) ; 5) blocarea scurgerii capitalurilor ; 6) extinderea naționalizărilor asupra sectorului băncilor (cele patru instituții bancare mai mari) ; 7) control se-

Membri ai sindicatelor protestînd, la Blackpool, împotriva nivelului ridicat al șomajului și reducerii cheltuielilor publice

lectiv la importuri. Revendicările sindicale au legătură directă cu programul Partidului laburist şi cu noua elaborare apărută în urma lucrărilor de pregătire a Congresului anual de la Blackpool.

Asupra tuturor acestor teme, discuţia şi divergenţele de opinii sînt mai puternice decît ar lăsa să se presupună masivele voturi întrunite de moţiuni în mod diplomatic formulate. În concluzie, a fost — aşa cum trebuia — o demonstraţie publică a sprijinului faţă de guvernul Callaghan, confirmarea responsabilităţii pe care ambele aripi ale mişcării laburiste şi le-au asumat cu scopul de a se oferi o soluţie pozitivă crizei. Dezbaterea viguroasă şi aprofundată a unor probleme arzătoare, ca rasismul şi Irlanda de Nord, problema condiţiei femeii, repercusiunile sociale ale conjuncturii, tipul de societate la a cărui plămădire vor contribui forţele democratice au demonstrat maturitatea mişcării sindicale, capacitatea ei de reflecţie şi amploarea intereselor sale.

Încrederea reînnoită faţă de guvern nu putea, în aceste împrejurări, decît să fie condiţionată, nu atît din cauza „garanţiilor" pe care le cer sindicatele în schimbul contribuţiei şi colaborării lor, ci ca un avertisment adresat puterii executive de a respecta clauzele programului laburist. „Nu cerem guvernului să-şi schimbe strategia — a spus preşedintele sindicatului metalurgiştilor, Hugh Scanlon —, ci să o realizăm pînă la capăt, ţinînd seama că obiectivul fundamental care se impune este regenerarea şi consolidarea bazei industriale a ţării".

Antonio Bronda

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

„LOCKHEED" — FILIERA VEST-GERMANĂ

O ÎNTREBARE care intrigă a circulat în cercurile politice vest-germane în zilele dinaintea alegerilor. Este oare posibil ca „Lockheed Aircraft Corp" să fi plătit un milion de dolari mită olandezilor pentru ca aceştia să-şi echipeze forţele aeriene cu 138 avioane „Starfighter" şi să nu fi dat un ban celor de la Bonn, care au cumpărat de şapte ori mai multe avioane ?

Datorită nenumăratelor implicaţii, nu este exclus ca întrebarea să rămînă fără răspuns.

Oricum, afacerea „Lockheed", după ce a dus la scandal şi a distrus cariere politice în Olanda, Italia şi Japonia, apare, acum, ca un mister adînc şi o controversă de ultim moment în viaţa politică a R.F. Germania : în centrul atenţiei se află liderul bavarez Franz-Josef Strauss şi Uniunea Creştin-Socială.

Faptele cunoscute sînt următoarele : cînd Strauss a fost numit ministru al apărării, în 1956, avionul F-104 Starfighter abia fusese proiectat. Pe vremea cînd a fost nevoit să demisioneze, în 1962, fuseseră comandate avioane în valoare de 400 milioane dolari, iar Starfighter, desemnat ca avionul de bază al noii Luftwaffe, era deja pe cale de a deveni cel mai mare fiasco din istoria aviaţiei.

Din cele 915 avioane intrate în serviciu în forţele aeriene vest-germane — majoritatea construite local — 187 s-au prăbuşit, ultimul cu două săptămîni în urmă, iar 87 de piloţi şi-au găsit moartea. N-a fost atribuită o vină specială şi, probabil, nu va fi atribuită niciodată.

Ministrul apărării întreprinde o anchetă pentru a analiza posibilitatea sabotajului în timpul celor 15 ani în care F-104 a fost operaţional, dar o asemenea explicaţie este respinsă de cei mai mulţi observatori avizaţi.

La început, vina era atribuită numai vest-germanilor. Aceştia păreau să lucreze cu sofisticatele avioane supersonice la fel cum făcuseră cu vechile lor Messerschmitt-uri şi Stukas-uri, care avuseseră bune performanţe în mîinile unor piloţi mai puţin pregătiţi. Dar, curînd, procentul de prăbuşiri s-a dovedit a fi mare numai datorită faptului că Luftwaffe dispunea de mai multe avioane decît orice altă forţă aeriană a NATO. Cînd avioane F-104 aparţinînd altor ţări — mai ales Belgiei, Italiei şi Canadei — au început să se prăbuşească în acelaşi procentaj, a sporit suspiciunea că ceva nu este în regulă cu avionul, care fusese pe de-a-ntregul reproiectat faţă de versiunea originală americană, ca un avion de interceptare, la mare altitudine, al forţelor NATO, un bombardier de luptă capabil să acţioneze pe orice vreme.

Avocatul Melvin Belli, din San Francisco, a încercat să dea vina pe „Lockheed", în calitate de firmă proiectantă şi furnizoare a avionului. Deşi a obţinut, în cele

BULGARIA şi ţările în curs de dezvoltare — cooperarea economică

Republica Populară Bulgaria duce o politică de prietenie şi colaborare cu ţările în curs de dezvoltare din Asia, Africa şi America Latină care au păşit pe calea neatîrnării. Relaţiile lor economice se întemeiază pe principiile egalităţii depline, respectării suveranităţii naţionale şi avantajului reciproc, în interesul consolidării economiei acestor ţări.

Dorinţa reciprocă de intensificare a bunelor relaţii economice dintre Bulgaria şi ţările în curs de dezvoltare este ilustrată elocvent de faptul că schimbul de mărfuri, în perioada 1971—1975, a sporit de mai bine de două ori.

Bulgaria a încheiat 14 acorduri privind colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică cu ţările în curs de dezvoltare. Formele de bază ale acestei colaborări sînt : schimbul comercial de materii prime din domeniul industrial şi agricol, de produse alimentare, de obiecte de larg consum, de maşini şi utilaje, de produse chimice, medicamente, metale şi altele ; schimbul de experienţă în domeniul tehnico-ştiinţific şi de producţie ; instruirea inginerilor, tehnicienilor şi a muncitorilor calificaţi ; elaborarea documentaţiei tehnico-economice şi a prognozelor ; acordarea de credite de stat şi din partea unor firme ; punerea la dispoziţie a informaţiei şi documentaţiei tehnico-ştiinţifice ; livrarea de utilaje şi acordarea ajutorului din partea experţilor; construirea unor obective industriale şi agricole complexe şi a altor obiective ; cooperarea industrială ; construirea de întreprinderi la care firme bulgare participă în colaborare cu firme din Occident.

„SOFIA-PRES"

În prezent, Bulgaria întreţine relaţii comerciale cu circa 70 de ţări din Asia, Africa şi America Latină, iar cu 20 dintre ele a încheiat acorduri pe termen lung.

Paralel cu creşterea schimbului de mărfuri intervin schimbări pozitive şi în structura lui. În exportul Bulgariei sporeşte partea relativă a obiectivelor complexe, a maşinilor şi utilajelor, care ocupă, în prezent, 42 la sută din exportul global. Creşte continuu şi partea mărfurilor industriale importate, care atinge, în prezent, 53 la sută din importul total. Odată cu aceasta, importul materiilor prime de bază de origine animală şi vegetală s-a redus : de pildă, din 1971 pînă în 1975, de la 48 la sută la 39 la sută.

Una din formele importante ale cooperării economice a Bulgariei cu ţările în curs de dezvoltare o constituie acordarea de sprijin economic şi tehnic în scopul dezvoltării economiilor naţionale proprii, prin construirea de întreprinderi în cele mai importante ramuri ale industriei, agriculturii şi infrastructurii.

În momentul de faţă, peste 1 200 de specialişti bulgari lucrează în multe ţări în curs de dezvoltare, ca de pildă: în uzinele chimice pentru îngrăşăminte (India, Egipt) ; în întreprinderi constructoare de maşini şi întreprinderi din domeniul industriei alimentare ; în întreprinderi constructoare de maşini agricole şi de prelucrare a produselor agricole. Aici se includ : fabrici de prelucrare a tutunului, combinate pentru conserve, solarii, abatoare, uscătorii de fructe şi legume, instalaţii de uleiuri eterice, depozite frigorifice, întreprinderi de prelucrare a laptelui, întreprinderi de pielărie şi cojocărie, fabrici de ceramică. Astfel de întreprinderi s-au livrat sau se livrează în Irak, Siria, Algeria, Egipt, Iran, Pakistan, India, Tanzania, Sudan şi alte ţări, alături de micro-termocentrale şi hidrocentrale, staţii de transformatoare etc.

din urmă, 1,2 milioane dolari despăgubiri de la „Lockheed", pentru văduvele și copiii a 32 de piloți vest-germani căzuți, o hotărîre a Curții districtuale din San Francisco, din octombrie trecut, n-a reușit să răspundă întrebării privind o posibilă culpabilitate a constructorului sau a desenatorului.

Controversa Starfighter s-ar fi încheiat aici, dacă hotărîrea n-ar fi coincis cu dezvăluiri privind mituirile firmei „Lockheed", prin intermediul lui Ernest Hauser, cîndva unul din cei mai apropiați prieteni ai lui Strauss și reprezentantul firmei la Bonn. În afara învinuirilor de mită în Olanda, Hauser a pretins că achiziționarea de avioane F-104 a implicat plăți de aproximativ 12 milioane dolari partidului lui Strauss, la începutul anilor '60. Evident, Strauss și colegii săi au negat învinuirile, iar senatorul Frank Church, președintele subcomitetului congresului american, care a investigat afacerea, a tras concluzia, în luna martie, că declarațiile lui Hauser nu pot fi susținute.

În timpul primăverii și al verii s-a vorbit puțin în R.F.G. despre „Lockheed". Vest-germanii urmăreau cu detașare desfășurarea afacerii în Italia și Japonia, pînă în luna august, cînd au apărut dovezi despre implicarea olandezilor, tot pe baza declarațiilor lui Hauser. Coincidența afacerii cu alegerile vest-germane a fost în avantajul coaliției dintre social-democrați și liber-democrați.

Pe la începutul lui septembrie, „Frankfurter Rundschau", ziar liberal de stînga, dezvăluia că, în 1961, Ministerul apărării a plătit 1,4 milioane dolari în „comisioane" agenților firmei „Lockheed" din Frankfurt și Geneva. Printre destinatari se afla și biroul lui Fred Mauser, care a jucat un rol însemnat în scandalul „Lockheed" din Olanda. Deși considerate „legale din punct de vedere tehnic", aceste plăți au fost criticate ca nepotrivite și exagerat de mari de către Bundesrechnungshof, Curtea de conturi a R.F.G. Apoi, Ministerul apărării a anunțat că file importante din dosarele de la sfîrșitul anilor '50, privind acordurile contractuale cu „Lockheed", lipseau din arhive — distruse, pe cît se pare, cînd o conductă de apă s-a spart și a inundat subsolul, cu vreo 12 ani în urmă.

În sfîrșit, în urmă cu două săptămîni, după luni de inexplicabil răgaz, Bonn-ul a obținut acces la documentele încă nepublicate ale comisiei senatoriale din S.U.A., care a investigat afacerea. Dar valoarea lor practică este îndoielnică, presupunînd că ar conține dovezi incriminatorii. Limita de cinci ani de urmărire penală a mituirilor (în R.F.G.) și agrementul S.U.A.—R.F.G., care exclude „folosirea politică" a materialului, sînt atît de ambiguu întocmite, încît nu se știe dacă dosarul se va mai întoarce la comitetul de investigație al Bundestagului.

John Dornberg

PROFIL

ELIAS SARKIS

președintele Republicii Libaneze

La 23 septembrie a.c., noul președinte al Republicii Libaneze a depus jurămîntul de șef al statului în fața Camerei deputaților care-l alesese în înalta funcție la 8 mai a.c. El îl înlocuiește pe Suleiman Frangieh al cărui mandat (1970—1976) a expirat la acea dată. Cel de al șaselea președinte al Libanului, de la proclamarea independenței țării (noiembrie 1943), s-a născut cu 52 de ani în urmă într-o familie modestă, aparținînd comunității creștin-maronite din satul de munte Chabanyeh. Și-a făcut studiile liceale și universitare la Beirut, fiind nevoit, pe parcurs, să lucreze ca funcționar comercial pentru a se putea întreține. După ce a obținut licența în drept, este numit în 1953 judecător la Curtea de conturi din Beirut. În 1958, președintele de atunci al Libanului, general Fouad Chehab, îl numește consilier juridic și, apoi, director de cabinet la președinția republicii. Elias Sarkis continuă să rămînă directorul președinției republicii și în prima parte a mandatului prezidențial al lui Charles Helou (1964—1970), fiind apoi numit, în 1967, guvernator al Băncii Libanului, funcție pe care o ocupă zece ani neîntrerupți, pînă la alegerea sa ca președinte al republicii. Fără să facă parte din vreun partid politic, Elias Sarkis candidează la magistratura supremă pentru prima dată în 1970, cînd este învins de Suleiman Frangieh, cu un singur vot în plus, acesta din urmă obținînd consensul a 50 de deputați contra 49.

În cursul războiului civil, Elias Sarkis rămîne neutru, neangajat față de părțile combatante, aceasta favorizîndu-i alegerea sa ca președinte al Libanului, cu 66 voturi (și trei abțineri) din totalul celor 69 de deputați prezenți la adunarea electivă.

Venit la conducerea statului în condițiile complexe ale unui război civil încă în desfășurare, Elias Sarkis declara cu prilejul ceremoniei de învestitură că va depune toate eforturile pentru soluționarea pe calea tratativelor și înțelegerii între părți a conflictului libanez, pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității Libanului.

Testamentul unui chilian

LA 21 SEPTEMBRIE, *Orlando Letelier,* fost ministru de externe în guvernul președintelui Allende, a fost ucis la Washington, în urma exploziei unei bombe, plasate în automobilul său. A scris articolul de față pentru ziarul *„New York Times"*, din proprie inițiativă, cu cîteva zile înainte de a muri.

La 10 septembrie, președintele chilian Augusto Pinochet a semnat decretul nr. 588, care mă privează de naționalitatea chiliană, pe motivul „gravelor atingeri aduse intereselor esențiale ale statului". Această măsură este încă un fapt care se adaugă la trista istorie a violării drepturilor umane, practicată de junta militară.

Urmărind cronica dictaturilor latino-americane, se poate constata că drepturile politice au fost frecvent negate în cazul tuturor celor care au criticat sau s-au opus acelor regimuri. Junta chiliană, pentru a nu se afla în afara unei astfel de practici, a transformat întreaga populație într-o victimă, printr-un decret care a ordonat arderea registrului electoral al țării. Astăzi se apelează la absurditatea pretenției că cei care se opun politicii guvernului nu mai fac parte din națiunea chiliană.

Nu mai e nevoie să spun că acest decret violează Constituția, care a funcționat în Chile înainte ca legile să fie desființate la 11 septembrie 1973, precum și normele internaționale, în special articolul 15 al Declarației Națiunilor Unite privind drepturile omului. Această acțiune nu are precedent în istoria noastră.

Din cauza funcțiilor mele, ca ministru și ambasador (în Statele Unite), în timpul guvernului constituțional din Chile, am fost închis în lagărul de concentrare de pe insula Dawson, pînă cînd am fost exilat din țară, fără nici un fel de acuzație formală împotriva mea. Nu am încălcat nici unul din drepturile de bază garantate prin Constituție sau prin legile țării mele.

Se poate spune, deci, că acest decret constituie o adevărată absurditate. Dar, în spatele lui, oricine poate să vadă logica mentalității unui sistem bazat pe răzbunare. Scopul său este să-i intimideze pe cei care luptă dinafara granițelor pentru restaurarea drepturilor umane, a libertății și democrației în Chile, să înlăture un număr mare de chilieni din istoria țării noastre, să elimine protagoniștii idealurilor politice și sociale, care au rădăcini adînci în istoria noastră, și pe toți cei care au supraviețuit persecuției.

Guvernul se opune astăzi nu atît membrilor cabinetului democratic care a condus țara acum cîțiva ani, cît ideilor pe care aceștia le reprezintă. Ceea ce neagă junta este justețea unor valori, precum democrația chiliană, care, timp de 150 de ani, a constituit un exemplu pentru America Latină. Ceea ce ei încearcă să distrugă sînt partidele politice care au canalizat aspirațiile poporului chilian, organizațiile sindicale și modul de viață promovat de acestea, bazat pe libera afirmare a ideilor și pe respectul ființei umane.

Obligația patriotică a oricărui chilian este să contribuie la înlăturarea dictaturii. Trebuie să facem aceasta în calitate de membri ai unei națiuni și moștenitori ai unei tradiții de libertate. Imaginea Republicii Chile va reveni la ceea ce a fost odată, atunci cînd democrația va fi restabilită, împreună cu drepturile umane uzurpate.

C. E. E. — cereri de aderare

Traian Popa, Constanța. 1. Delegația Greciei la negocierile pentru aderarea la Piața comună va fi condusă de Panayotis Papaligouras, ministru al coordonării economice în guvernul de la Atena. (În nr. 32 a.c., am publicat un articol privind problemele aderării Greciei la C.E.E., a cărui consultare v-o sugerăm). Evident, aceste negocieri comportă o serie de dificultăți, dar — se estimează — nu de aceeași natură și amploare ca în cazul dosarului britanic. Indiferent cît de repede vor fi încheiate, Grecia nu va intra în C.E.E. înainte de cîțiva ani. I. Pesmazoglu, membru al parlamentului grec, copreședinte al Comisiei comune Grecia—C.E.E. și fost conducător al delegației grecești în timpul negocierilor (eșuate) privind aderarea, din 1959—1961, declara recent ziarului „The Times" că, în cazul unui deznodămînt rapid și favorabil al negocierilor, Grecia ar putea deveni membru al C.E.E. la 1 ianuarie 1979, dar perioada de tranziție va lua sfîrșit abia în decembrie 1981.

2. În ceea ce privește cererea de aderare a Portugaliei la Piața comună, contactele sînt abia la început. Înainte de a se trece la negocieri, Comisia C.E.E. va examina raționile pe care se fundamentează solicitarea guvernului portughez. Această examinare nu a început însă. Portugalia a fost, totuși, primită în Consiliul Europei — organism vest-european care nu trebuie confundat cu celălalt „Consiliu al Europei", instanța supremă din C.E.E. — în a doua parte a lunii septembrie. În **fotografia** pe care o publicăm alături — ministrul de externe portughez semnînd acordul de primire.

Cazul pilotului V. Belenko

Mihai Nucleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj; Grigore Țugui, Vaslui. În legătură cu recenta declarație a guvernului U.R.S.S. referitoare la condițiile în care un avion sovietic a aterizat forțat în Japonia publicăm extrase dintr-un reportaj apărut în **„Literaturnaia gazeta":**

„«Un pilot aparținînd Forțelor Militare Aeriene Sovietice a aterizat cu avionul la Hakodate și cere azil în S.U.A.» — cu asemenea titluri au apărut la 7 septembrie ziarele japoneze. Totuși, faptele furnizate de aceleași ziare erau în totală contradicție cu titlurile. Iată cum s-a petrecut totul.

Efectuînd primul său zbor de antrenament, pilotul sovietic V. Belenko și-a pierdut orientarea. Neavînd suficient carburant, el a aterizat pe teritoriul Japoniei. Cînd personalul aeroportului s-a apropiat de avion, pilotul a tras în aer trei focuri de avertizare cu pistolul. Pe urmă, cînd cineva dintre funcționari a încercat să fotografieze avionul, pilotul i-a smuls aparatul de fotografiat și i-a voalat filmul. Apoi, adresîndu-se organelor de poliție, care sosiseră pe pista aerodromului, pilotul a cerut ca avionul să fie acoperit cu o prelată și să nu se apropie nimeni de el.

«Nu se comportă chiar așa un om care cere azil» — spuneau atît ziariștii japonezi, cît și alte persoane nipone cu care m-am întîlnit în acea zi. Lipsa de logică în informațiile apărute în presă se explică foarte simplu: intenția autorităților nipone și serviciilor speciale americane de a născoci o istorie despre «fuga» pilotului sovietic, ce contravine total faptelor reale.

O informație din Washington care anunța că președintele S.U.A. a hotărît să acorde azil «transfugului» era publicată alături de o fotografie edificatoare: polițiști în uniformă îl duc pe V. Belenko, acoperindu-i fața cu un sac de pînză. Pilotul are cătușe.

«Pare că este răpit și de fapt îi acordă azil» — menționau ironic cititorii ziarelor. Un ziarist din Tokio privind cu atenție fotografia afirma: «Ori Belenko a fost supus unui tratament special, ori acesta nu este Belenko».

După patru zile de tergiversări, autoritățile nipone au organizat, în sfîrșit, o întîlnire între un reprezentant al ambasadei sovietice și V. Belenko. Camera destinată întîlnirii era prevăzută cu un paravan, în spatele căruia timp de zece minute s-a făcut mult zgomot. Apoi a fost scos paravanul. Diplomatul sovietic a văzut un om, care s-a prezentat ca pilot, înconjurat de șapte polițiști. Era sau nu acesta Belenko? — greu de spus. Diplomatul sovietic se afla la o distanță mare de acesta. Persoana respectivă vorbea cu dificultate, avea o mină stranie, privirea fixă, în gol.

Medicul care era de față ar fi putut aprecia dacă comportarea acestuia este normală. Dar autoritățile japoneze nu i-au permis medicului ambasadei sovietice să-l consulte. Întîlnirea a durat doar cîteva minute. Dacă era într-adevăr Belenko, starea în care se afla nu-i permitea să închege o discuție coerentă. Dacă nu era el, atunci prelungirea discuției îl amenința pe impostor cu demascarea.

La o zi după întîlnire, ziarele japoneze au publicat o fotografie făcută pe aeroportul din Los Angeles. Pe scara avionului sosit de la Tokio, coborau doi bărbați. Ca înfățișare nu-i puteai deosebi pe unul de celălalt. Erau îmbrăcați la fel. «Care dintre ei este Belenko?» — se întreba în explicația de sub fotografie.

Opinia publică niponă s-a dumirit imediat asupra cauzelor unui act fățiș neprietenesc al autorităților, care au refuzat să-l elibereze pe pilot și să înapoieze fără întîrziere avionul sovietic. Principiile bunei vecinătăți au fost jertfite intereselor acelor forțe care doresc să împingă Japonia pe calea înarmărilor și militarismului.

Imediat după aterizarea forțată a avionului, autoritățile japoneze au luat legătura cu ambasada americană. Diplomații sovietici au aflat despre aterizare numai din informațiile transmise la radio și televiziune.

Cînd președintele Ford anunța hotărîrea sa de a acorda azil pilotului, la Ministerul japonez de externe li se mai spunea ziariștilor despre posibilitatea întoarcerii lui V. Belenko. Washingtonul a demonstrat în mod clar că nu consideră necesar să-și coordoneze acțiunile sale cu Tokio.

În noaptea de 24 septembrie, atunci cînd aeroportul Hakodate a fost părăsit de ultimii pasageri, 69 de militari japonezi și 11 americani, a căror apartenență la C.I.A. nu este pusă, aici, de nimeni la îndoială, au încărcat avionul demontat într-o mașină de transport a forțelor militare aeriene americane".

Dumitru Victor, București. 1. Despre multe din proiectele savanților pentru sporirea surselor de apă potabilă am scris în nr. 36 a.c. În ceea ce privește desalinizarea apei mărilor și oceanelor, realizările obținute în unele state arabe (în special cele din Golf) sînt, desigur, cele mai cunoscute. Aici s-a reușit nu numai obținerea cantităților de apă necesare consumului locuitorilor, dar au apărut și parcuri și grădini, acolo unde înainte nu era decît deșert. Totuși, uzine de desalinizare a apei marine se găsesc în multe alte locuri din lume, chiar și în țările industrializate. În Statele Unite, spre exemplu, există 346 de mari uzine de desalinizare a apei, care produc 68 milioane de galoane de apă zilnic. Multe dintre ele sînt construite în Florida, în Oklahoma și California. Cea mai mare uzină de acest fel se află, de altfel, în construcție, în California, la Orange County, și va produce, începînd cu 1977, 5 milioane galoane zilnic (un galon, în S.U.A., este egal cu 3,78 litri, în Marea Britanie este egal cu 4,54 litri). „U.S. News and World Report" scria, recent, că cel puțin o mie de orașe și localități americane vor fi nevoite, curînd, să folosească apa acestor uzine. Cea mai mare uzină de desalinizare a apei marine din lume se află, de asemenea, în construcție la Yuma, în statul Arizona: va produce 100 milioane galoane zilnic, în special pentru irigații. Construcția (115 milioane dolari) este realizată împreună cu Mexicul și va fi inaugurată în 1981. În general, în întreaga lume, recente statistici afirmau că există 1 036 de uzine importante de desalinizare a apei marine, cu o producție zilnică de 526 milioane galoane.

2. Cel mai tînăr președinte american, la învestirea în funcție, a fost Theodore Roosevelt (în 1901) — 42 de ani. Urmează: John F. Kennedy (1961) — 43 de ani; Ulysses S. Grant (în 1869) — 46 de ani; Grover Cleveland (în 1885) — 47 de ani. Singurii președinți care, după încheierea mandatului, au atins vîrsta de 90 de ani, au fost John Adams și Herbert C. Hoover. Lincoln, Garfield și Kennedy au fost asasinați în timpul mandatului.

POSTA REDACȚIEI

„Legiunea Străină" franceză

Tanți Anton, Caracal. Violențele petrecute, în ultima vreme, în Corsica (asasinate, jafuri etc.) sînt puse de unele ziare franceze în legătură cu prezența faimoasei „Legiuni Străine", ceea ce explică înmulțirea cererilor localnicilor privind retragerea unităților acesteia cantonate în insulă. După cum semnalează „Le Monde", „Legiunea Străină" totalizează, actualmente, 8 000 de militari (40 000 la sfîrșitul prezenței coloniale franceze în Indochina). Dintre aceștia, aproximativ 3 000 se găsesc în Corsica : un regiment de parașutiști cu un efectiv de 1 200 oameni și al 2-lea regiment străin cu 1 800 militari. Acest ultim regiment a fost constituit în vara anului 1972, prin regruparea mai multor unități specializate în operațiuni de intervenție rapidă.

„Le Monde" amintește că, încă din Evul Mediu, Franța a folosit trupe străine, dar că, abia la 10 martie 1831, printr-o ordonanță a lui Louis-Philippe, a fost constituită „Legiunea Străină". Dispozițiile generale ale acestei ordonanțe sînt, în principiu, în vigoare în continuare. Or, această ordonanță specifică limpede că vocația „Legiunii Străine" este de a servi „în afara teritoriului regatului". După războaiele din 1870, 1914 și 1939, exclusivitatea s-ar părea că a fost abandonată. În prezent, „Legiunea Străină" staționează, de asemenea, în sud-estul Franței, în Guyana franceză, Polinezia, Noua Caledonie și la Djibouti. Recent, ministrul apărării a declarat că „Legiunea Străină" are același drept de a interveni în Franța, ca și oricare altă unitate a armatei franceze.

Agenția „France Presse" semnala că ultimele evoluții pun sub semnul întrebării utilitatea menținerii acestei instituții, vestigiu al perioadei colonialiste. În acest sens, Partidul Comunist Francez consideră necesară dizolvarea „Legiunii Străine".

O. I. Z.

Ion Melinte, Pitești. Organizația Internațională a Ziariștilor a luat ființă în anul 1946, la Copenhaga, și are ca obiective promovarea păcii și prieteniei între popoare, contribuția la extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare între ziariștii democrați din întreaga lume. O. I. Z. își are sediul la Praga și editează, în mai multe limbi, revista lunară „Ziaristul democrat". Recent, la Helsinki, s-au desfășurat lucrările celui de-al 8-lea Congres al O. I. Z. Cu acest prilej, a fost numit și noul președinte al organizației, în persoana profesorului finlandez, recunoscut teoretician în domeniul informației, Kaarle Nordenstreng, în vîrstă de 35 de ani. El îi succede francezului Jean Maurice Herman, care a deținut această funcție de la înființarea O.I.Z. Noul președinte al organizației — care reunește 150 000 de ziariști din 109 țări ale lumii — a declarat că O.I.Z. va acorda întregul său sprijin țărilor nealiniate, celor în curs de dezvoltare, în lupta lor pentru instaurarea unei noi ordini în domeniul informației și comunicațiilor de masă. Pe de altă parte, a continuat K. Nordenstreng, O.I.Z. este hotărîtă să apere lupta justă a ziariștilor progresiști din țările capitaliste, pentru democrație și, în special, sprijină lupta acestora împotriva procesului de concentrare a mijloacelor de comunicare în masă de către monopolurile de presă, concentrare care contribuie la manevrarea opiniei publice în funcție de înguste interese politice și economice.

Viorel Octavian Bughiu, Iași. Vă mulțumim pentru scrisoare. În nr. 25/1973 am publicat un amplu răspuns despre frontul Fukien.

Strîmtorile dintre Pacific și Oceanul Indian

Ion Biță, București. Legăturile maritime între Oceanele Pacific și Indian se efectuează prin mai multe strîmtori. În cazul în care se dorește evitarea navigării prin aceste strîmtori, este necesară înconjurarea Australiei, prin partea de sud a acesteia, ceea ce reprezintă, de la Guam la Diego Garcia, un traseu suplimentar de 5 000 mile marine. Principalele strîmtori între Pacific și Indian sînt : Malacca — cu o adîncime utilizabilă pentru traficul maritim de 25 m ; Sonde — dificil de traversat datorită numeroaselor suprafețe ridicate ; Lombok — care permite și trecerea submarinelor ; Torrès — asigurînd accesul la mările Arafura și Timor, foarte periculoasă. Dintre toate acestă strîmtori, prin Malacca trece, zilnic, cel mai mare număr de vase — 36, dintre care 23 petroliere, — în vreme ce prin Sonde nu se efectuează decît cel mult opt treceri pe zi. Adîncimea redusă a celor două strîmtori nu permite trecerea petrolierelor ce depășesc 230 000 de tone ; vasele cu tonaje superioare acestei cifre trebuie să străbată strîmtoarea Lombok, ceea ce prelungește traseul de la Golf pînă la Japonia cu patru zile.

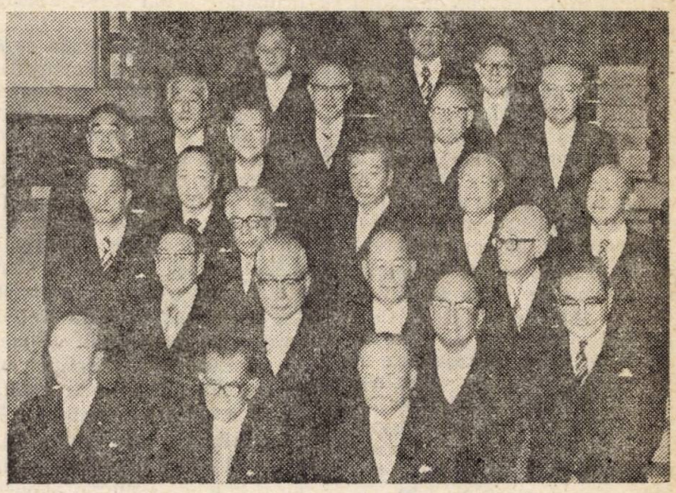

Vasile Gheorghiță, Arad. 1. În nr. 39, am publicat un amplu articol despre schimbările din partidul liberal-democrat (de guvernămînt) din Japonia și remanierea guvernului. Primul ministru, Takeo Miki, a declarat, de mai multe ori, că nu va demisiona înainte de elucidarea scandalului „Lockheed". Data alegerilor generale nu a fost încă fixată, dar ele urmează a se desfășura în această toamnă. În **fotografia** publicată alăturat, membrii noului cabinet japonez.

2. Patricia Hearst a fost definitiv condamnată, la 24 septembrie, la șapte ani închisoare, pentru participarea la spargerea unei bănci, împreună cu membri ai așa-numitei Armate Simbioneze de Eliberare. În luna aprilie, Patricia Hearst fusese condamnată, provizoriu, la maximum 35 de ani, dar judecătorul Carter (care a decedat în luna iunie) a solicitat teste psihiatrice suplimentare înaintea pronunțării sentinței definitive. Informații mai detaliate despre activitatea ei înaintea arestării, veți găsi consultînd nr. 41 din 1975. Răspunsul se adresează și lui **Florin Anghelescu, com. Bezdead, jud. Dîmbovița.**

Andrei Costeanu, Oradea. Construcțiile realizate pentru Olimpiada de la Montréal nu constituie „culmea îndrăznelii arhitectonice", cu toate că au însemnat o noutate în arhitectură. Un singur exemplu : Arabia Saudită plănuiește construirea unui stadion, la Riad, de 80 000 de locuri, al cărui acoperiș va fi susținut de cel mai înalt arc arhitectonic din lume : 218 m (turnul poștei din Londra, cu 189 m. ar încăpea confortabil sub el. Construcția **(în fotografie)**, proiectată de arhitecții Ian Fraser și John Roberts, va costa în jur de 200 milioane lire sterline și va fi încheiată în 1982.

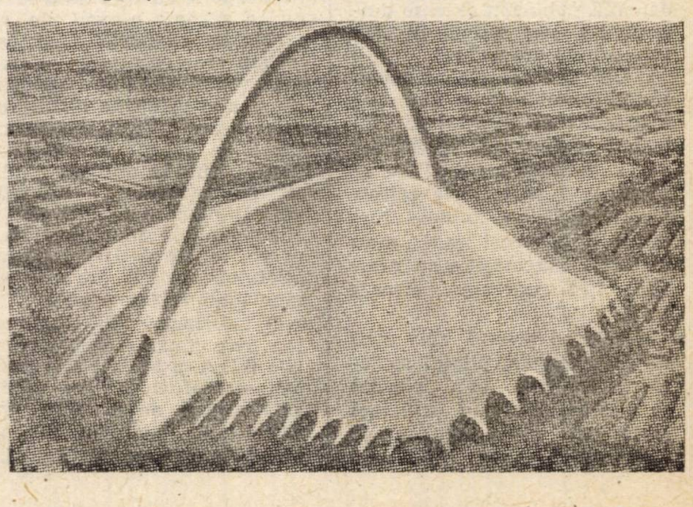

Dificultățile lui „New York Times"

Petru Ionică, Brăila. Deși este, într-adevăr, cel mai cunoscut cotidian american, „The New York Times" nu a fost lipsit, în istoria sa îndelungată, de dificultăți, ultimele avînd urmări chiar în săptămînile trecute. Astfel, la începutul lunii septembrie, pentru prima oară din 1913, „The New York Times" a apărut schimbat cititorilor săi, trecînd la un format pe șase coloane (în loc de opt), pentru știri, și nouă coloane pentru publicitate. Schimbarea va face ziarul mai ușor de citit ; dar, mai ales, va reduce costul tipăritului cu aproximativ 5 la sută. Nu de mult, revista „Business Week" publica un amplu articol prezentînd situația financiară deficitară a acestui ziar, al cărui editor este Arthur Ochs Sulzberger, nepotul lui Adolph Ochs, cel care a făcut din acest cotidian primul ziar american. Sulzberger intenționează, potrivit revistei amintite, să facă și alte schimbări. Măsuri de redresare au mai fost întreprinse în lunile din urmă. În aprilie, spre exemplu, a fost introdus în ziarul de vineri o secțiune „week-end", fapt care a sporit vînzările din acea zi cu aproximativ 5 la sută. Din 1968, vînzările au scăzut cu 1 la sută, iar reclamele cu 7 la sută. Unele analize stabilesc o legătură între criza financiară a New York-ului și declinul ziarului. Dar, dacă este dificil de făcut o asemenea legătură, este fapt cert că o parte din cititorii periferiilor newyorkeze au fost cîștigați în ultimii ani de alte ziare, în special de „Washington Post", „Wall Street Journal" și „Daily News" (ultimile două sînt editate la New York).

V. Dumitrașcu, Arad. 1. Cometele descoperite în 1975 de astronomul danez Richard West se numesc „West 1975 N" și „West-Kohoutek-Ykemura 1975 B".

2. Știrea la care vă referiți nu este eronată. Cercetătorii danezi de la Institutul biotehnic din Kolding (Iutlanda) au descoperit o metodă de a transforma paiele în proteine. Anual, cantități uriașe de paie, rămase după fiecare recoltă, se distrug. Constatînd că rezervele nutritive conținute în ele sînt importante, cercetătorii au pus la punct o metodă de transformare a lor în pilule de furaj. Metoda a fost preluată deja de Finlanda, Marea Britanie, Australia, Japonia și Polonia. Numai în această din urmă țară se vor construi 23 de uzine de tratare a paielor. Cercetătorii danezi de la institutul amintit nu și-au încheiat, însă, lucrările, ci intenționează să descopere și o metodă de transformare a paielor în produse alimentare. Se speră obținerea, printr-un proces nu prea complicat de fermentație, de enzime, zahăr, alcool sau gaze naturale.

Victor Medean, Sebeș. Piscina heliotermică de la Wichl (în **fotografie**), inaugurată recent de ministrul federal pentru cercetări și tehnologie, Hans Matthöfer, este prima de acest fel din R. F. Germania. Sistemele de colectare a energiei solare, prin care temperatura apei bazinelor poate fi ridicată pînă la 24 de grade, sînt — potrivit declarației ministrului vest-german — cele mai mari de acest gen din Europa, construirea lor necesitînd investiții în valoare de circa 12,5 milioane mărci.

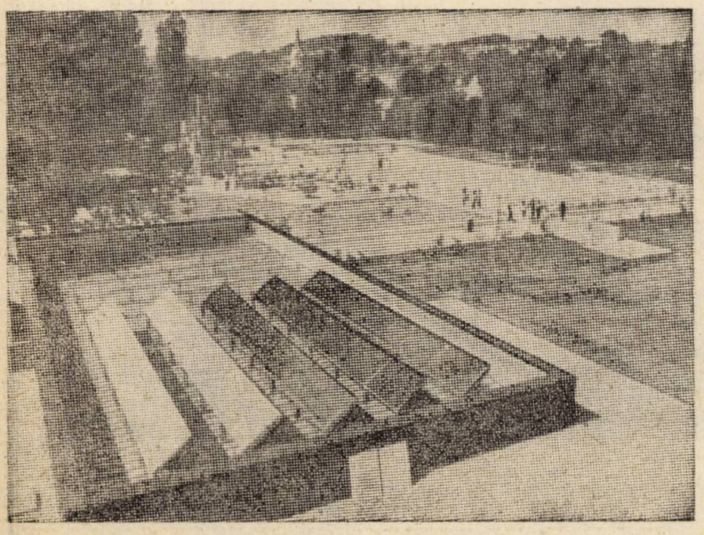

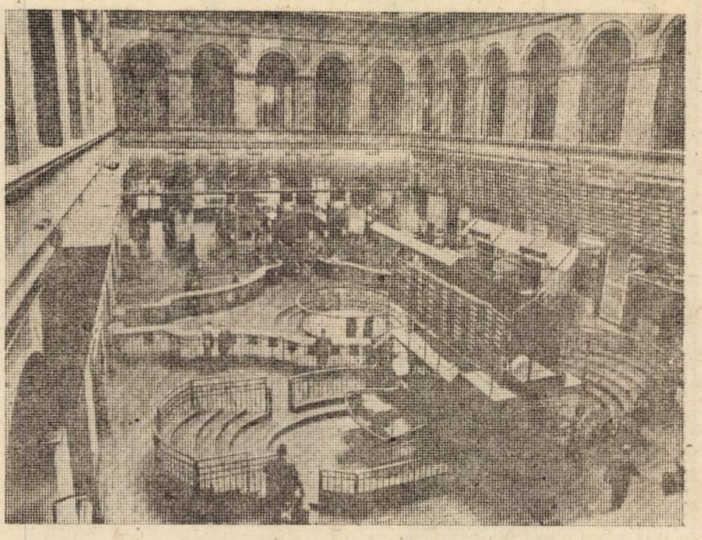

Constantin Răuț, Reșița. 1. În nr. 30 a.c., revista noastră a explicat într-un amplu articol ce sînt bursele și cum funcționează ele. Vă sugerăm consultarea articolului. În ceea ce privește bursa din Paris (în **fotografie**, într-un moment de pauză), precizăm că nu este cea mai mare, cu toate că tranzacțiile realizate aici sînt importante. Cele mai mari burse se află la Londra și New York.

2. La consultarea din 8 iunie din California privind interzicerea centralelor nucleare sau menținerea, exploatarea și construirea lor în continuare, 67 la sută din cei aproape șase milioane votanți s-au pronunțat împotriva propunerii care cerea oprirea activității centralelor nucleare. Printre cei care au desfășurat campania pentru obținerea acestui vot s-au aflat 5 200 de oameni de știință din California, inclusiv 9 premiați Nobel. În luna noiembrie, votări asemănătoare vor avea loc în statele Oregon și Colorado.

Andrei Marcu, București. 1. În afara alegerilor prezidențiale și a celor pentru Congres (despre care am scris în nr. 39), tot în acest an se va vota pentru funcțiile de guvernatori în 14 state : Illinois, Delaware, Montana, Utah, Vermont, Dakota de Nord, Rhode Island, Arkansas, Virginia de Vest, Carolina de Nord, New Hampshire, Indiana, Missouri, Washington. După cum se știe, nu există un termen uniform pentru mandatul de guvernator ; de aceea, alegerile de acest gen coincid mai rar cu celelalte. În momentul de față, democrații controlează 36 de state, republicanii 13, în statul Maine fiind guvernator un independent. Chiar dacă, așa cum este de așteptat, republicanii vor înregistra cîteva victorii în plus, democrații vor rămîne, în continuare, majoritari la conducerea statelor care formează uniunea americană.

2. În Spania se află în funcțiune trei centrale nucleare : Zorita (construită în 1968), Garoña (în 1971) și Vandellós (în 1973), trei în construcție și 13 în stadiul de proiectare. Dintre cele în construcție, puterea cea mai mare o are centrala de la Vandellós (500 Mw).

Liviu Statache, Tecuci. Republica Africa de Sud are o suprafață de 1,22 mil. kmp.

Tiberiu Cazacioc, 74 666 bd. Macaralei, nr. 45, bloc J 41, sc. A, ap. 7, et. 2, București, sect. 4, vinde colecția pe anul 1975 și numere disparate din anii 1967—1974 ; **Aura Popescu, str. Firidei, nr. 1, ap. 101, București, sector 4, tel. 43 33.94,** vinde întreaga colecție a revistei.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

Consumaţi apele minerale naturale de masă produse de:

FABRICA MIXTĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ Vatra Dornei

de la renumitele izvoare:

● Şarul Dornei ● Poiana Negrii ● Poiana Vinului ● Poiana Coşnei ● Dorna

precum şi RĂCORITOARELE:

Deit ● Fru-Cola ● Kaio

De asemenea F.M.I.L. Vatra Dornei vă oferă o amintire plăcută: **PRODUSELE DE ARTIZANAT DIN LEMN**

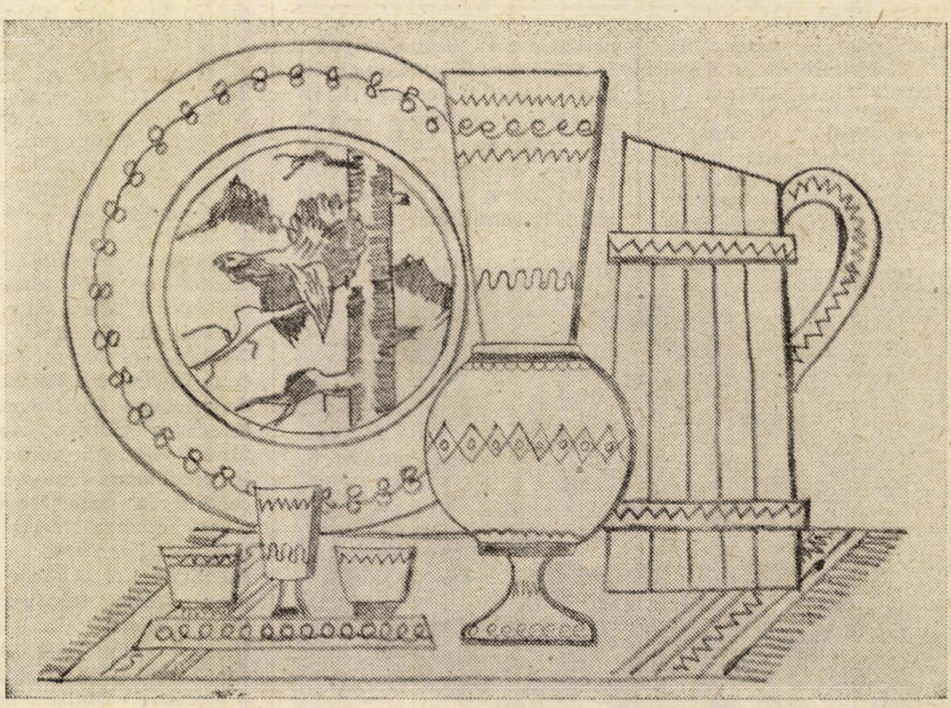

I. I. S. EMAILUL ROŞU
MEDIAŞ

realizează:
vase emailate
de calitate
superioară,
cu linie modernă
şi finisaj
ireproşabil

ÎNTREPRINDEREA

DE PREFABRICATE

MATERIALE CONSTRUCŢII

CONSTANŢA

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ :

- Elemente pentru construcţii industriale din beton armat şi precomprimat
- Elemente din beton simplu (tuburi) pentru canalizări
- Elemente pentru construcţii agrozootehnice
- Spalieri pentru vie
- Elemente pentru împrejmuire
- Panouri mari pentru locuinţe
- Garaj prefabricat
- Stîlpi electrici L.E.A.
- Cărămizi ceramice

Adresa noastră : I.P.M.C. Constanţa
Str. Filimon Sîrbu nr. 131

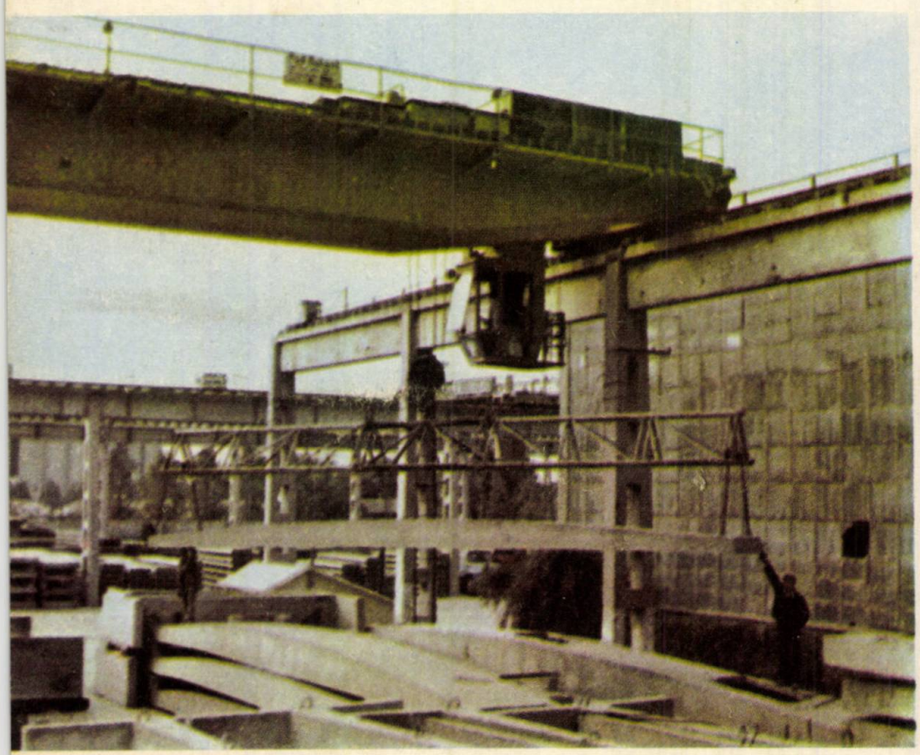

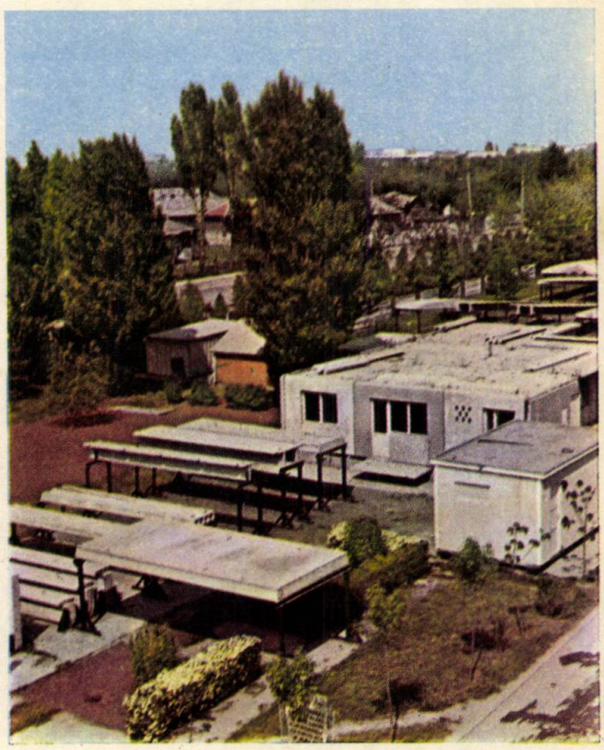

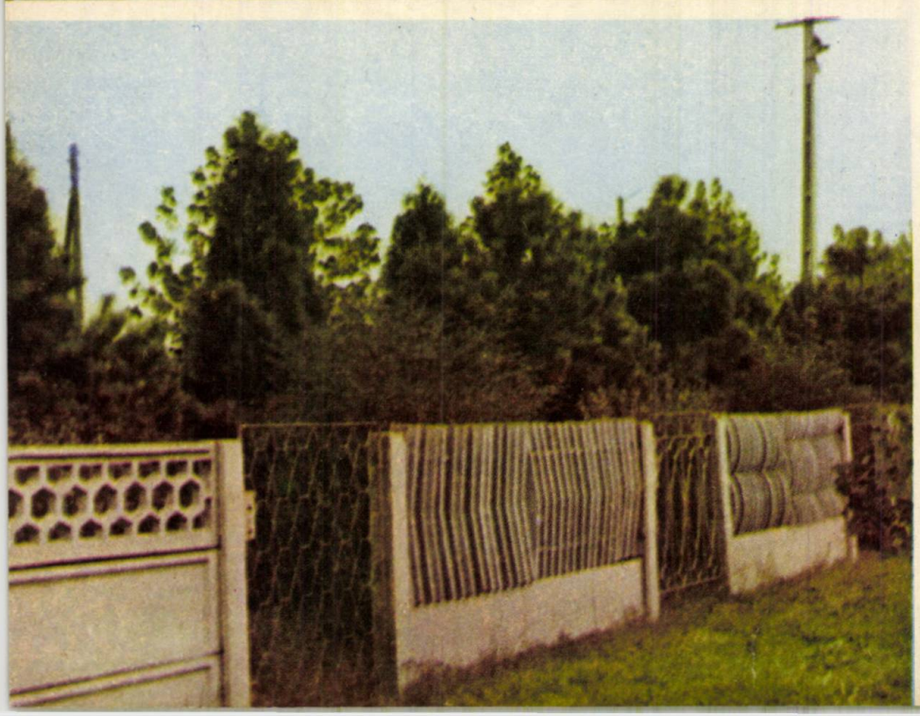

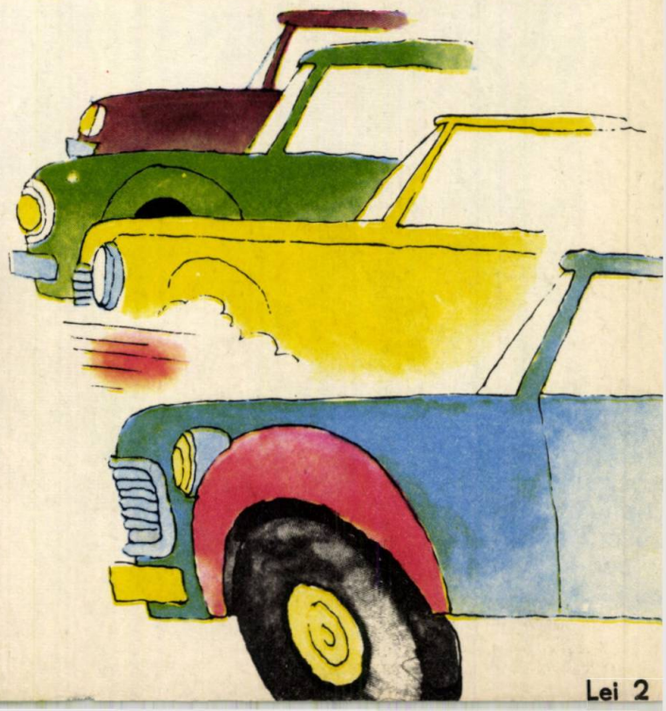

Lei 2

Nr. 42 14 octombrie 1976

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Întîlnirea dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Edward Gierek

Un dialog deschizător de largi perspective colaborării româno-poloneze

Vizita regelui Baudouin în România

SINTEZE

Tendinţe actuale în comerţul mondial

Din actualitatea internaţională

- BONN. Consultări postelectorale
- PARIS. „Austeritate" şi tensiune
- WASHINGTON. Duelul candidaţilor prezidenţiali
- MADRID. Problema bascilor
- STOCKHOLM. Obiectivele noului guvern

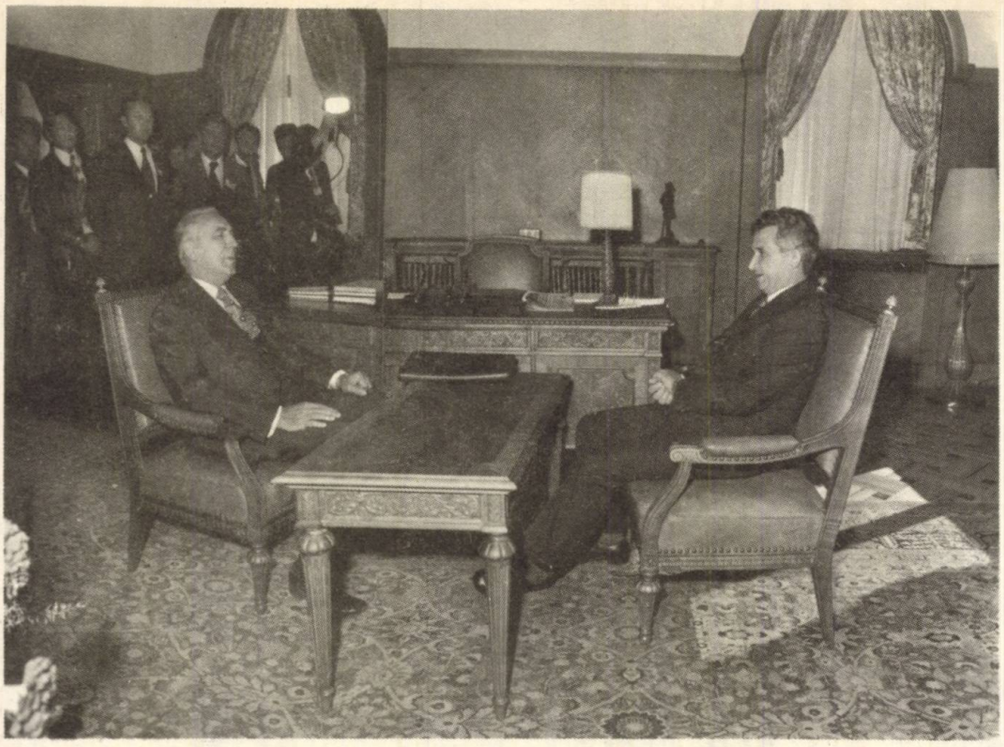

Aspect din timpul convorbirilor

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI EDWARD GIEREK

În vizită la intreprinderea „1 Mai" din Ploiești

La dineul oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu in onoarea tovarășului Edward Gierek și a tovarășei Stanislawa Gierek

LUMEA
Săptămînal de politică externă
42 (677)
14 octombrie 1976

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic. Partea consacrată politicii externe. 2

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
Viziunea dialectică a politicii românești 1
Întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek. Un dialog deschizător de largi perspective colaborării româno-poloneze. Ilie Olteanu 4
Noi dimensiuni în dezvoltarea raporturilor dintre România și Belgia. Marcel Negreanu 5
Națiunile Unite. Dezbateri multilaterale 6
Washington. Campania prezidențială : cursă strînsă. Stelian Țurlea 6
Paris. Austeritate și scepticism. Eugeniu Obrea 7
Bonn. Tablou postelectoral. Corneliu Vlad 9
Roma. Momentul sacrificiilor 10
Bangkok. Militarii revin la putere. Liana Enescu 11
Rhodesia. Precizări de poziție. Dumitru Constantin 12
Madrid. Pe patru fronturi 13
Beirut. Convorbiri pentru încetarea ostilităților. Ion Madoșa 13
Havana. Scrutin cu multiple semnificații. Mihai Fabian 14

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI
U.R.S.S. Generatorul cu plasmă. Mihai Coruț 15

REPORTAJ PE GLOB
R.P.D. a Yemenului. Mioara Roman 16
Madagascar. Neculai Mancaș 17

SINTEZE
Tendințe și exigențe actuale în comerțul mondial. Ilie Șerbănescu 18

RĂSPUNDEM CITITORILOR
E.T.A. și bascii 21

1000 + 1 22–23

SERIAL
„Un pod prea îndepărtat" (V). Cornelius Ryan 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ
Le Nouvel Observateur, Rinascita, Nowe Drogi, The Observer 27–29

PROFIL
Zentaro Kosaka, ministrul de externe al Japoniei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

Viziunea dialectică a politicii românești

Teorie a cunoașterii și fundament principial al acțiunii conștiente, dialectica marxist-leninistă călăuzește politica României socialiste, în toate manifestările ei. **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic** demonstrează, încă o dată, că justețea politicii noastre — naționale și internaționale — își are temeiul în marea capacitate a partidului nostru de a înțelege și acționa în profund consens cu devenirea istorică a țării și a lumii în care trăim. Cunoașterea fenomenelor și proceselor „în viața lor vie", pentru a prelua o metaforă folosită de Lenin, a fost și este garanția clarviziunii politice și exigenței revoluționare ce au definit și definesc partidul nostru în conștiința României și a lumii.

Căci partidul nostru își are izvorul și forța „în viața vie" a patriei. Viziunea dialectică, tradusă în faptă concretă, a fost și este legea după care partidul se conduce — și conduce țara — în opera de sesizare a realității, în contradictoria și complexa ei mișcare, și de transformare a ei conștientă.

Expresie a supremei răspunderi comuniste pentru destinul României, conceput în indestructibila sa unitate dintre propășirea națională și acțiunea internațională, recenta cuvîntare a președintelui Nicolae Ceaușescu constituie o pildă de clarviziune politică, exigență revoluționară, realism și cutezanță în gîndire. Profundă meditație asupra dinamicii sociale și naționale, limpede definire a marilor mutații revoluționare pe plan internațional —, cuvîntarea oferă un exemplu de abordare novatoare, marxist-leninistă, a problemelor fundamentale — ale noastre, românești, ale lumii contemporane în desfășurarea lor legică.

În paginile următoare ale revistei noastre, publicăm un amplu fragment din această cuvîntare — cel cu referire la fenomenele politice ale vieții internaționale. Vom zăbovi, aici, doar asupra unei idei care marchează și gîndirea și acțiunea României în sfera relațiilor internaționale. Așa cum dogma și rigiditatea îi sînt total străine partidului nostru, la fel de străină îi este abstragerea din real, la fel de străină îi este viziunea idilică. Și — transpare din fiecare rînd al cuvîntării secretarului general al partidului — că, la baza politicii noastre externe, stă o concepție care nu ocolește abordarea tensiunilor politice ale prezentului, care știe să coboare la esența fenomenelor, să le distingă cu claritate mișcarea, o concepție întemeiată pe analiza contradicțiilor fundamentale ce definesc lumea în care trăim. Este meritul partidului nostru de a interpreta realitatea în multitudinea laturilor ei — fără a ascunde dificultățile și punctele nodale —, de a-și baza concluziile și direcțiile de acțiune politică pe un examen obiectiv, lucid al raportului de forțe mondiale, al luptei contrariilor în viața socială, națională și internațională.

Factori motori ai evoluției mondiale, contradicțiile majore ale epocii se îngemănează într-o complexitate dialectică : lupta de clasă, ca dimensiune primordială a procesului revoluționar de transformare a societății ; contradicția dintre țările socialiste și cele capitaliste ; dintre țările capitaliste și cele subjugate ; dintre imperialism și țările în curs de dezvoltare ; dintre politica imperialistă de forță și dictat și politica țărilor în curs de dezvoltare ; problemele trecerii la socialism ; imperativul egalizării nivelurilor de dezvoltare a economiilor naționale, inclusiv între țările socialiste ; exigențele noii ordini internaționale, în confruntare cu inerția politicii de statu quo sau de menținere, prin mijloace coercitive, de obîrșie imperialistă, a vechilor inegalități.

Definirea noii realități mondiale — realitate în plină transformare — impune, în mod legic, definirea și aplicarea unei politici noi. În lumina acestor considerente — care și-au găsit încă o ilustrare în recenta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu — își dovedește adînca viabilitate concepția românească despre posibilitatea și necesitatea prefacerii, pe principii și pe baze noi, revoluționare, a omenirii, concepția despre făurirea noii ordini economice și politice, despre destindere și democratizarea vieții internaționale, ca factori de progres și radicală înnoire a societății contemporane.

Analiza procesului revoluționar mondial, prin detectarea contradicțiilor — a celor care există și a celor care pot exista — și, mai ales, prin evidențierea soluțiilor de fond, de durată și largă cuprindere, conferă dinamicii internaționale a României cauzalitate istorică și nu simplă motivație conjuncturală.

Conștiința interdependenței de esență care leagă devenirea socialistă și comunistă a națiunii noastre de evoluțiile și mutațiile cu care este confruntată omenirea în ansamblu dă adevărata măsură a actului de politică românească, săvîrșit sub conducerea Partidului Comunist Român, în deplină conformitate cu năzuințele întregului popor.

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic

— partea consacrată politicii externe —

Dragi tovarăși,

Evoluția evenimentelor internaționale demonstrează permanent justețea aprecierilor și orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului. Este astăzi tot mai evident că în lume au loc puternice procese revoluționare, de transformare socială și națională, de așezare a relațiilor dintre state pe noi principii, de schimbare a raporturilor de forțe mondiale. Întreaga dezvoltare a lumii demonstrează cu putere creșterea hotărîrii popoarelor de a pune capăt vechii politici imperialiste, colonialiste, neocolonialismului, de a asigura triumful relațiilor bazate pe egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum dorește. **(Aplauze puternice).**

Nu am de gînd să mă refer pe larg la problemele curente — ca să spun așa — ale vieții internaționale. Voi menționa numai faptul că în dezvoltarea vieții mondiale contemporane continuă să se manifeste cu putere contradicția de bază dintre clasa muncitoare și clasa capitaliștilor. Această contradicție are astăzi, și va continua să aibă, rolul primordial în întregul proces revoluționar de transformare a societății. Acționează, de asemenea, contradicția dintre țările socialiste și cele capitaliste, dintre cele două orînduiri sociale antagoniste, care, de asemenea, exercită o influență puternică asupra întregii dezvoltări mondiale. Continuă să se manifeste cu putere contradicția dintre țările imperialiste și țările subjugate, iar acum — dintre imperialism și țările în curs de dezvoltare, care constituie o expresie a luptei de clasă pe arena mondială. De altfel, însăși actuala criză economică — care cunoaște o amploare deosebită și care în unele țări continuă să se complice — este expresia acestor contradicții ce se manifestă atît pe plan internațional, cît și pe plan național. Capătă o amploare tot mai mare contradicțiile dintre politica imperialistă de dominație și dictat și politica țărilor în curs de dezvoltare. Țările în curs de dezvoltare acționează pentru a fi stăpîne pe materiile prime, pe bogățiile naționale, iar țările dominante, care pînă acum și-au asigurat o parte din venituri pe baza asupririi și exploatării altor popoare, se văd nevoite să caute căi noi de soluționare a problemei materiilor prime. În momentul în care s-a pus problema ca țările capitaliste dezvoltate să înceapă să trăiască pe baza muncii propriilor popoare, și nu pe spatele a zeci de națiuni, au apărut și fenomenele crizei și contradicțiile cărora încă nu li se pot găsi soluții pe baza relațiilor vechi. Popoarele nu mai admit și nu vor mai admite să continue situația din trecut. Unele state nu sînt însă gata să accepte realitatea și să înțeleagă că trebuie organizate relațiile pe principii noi, de egalitate și avantaj reciproc, că trebuie instaurată o nouă ordine economică internațională, care să asigure progresul fiecărei națiuni, pornind de la faptul că fiecare popor trebuie să trăiască din munca sa, din ceea ce creează el însuși, lichidîndu-se orice asuprire a unui popor de către altul. **(Aplauze îndelungate).**

Ieșirea din aceste contradicții nu poate fi realizată decît ținîndu-se seama de noile realități, promovîndu-se relații internaționale noi. Fără îndoială că dezvoltarea științei și tehnicii mondiale impune, ca o necesitate, conlucrarea și cooperarea economică dintre state. Nu se poate concepe o politică de izolare a vreunui stat, oricare ar fi el ; această conlucrare și cooperare în producție trebuie să pornească însă de la principiile noi, de la avantaj reciproc, trebuie să se bazeze pe echitate economică și politică, pe munca și prioritatea fiecărui popor. Numai pe această bază se vor putea înlătura o serie de contradicții ce se ascut în momentul de față și care pot genera fenomene foarte grave. După cum este cunoscut, noi ne pronunțăm ferm pentru soluționarea acestor probleme pe cale democratică, cu participarea tuturor statelor, și în primul rînd a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru instaurarea noii ordini economice și, pe această bază, a unor relații politice noi, democratice, în întreaga lume. **(Aplauze îndelungate).**

În procesul revoluționar mondial asistăm la creșterea continuă a influenței socialismului, la trecerea a noi state pe calea dezvoltării noi. Este un lucru tot mai evident astăzi că noi popoare își afirmă voința de a-și reorganiza viața pe principii socialiste. Desigur, noi înțelegem aceasta ca o necesitate istorică ; dar, în același timp, știm din propria experiență că trebuie să se țină seama de dreptul și dorința fiecărui popor de a trece pe calea socialismului în concordanță cu condițiile istorice, naționale, sociale din țara proprie, făurirea orînduirii socialiste realizîndu-se împreună cu masele largi populare. Numai în asemenea condiții popoarele care optează pentru socialism vor putea obține rapid succese în făurirea noii orînduiri. Fiind convinși că noi și noi popoare vor merge pe această cale, vom întări și dezvolta colaborarea cu ele, așa cum întărim colaborarea cu toate țările în curs de dezvoltare. Considerăm că aceasta constituie o îndatorire a noastră ca națiune socialistă, o îndatorire a partidului și poporului nostru în lupta pentru o politică nouă pe plan internațional. **(Aplauze puternice).**

Desigur, se pot ridica probleme legate de căile pașnice și nepașnice de trecere spre socialism. Considerăm că este bine să se discute aceste probleme ; dar, mai cu seamă, este necesar să se pornească de la realități vii și nu de la teze abstracte, de la încercarea de a le aplica la condiții și situații istorice necorespunzătoare. Înțelegem preocupările unor partide din Europa occidentală, ale unor partide din America Latină, ca și de pe alte continente. Ele își desfășoară activitatea în condiții diferite și, fără îndoială, nu pot să nu țină seama în elaborarea tacticii și strategiei lor de aceste împrejurări. Dar, indiferent de căile și formele luptei revoluționare, un lucru este esențial : asigurarea sprijinului larg al maselor populare, al marii majorități a poporului, singurul care poate asigura triumful socialismului

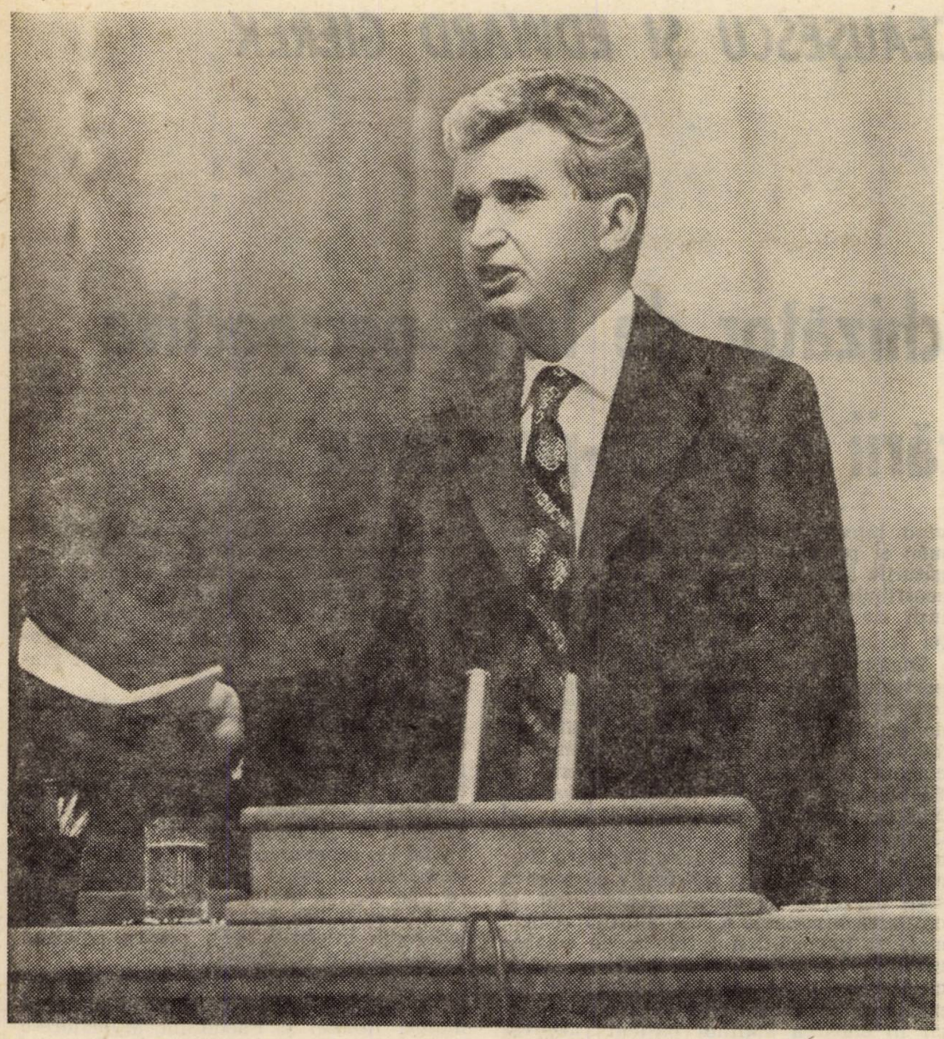

în orice țară. De la acest adevăr trebuie să se pornească în orice împrejurări ! Formele și metodele de luptă acceptate de popor sînt juste și corespund realităților. **(Aplauze puternice).**

Este, de asemenea, necesar să ținem seama că existența țărilor cu orînduiri sociale diferite necesită o politică internațională de conlucrare, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, bazate pe deplina egalitate, pe respectul independenței și suveranității, pe neamestecul în treburile interne. Pornim ferm de la faptul că fiecare popor își alege în mod liber orînduirea socială și că va trece spre socialism atunci cînd vor fi create condiții și vor exista forțele sociale dornice și în stare să realizeze acest lucru. Problema socialismului este o problemă a fiecărui popor, a forțelor înaintate revoluționare din fiecare țară. El nu poate fi impus din afară, nu poate fi importat ; așa cum nici reacțiunea, fascismul nu pot și nu trebuie impuse din afară, importate, așa cum politica imperialistă, de dominație și forță, nu mai poate fi acceptată și trebuie lichidată ! **(Aplauze puternice).** Iată de ce noi ne pronunțăm ferm pentru conlucrarea pe plan internațional și cu țările capitaliste dezvoltate, participăm activ la diviziunea internațională a muncii, militām pentru o politică de pace, pentru evitarea unui nou război.

Acționăm totodată pentru dezvoltarea continuă a relațiilor cu partidele comuniste și muncitorești din întreaga lume, considerînd că solidaritatea și conlucrarea dintre ele, bazate pe principiile noi de egalitate, neamestec în treburile interne, respectarea dreptului fiecăruia de a-și elabora politica, tactica și strategia de sine stătător, constituie un factor esențial al întăririi unității. În acest sens apreciem noi Conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa, care a avut loc în acest an la Berlin. Conferința a demonstrat cu putere afirmarea noii unități bazate pe principiile egalității și respectului independenței fiecărui partid și, totodată, întărirea conlucrării și solidarității în soluționarea problemelor comune, mai cu seamă în lupta pentru securitate, pace, pentru o politică de dezvoltare progresistă a întregii omeniri, pentru o lume mai dreaptă și mai bună. Noi considerăm că, privită din acest punct de vedere, conferința a constituit o mare victorie a partidelor participante și că ea va exercita o influență puternică asupra dezvoltării colaborării viitoare, a întregii vieți politice internaționale. **(Aplauze puternice).**

Acționăm neabătut pentru dezvoltarea colaborării cu partidele socialiste și social-democrate — ca forțe ce reprezintă o parte însemnată a clasei muncitoare, a altor pături muncitorești și categorii sociale cu care trebuie dezvoltate relațiile în cadrul unor forme tot mai largi de conlucrare. Aceasta este o necesitate pentru soluționarea în condiții cît mai bune a problemelor internaționale. Pe plan național, această conlucrare se realizează în țările unde problema este la ordinea zilei. Noi nu putem decît să salutăm buna conlucrare stabilită între comuniști și socialiști din diferite țări. Noi înșine realizăm o conlucrare largă cu partidele socialiste și social-democrate din multe state, aproape de pretutindeni, și dorim să extindem tot mai mult această conlucrare, considerînd că ea corespunde intereselor comune ale clasei muncitoare, ale forțelor progresiste, ale popoarelor, cauzei păcii și colaborării. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Extindem și întărim solidaritatea cu mișcările de eliberare națională și, totodată, cu noile partide de guvernămînt progresiste din țările care au scuturat jugul dominației imperialiste, colonialiste și au pășit pe calea dezvoltării independente.

Acționăm, de asemenea, pentru dezvoltarea colaborării cu alte partide politice democratice, cu diferite forțe și organizații progresiste, pentru soluționarea unor probleme de interes comun, atît în ce privește colaborarea dintre popoarele și țările noastre, cît și în realizarea păcii și conlucrării internaționale.

În dezvoltarea mondială, una din problemele de importanță deosebită este dezarmarea generală și, în primul rînd, dezarmarea nucleară. Așa cum se subliniază în Programul partidului nostru, trebuie să facem totul pentru a îndeplini această misiune de mare răspundere și onoare a comuniștilor, de a salva omenirea de noi războaie. Știm că, în această privință, lucrurile se găsesc într-o fază destul de incipientă — dacă se poate vorbi chiar de aceasta. Practic, nu s-au realizat pași în direcția dezarmării. Sînt multe propuneri, sînt reuniuni și conferințe, dar problemele dezarmării și, îndeosebi, ale dezarmării nucleare nu numai că nu și-au găsit vreo soluționare, ci, dimpotrivă, se intensifică cursa înarmărilor, se acumulează noi stocuri de armamente, de arme nucleare, de alte mijloace de nimicire în masă, aceasta creînd pericole deosebit de grave pentru întreaga omenire. Partidul și statul nostru acordă și vor continua să acorde și în viitor o atenție deosebită acestei probleme. Va trebui ca și în activitatea politico-ideologică ea să fie abordată în mod corespunzător, arătîndu-se ce avem de făcut, cum trebuie să acționăm pentru a ne aduce contribuția la soluționarea ei, avînd în vedere importanța deosebită pe care o are pentru întreaga omenire.

Nu uităm nici un moment că trebuie să facem totul pentru înfăptuirea securității în Europa, pentru dezvoltarea unei colaborări mai bune în Balcani, pentru soluționarea problemelor litigioase, a conflictelor și stărilor de încordare care mai există în lume, pe calea tratativelor, în interesul păcii și colaborării între popoare.

Sîntem ferm hotărîți ca și în viitor să acționăm cu toată convingerea și forța pentru întărirea colaborării cu țările socialiste, cu forțele progresiste și antiimperialiste de pretutindeni. Avem convingerea că forțele care se pronunță pentru o politică nouă, acționînd unite, pot pune capăt vechilor relații de inegalitate, pot asigura triumful noii ordini economice, al unei politici democratice, pot asigura pacea pe planeta noastră. **(Aplauze puternice, prelungite).**

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI EDWARD GIEREK

Un dialog deschizător de largi perspective colaborării româno-poloneze

Vizita de prietenie efectuată în țara noastră, la invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, de primul secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, tovarășul Edward Gierek, împreună cu soția, tovarășa Stanislawa Gierek, s-a desfășurat sub semnul dezvoltării continue a prieteniei și colaborării strînse dintre P.C.R. și P.M.U.P., dintre România și Polonia.

Cordialitatea frățească, sincera și profunda bucurie cu care au fost întîmpinați înalții oaspeți polonezi pe pămîntul României sînt o grăitoare mărturie a sentimentelor statornice de prețuire ale poporului nostru față de poporul polonez, de care se simte apropiat prin puternice și străvechi legături de prietenie și solidaritate. Istoria contemporană a țărilor noastre a conferit acestor tradiționale raporturi dimensiuni și semnificații noi, situarea lor pe o treaptă superioară în anii socialismului aflîndu-și temeiul în comunitatea de orînduire, de ideologie și de aspirații fundamentale, precum și în posibilitățile mereu mai largi oferite de dezvoltarea armonioasă a ambelor țări.

Actuala întîlnire între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek — a patra, în ultimii doi ani, între conducătorii de partid ai celor două țări — constituie, în același timp, o vie ilustrare a consecvenței cu care Partidul Comunist Român transpune în practică linia sa de politică internațională, pe al cărei prim-plan este situată constant dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate țările socialiste, obiectiv ce corespunde atît intereselor poporului român, cît și intereselor celorlalte popoare care edifică noua orînduire, cauzei generale a socialismului și păcii.

În cadrul convorbirilor româno-poloneze la nivel înalt, desfășurate la Sinaia într-o atmosferă de caldă prietenie și stimă reciprocă, un spațiu larg le-a fost acordat, firește, relațiilor bilaterale. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek s-au informat reciproc asupra activității și preocupărilor Partidului Comunist Român și Partidului Muncitoresc Unit Polonez în ce privește desfășurarea construcției socialiste în cele două țări, relevînd, în același timp, cu satisfacție relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare care s-au statornicit și se extind continuu între Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, între România și Polonia. Convorbirile dintre cei doi conducători au oferit prilejul stabilirii liniilor directoare ale adîncirii în continuare a prieteniei și colaborării dintre cele două partide și state, care — se arată în Comunicatul dat publicității la încheierea vizitei —, „servind interesele vitale ale poporului român și poporului polonez și întărind legăturile tradiționale de prietenie între ele, contribuie, totodată, la consolidarea unității statelor socialiste, la creșterea forței și prestigiului socialismului în lume".

Dinamismul și caracterul fertil al raporturilor româno-poloneze își găsesc o elocventă ilustrare în sfera conlucrării în domeniile economic și tehnico-științific. Examinînd evoluția legăturilor economice în cincinalul trecut, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și primul secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, tovarășul Edward Gierek, au constatat cu satisfacție că acestea s-au dezvoltat cu succes, contribuind la creșterea însemnată a schimburilor comerciale și îmbogățirea formelor de colaborare. În acest sens, sînt relevante aprecierile făcute de cei doi conducători de partid în toasturile rostite la dineul oferit în onoarea înalților oaspeți : **„Doresc să exprim satisfacția partidului nostru** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **pentru cursul ascendent al relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, dintre popoarele noastre, pentru dezvoltarea continuă a colaborării economice, tehnico-științifice și în alte domenii de activitate".** La rîndul său, tovarășul **Edward Gierek** arăta: **„Putem spune de pe acum că sîntem sincer satisfăcuți de această vizită prietenească și că ea creează perspective noi în colaborarea noastră. Aș vrea să afirm cu toată răspunderea că aceste relații bune, tradiționale, dintre țările și popoarele noastre, trebuie întărite, ca polonezii și românii să se înțeleagă cît mai bine, să conlucreze cît mai bine".**

Într-adevăr, rezultatele colaborării în cincinalul trecut, ca și desfășurarea lucrărilor de coordonare a planurilor economice naționale pe perioada 1976—1980 creează condițiile necesare pentru dezvoltarea continuă, dinamică a cooperării, specializării în producție și schimburilor comerciale, în acest din urmă domeniu asigurîndu-se o creștere de 2,5 ori a livrărilor reciproce (de la 1,1 la 2,8 miliarde ruble). Vom remarca, în acest context, faptul că, la recentele lucrări ale sesiunii Comisiei guvernamentale româno-poloneze de colaborare economică, au fost puse în evidență posibilitățile mari pe care le oferă economiile celor două țări în plină dezvoltare și modernizare, pentru realizarea unor noi acțiuni de colaborare, specializare și cooperare în producția de mașini-unelte, autovehicule, tractoare, mașini agricole, instalații și utilaje pentru industria electronică, navală, utilaje tehnologice pentru industria metalurgică, chimică, minieră, alimentară și în alte domenii, stabilindu-se, în acest sens, sarcini concrete. O atenție deosebită a fost acordată măsurilor privind construirea, cu eforturi comune, a unor capacități de producție în cele două țări în domeniul mașinilor-unelte grele.

Agenda convorbirilor între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek a cuprins și un schimb de vederi în unele probleme fundamentale ale vieții internaționale. Unitatea și conlucrarea frățească a statelor socialiste, suverane și egale în drepturi — se subliniază în Comunicatul vizitei —, reprezintă un factor hotărîtor al succesului în lupta lor pentru o dezvoltare mai rapidă economico-socială a fiecărei țări socialiste, pentru securitatea și colaborarea internațională, pentru triumful cauzei păcii și socialismului.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek au subliniat dorința Partidului Comunist Român și Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a României și Poloniei, de a acționa, și în viitor, pentru transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței general-europene, pentru înfăptuirea unei securități trainice, a unui climat de destindere, cooperare și înțelegere pe continentul nostru și în lume. A fost, de asemenea, reafirmată voința celor două partide și state de a-și aduce, în continuare, contribuția la întărirea unității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste, la realizarea aspirațiilor de pace și progres social ale popoarelor. În cursul convorbirilor, se arată în Comunicatul vizitei, a fost reafirmată solidaritatea cu lupta popoarelor împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, împotriva politicii de discriminare rasială și apartheid. Totodată, a fost pusă în evidență „necesitatea de a se acționa pentru lichidarea subdezvoltării, pentru așezarea relațiilor economice dintre state pe principii de egalitate și echitate, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor țărilor și îndeosebi a celor rămase în urmă, pentru o nouă ordine economică internațională".

Prin rezultatele fructuoase cu care s-a soldat, vizita în România a înaltului sol al poporului polonez, convorbirile la cel mai înalt nivel pe care le-a prilejuit constituie un moment deosebit de important în cronica relațiilor dintre cele două țări, ce deschide largi perspective colaborării lor pe un plan mereu mai înalt, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii.

Ilie Olteanu

Noi dimensiuni în dezvoltarea raporturilor dintre România și Belgia

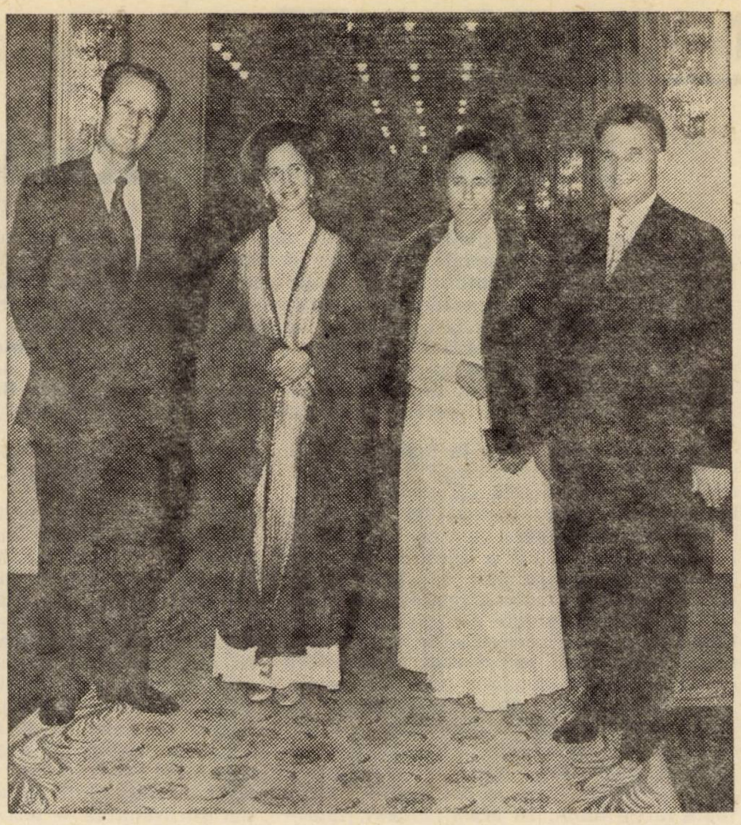

În timpul dineului oficial oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în onoarea Maiestății Sale Regele Baudouin și a Maiestății Sale Regina Fabiola

Este un fapt afirmat cu satisfacție în România și în Belgia că relațiile dintre cele două țări sînt caracterizate printr-o dezvoltare continuă, marcată de dorința comună a desfășurării unei cooperări rodnice, a fructificării acelor posibilități pe care vocația colaborării le conferă. Menit să aibă bogate înrîuriri în planul realizărilor concrete ale conlucrării româno-belgiene, dialogul la cel mai înalt nivel se înfățișează, în același timp, ca o strălucită expresie a stadiului relațiilor dintre cele două țări și popoare, a perspectivelor pe care ele înțeleg să le deschidă colaborării bilaterale. Astfel, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Belgia, în 1972, a reprezentat o încununare a politicii de prietenie promovată de mai mulți ani de cele două țări, o etapă fundamentală în istoria relațiilor dintre România și Belgia. Iată că, acum, poporul român primește vizita oficială a Maiestăților Lor Regele Baudouin și Regina Fabiola, efectuată la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Această nouă întîlnire la nivel înalt româno-belgiană se constituie ca o grăitoare mărturie a bunelor relații dintre România și Belgia, a sentimentelor de stimă și prețuire reciprocă de care sînt animate cele două popoare, a aspirației lor de a se cunoaște mai bine, de a-și dezvolta legăturile de colaborare. Sentimente care își găsesc în afinitățile culturale și istorice dintre cele două țări și popoare o îndelungată tradiție. Ea este, de asemenea, un prilej pentru înalții oaspeți belgieni de a cunoaște tezaurul cultural și multisecular al poporului român, mărturie a devenirii sale istorice originale, precum și eforturile sale contemporane de a-și dezvolta o economie modernă, înfloritoare. Pretutindeni, înalții oaspeți, persoanele oficiale care-i însoțesc au fost primiți cu căldura și ospitalitatea caracteristice poporului nostru, care a dat, astfel, glas sentimentelor sale de satisfacție pentru evoluția favorabilă a relațiilor româno-belgiene.

Chiar și o reunire sumară a elementelor ce caracterizează conlucrarea dintre România și Belgia permite constatarea cursului pozitiv pe care aceasta l-a cunoscut în ultimii ani. Cele două țări cooperează într-o serie de domenii de interes reciproc, cu precădere, cum este și firesc, în cele economice și tehnico-științifice. Schimburile comerciale au înregistrat, în acest interval de timp, cifre ce dovedesc o intensificare și diversificare substanțială a activității bilaterale în acest sector (în ultimii cinci ani, volumul comerțului în ambele sensuri s-a dublat). Acordul pe termen lung de colaborare economică, industrială și tehnică, semnată în primăvara acestui an la București, indică hotărîrea de a extinde relațiile economice bilaterale. Și, nu mai puțin semnificative, schimburile culturale — cu bogăția lor de manifestări — s-au adăugat, prin importanta lor menire de apropiere și cunoaștere. În același sens, au acționat și numeroasele vizite la diferite niveluri, vizite ce au marcat amplificarea și diversificarea continuă a colaborării în multiple sectoare, în folosul ambelor țări.

„Trăinicia relațiilor româno-belgiene — arăta președintele **Nicolae Ceaușescu**, în toastul rostit cu prilejul dineului oficial oferit în onoarea înalților oaspeți belgieni — **este conferită de faptul că la baza lor stau principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii pe care viața le-a verificat pe deplin ca singurele în măsură să chezășuiască dezvoltarea unor raporturi viabile între națiuni. Fără îndoială că vizita pe care o faceți astăzi va marca o nouă etapă în evoluția raporturilor româno-belgiene, în întărirea prieteniei și colaborării dintre popoarele celor două țări".**

„Relațiile dintre Belgia și România, deja de lungă durată, — afirma, cu același prilej, Maiestatea Sa **Regele Baudouin — au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare accelerată. Putem, pe drept cuvînt, să fim satisfăcuți de ceea ce am realizat împreună. Cooperarea noastră în toate domeniile poate și trebuie să fie dezvoltată și acestei sarcini trebuie să facem să i se dedice oamenii de bună credință".**

Acționînd în permanență pentru identificarea căilor celor mai favorabile desfășurării unei colaborări reciproc avantajoase, România și Belgia își manifestă, totodată, interesul pentru consolidarea păcii, conștiente de rolul pe care trebuie să-l joace țările mici și mijlocii în lumea contemporană. Evocarea celor mai importante momente din cronica relațiilor bilaterale nu poate fi disociată, astfel, de evidențierea semnificației lor internaționale. În acest sens, actul cel mai de seamă înscris în evoluția legăturilor româno-belgiene, Declarația solemnă comună, semnată cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Belgia, are nu numai o valoare bilaterală, ci și una internațională. Izvorîtă din dorința de a răspunde aspirațiilor de pace, apropiere și înțelegere între popoare ale României și Belgiei, Declarația este o revelatoare mărturie a faptului că, în zilele noastre, țări cu sisteme social-politice diferite pot să conlucreze strîns, în spiritul coexistenței pașnice, bazată pe principiile deplinei egalități, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne. Acest document, ca dealtfel ansamblul conlucrării româno-belgiene, fundamentată pe principiile consfințite în cuprinsul său, principii de perenă actualitate, se constituie, în acest fel, ca o contribuție concretă la eforturile pentru destindere și colaborare, pentru întărirea încrederii și colaborării între popoarele din Europa și din întreaga lume. Conlucrarea pe plan internațional în diferite forme și, mai cu seamă, în cadrul O.N.U., a celor două state — factor de evidentă importanță în evoluția favorabilă a relațiilor bilaterale — este determinată de hotărîrea comună de a contribui la îmbunătățirea situației în Europa, prin întărirea securității bazate pe respectarea principiilor fundamentale ale dreptului internațional, pe traducerea în viață a prevederilor Actului de la Helsinki ; de importanța pe care cele două țări o acordă dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare ; de voința ambelor state de a întări rolul și eficacitatea O.N.U., de a intensifica cooperarea în cadrul Națiunilor Unite și în alte organisme internaționale ; de idealul instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Vizita în țara noastră a înalților oaspeți belgieni este, astfel, un fericit prilej de afirmare a satisfacției pentru bunele relații statornicite între cele două țări și popoare, a dorinței lor sincere de a dezvolta legăturile de prietenie, bazate pe stimă și respect reciproc. Ea se înscrie ca un nou moment, de o deosebită însemnătate, în cronica colaborării româno-belgiene, colaborare menită să contribuie la înfăptuirea idealurilor de pace, securitate și progres în Europa și în întreaga lume.

Marcel Negreanu

NAȚIUNILE UNITE

Dezbateri multilaterale

Dezbaterile de politică generală, adoptarea unor prime rezoluții în Comitetul pentru problemele sociale, umanitare și culturale, activitatea din Consiliul de Securitate în problema Namibiei, ca și pregătirile pentru desemnarea noului secretar general al O.N.U. — sînt aspectele care au reținut atenția în cadrul lucrărilor de săptămîna trecută ale celei de-a 31-a sesiuni a Adunării Generale. Totodată, agenda sesiunii a fost completată cu două noi puncte : „Încheierea unui tratat internațional promovînd nefolosirea forței în relațiile internaționale" (propunere a delegației sovietice, printr-un memorandum înaintat actualei sesiuni) și propunerea R.F. Germania privind încheierea unei convenții internaționale pentru combaterea luării de ostatici.

Pozițiile exprimate de la înalta tribună a O.N.U. de șefii de delegații învederează, odată mai mult, faptul că guvernele statelor membre ale Organizației manifestă o marcată preocupare pentru abordarea într-un spirit realist a marilor probleme ale lumii de azi. Desigur, în căutarea celor mai potrivite soluții pentru una sau alta din temele majore ale situației internaționale actuale, punctele de vedere exprimă diferențieri, mergînd de la deosebiri evidente pînă la sugestii nuanțat apropiate. Îmbucurător apare, însă, faptul că este reliefat pregnant imperativul unui curs nou în raporturile internaționale, în direcția consolidării păcii, a colaborării reciproc avantajoase și înțelegerii între toate țările lumii. În acest context, făurirea în lume a unei noi ordini economice — și, implicit, politice — s-a detașat ca un obiectiv prioritar al politicii externe a numeroase state.

Dezbaterile de politică generală se încheie la 14 octombrie. Revine statelor membre ale O.N.U. nobila datorie de a-și măsura voința de a găsi un teren fertil pentru negocieri, capacitatea lor de dialog și conlucrare, prin răspunsuri viabile la tulburătoarele întrebări puse omenirii de intensificarea crescîndă a cursei înarmărilor, de discrepanțele — cu tendință de adîncire — în dezvoltarea economică a națiunilor, de problemele unei democratizări reale a vieții internaționale.

Paralel cu desfășurarea dezbaterilor plenare, o intensă activitate a avut loc în cadrul comitetelor Adunării Generale. Astfel, Comitetul pentru problemele coloniale a trecut la examinarea punctului de pe agenda sa, intitulat „Raportul asupra activităților economice străine și altor interese care împiedică aplicarea Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale în Rhodesia, Namibia și în toate celelalte teritorii aflate sub dominația colonială și eforturile de a elimina colonialismul, apartheidul și discriminarea în sudul Africii". Documentul, elaborat de Comitetul special pentru urmărirea transpunerii în viață a Declarației decolonizării, evidențiază clar că activitățile și interesele străine în teritoriile coloniale sînt un obstacol major în calea dobîndirii de către popoarele subjugate a drepturilor lor la autodeterminare, independență și folosirea propriilor resurse naturale în beneficiul lor.

Într-un alt Comitet al Adunării Generale, cel pentru problemele sociale, umanitare și culturale, au fost adoptate primele două proiecte de rezoluții din această sesiune. Primul document vizează măsuri destinate transpunerii în viață, pe plan internațional, a prevederilor programului Deceniului de acțiune pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale, precum și acțiuni îndreptate spre sporirea ajutorului moral și material acordat de Națiunile Unite și alte organizații internaționale mișcărilor de eliberare națională și victimelor apartheidului și discriminării rasiale. Cel de-al doilea proiect de rezoluție privește convocarea, în Ghana, în 1978, a unei „Conferințe mondiale pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale".

Pe de altă parte, săptămîna trecută au continuat dezbaterile din Consiliul de Securitate privind situația din Namibia. Apreciind că situația din Namibia și represiunile sîngeroase din Africa de Sud au efecte negative asupra climatului politic din Africa și din întreaga lume, vorbitorii au insistat asupra necesității transpunerii în viață a Declarației O.N.U. privind acordarea independenței tuturor țărilor și popoarelor coloniale și respectării drepturilor inalienabile ale popoarelor la autodeterminare, libertate și independență. În scopul soluționării pe cale politică a situației din Namibia — teritoriu aflat de peste 30 de ani sub ocupația ilegală a R.S.A. — și al evitării vărsărilor de sînge, vorbitorii au cerut Consiliului să sprijine adoptarea propunerilor S.W.A.P.O., care oferă o bază realistă și constructivă de reglementare a problemei. S.W.A.P.O. a propus, între altele, eliberarea patrioților namibieni din temnițele apartheidului și începerea tratativelor directe pentru preluarea pe cale pașnică a puterii în Namibia.

Referindu-se la propunerile vizînd rezolvarea pe cale politică a problemei Namibiei, formulate de președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.), Sam Nujoma, șeful delegației române, ministrul afacerilor externe, George Macovescu, a arătat, în cuvîntul său, că aceasta reprezintă o bază temeinică, realistă și constructivă pentru o soluție conformă cu interesele inalienabile ale poporului namibian. Ministrul român a evidențiat datoria Consiliului de Securitate de a acorda sprijin politico-diplomatic S.W.A.P.O. — recunoscută pe plan internațional ca reprezentant autentic și legitim al poporului namibian — și, îndeosebi, cerințelor acesteia privind soluționarea pe căi politice a problemei Namibiei, sub egida O.N.U.

Situația din Namibia se află încă în dezbatere în Consiliul de Securitate. Observatorii politici au reținut, însă, declarația președintelui S.W.A.P.O., Sam Nujoma, făcută, recent, la Havana : „În lipsa oricărei soluții pașnice a problemei namibiene, S.W.A.P.O. va continua lupta armată, aceasta fiind singura cale practică pentru obținerea independenței".

În sfîrșit, în problema desemnării viitorului secretar general al O.N.U., Consiliul de Securitate are în vedere să se întrunească în a doua jumătate a lunii în curs. Pînă acum, după cum transmit agențiile de presă, nu a fost propus, în mod public, nici un candidat, dar se menționează că, în afară de opțiunea cea mai probabilă, a prelungirii mandatului actualului secretar general, există posibilitatea ca țările lumii a treia, care reprezintă două treimi din Adunarea Generală, să ofere și alte opțiuni, printre care se menționează președintele Mexicului, Luis Echeverria, și actualul președinte al Adunării Generale, Hamilton Shirley Amerasinghe, din Sri Lanka.

I. O.

WASHINGTON

Campania prezidențială: cursă strînsă

Cei doi candidați prezidențiali în timpul dezbaterii televizate din 6 octombrie

Ultima săptămînă s-a remarcat prin două evenimente : începerea turneelor electorale sistematice și de partea președintelui Gerald Ford, după încheierea sesiunii Congresului, și organizarea celei de-a doua dezbateri televizate, la San Francisco.

Pentru această dezbatere, desfășurată la Palatul Artelor frumoase (construit în 1915), în fața a 570 de spectatori, dintre care 225 ziariști, au fost menținute aproximativ aceleași reguli ca la 23 septembrie.

Temele confruntării — politica externă și apărarea — păreau să-l favorizeze pe președintele în exercițiu care, în plus, a făcut parte, pe cînd era congressman, din mai multe comitete ale acestui for legislativ preocupat de respectivele probleme. Dar, modul în care s-a desfășurat dezbaterea de la San Francisco a contrazis comentariile anterioare, majoritatea sondajelor de după transmiterea ei indicînd un ușor avantaj al lui Jimmy Carter, avantaj datorat, în principal, siguranței și energiei cu care Carter s-a exprimat.

Opiniile de politică externă și apărare ale celor doi candidați au dovedit multe similitudini — în special în atenția pe care o vor acorda menținerii unei puternice forțe militare naționale, continuării sprijinului acordat Israelului ; de asemenea, în ce privește necesitatea diminuă-

rii proliferării nucleare, modul în care sînt concepute relaţiile cu Uniunea Sovietică — deosebirile dintre ei ţin mai mult de mijloacele de aplicare a acestor idei. Gerald Ford a insistat, de mai multe ori, asupra succeselor politicii Administraţiei sale, respingînd criticile candidatului democrat. Statele Unite — a subliniat preşedintele — sînt „respectate" datorită măsurilor pe care le-a luat pe plan extern, în timp ce candidatul democrat nu poate oferi decît planuri greu de apreciat. Acuzat de a fi condus o „diplomaţie în secret", preşedintele Ford a ripostat că, de fiecare dată, el sau membri ai echipei sale au explicat oamenilor politici şi poporului american atît modul în care s-a acţionat într-o împrejurare sau alta, cît şi rezultatele acestor acţiuni. Politica americană „depune eforturi pentru pace" — a declarat preşedintele —, iar „un exemplu perfect" îl oferă recenta misiune a lui Henry Kissinger în Africa australă. De partea sa, Jimmy Carter a declarat că Administraţia republicană a început să se intereseze de această zonă abia în ultimul timp, încercînd să obţină un cîştig în alegeri, aşa cum a făcut în urmă cu patru ani, cu convorbirile privind Vietnamul. Referitor la relaţiile Est-Vest, Gerald Ford a subliniat că „nu crede în relaţii de tip război rece", dar, întocmai ca Jimmy Carter, a reluat formula tratativelor „de pe poziţii de forţă". Preşedintele Ford a apărat acordul de la Helsinki, privind securitatea şi cooperarea europeană, acord considerat nesatisfăcător de candidatul democrat. În problema convorbirilor S.A.L.T., Gerald Ford a respins, de asemenea, criticile lui Carter, potrivit cărora „nici un progres nu a fost realizat în ultimii doi ani".

Cei doi candidaţi s-au situat pe aceeaşi poziţie subliniind necesitatea normalizării relaţiilor cu R.P. Chineză. Poziţii apropiate s-au remarcat în problema Orientului Mijlociu (Carter a declarat, însă, că va suspenda orice ajutor militar, economic şi alimentar ţărilor care vor decreta un nou embargo petrolier). Carter, care este inginer nuclear, a mai precizat că omenirea are de ales între cosmarul atomic şi pacea mondială : „neproliferarea nucleară va fi obiectivul meu numărul unu".

Deşi aproximativ 90 milioane de telespectatori au urmărit dezbaterea de la San Francisco, ideile celor doi candidaţi — în care nu au fost remarcate aproape deloc lucruri noi — nu par să influenţeze prea mult alegătorii. Sondajele au dat cîştig lui Carter (între cei care au fost de altă părere, Jeffrey St. John, comentator al N.B.C., spunea că Gerald Ford a învins, totuşi, prin simplul fapt că este preşedinte), dar nu pentru opiniile sale, ci pentru atitudinea sa mai „viguroasă". (Par să aibă, astfel, dreptate acei comentatori care — asemenea lui James Reston — susţin că dezbaterile televizate sînt, în fond, „un conflict de personalităţi" şi nu de idei). Oricum, politica externă a jucat întotdeauna un rol mai redus în alegerile americane (în afara situaţiilor de război), pentru ca rezultatele unei astfel de confruntări să fie elocvente. Alegătorii ştiu că nici politica externă, nici politica apărării nu sînt exclusiv emanaţia unui singur om şi, în anumite situaţii, nici chiar a unui singur partid, iar deosebirile remarcate — care ţin mai degrabă de mijloace decît de fond — ilustrează această opinie.

După San Francisco, Gerald Ford şi-a continuat campania în vest şi în sud (Texas), iar Jimmy Carter în nord. La aproape trei săptămîni înaintea alegerilor, deşi Carter pare să-şi menţină un avantaj, este încă hazardat orice pronostic. Observatorii politici sînt de părere că la ambii candidaţi s-au remarcat „erori electorale" (personale sau ale echipelor lor), cu un impact încă greu de prevăzut. Pentru moment, Carter dispune de avantaj în 21 de state, iar Ford în 17. Dar cursa prezidenţială se menţine strînsă în alte 12 — iar acestea reprezintă 152 de mandate. Teritorial, estul, sudul şi o parte din statele din nord îl sprijină pe candidatul democrat, dar există opinii care susţin că unele declaraţii prea radicale făcute de Carter au îndepărtat mulţi alegători din nord-est, în favoarea lui Eugene McCarthy, candidat independent. Pe de altă parte, mulţi afirmă că, dacă va deveni mai „hotărît" în delimitarea poziţiei, preşedintele Ford va recîştiga mult din avantajul contracandidatului său.

Problema mandatelor pare să fie, de altfel, esenţială, indiferent de cîtă popularitate se bucură unul sau altul din cei doi. Datorită sistemului electoral, există o diferenţă între procentul votului popular şi votul electoral, preşedintele fiind desemnat de colegiul electoral ales prin votul popular. De două ori în istoria Statelor Unite, în 1876 şi 1888, candidaţi care au devenit preşedinţi pierduseră votul popular, dar îl cîştigaseră pe cel al electorilor. Mai recent, în 1960, diferenţa dintre J. F. Kennedy şi Richard Nixon a fost numai de 0,2 la sută în votul populaţiei, dar pentru Kennedy au optat 303 (faţă de 219) electori. Astfel se explică şi atenţia deosebită acordată campaniei, în aceste săptămîni, de ambele partide, dar, în special, de cel democrat. Recente sondaje arătau că aproape jumătate din americanii cu drept de vot nu se vor prezenta la urne şi, dintre aceştia, majoritatea sînt, fie tradiţional, fie datorită împrejurărilor actuale (nemulţumirea faţă de procentul şomajului, spre exemplu), sprijinitori ai democraţilor. Pentru a determina cît mai multe persoane să voteze şi a-i atrage pe cei încă indecişi, cei doi candidaţi îşi multiplică turneele şi intensifică criticile la adresa programelor celuilalt. La 22 octombrie, la Williamsburg (Virginia), va avea loc a treia (şi ultima) confruntare directă a celor doi candidaţi la preşedinţie.

Stelian Ţurlea

PARIS

Austeritate şi scepticism

6 000 000 de grevişti, o „zi de acţiune" de proporţii impresionante. Actualitatea franceză este dominată de confruntarea ascuţită privind măsurile de austeritate decise de noul guvern. Opoziţia muncitorească se amplifică, iar păturile mijlocii nu-şi ascund ostilitatea faţă de proiecte generatoare de incertitudine. „Majoritatea" — terenul unor dispute alimentate de decepţii şi rivalităţi mai vechi — nu-şi regăseşte coeziunea. Bătălia antiinflaţionistă implică, în mod cert, probleme politice de anvergură.

DEZBATEREA PARLAMENTARĂ. După o şedinţă de numai opt minute care a marcat, la 2 octombrie, deschiderea stagiunii parlamentare de toamnă, a urmat o pauză prelungită de sîmbătă pînă marţi, iar, apoi, deputaţii francezi s-au reîntîlnit spre a asculta programul noului prim-ministru Raymond Barre. Firească, surprizele erau excluse. Înainte de a se prezenta în Adunarea Naţională, şeful guvernului făcuse public obiectivul prioritar al acţiunii echipei sale : combaterea inflaţiei prin majorarea impozitelor, reducerea consumului de carburanţi, stabilizarea preţurilor şi veniturilor. Pentru profesorul de economie promovat premier, tribuna parlamentară putea părea o catedră la care îşi expune cursul. Dar ambianţa era alta decît cea a unui amfiteatru universitar receptiv. Simptomele de neliniştе ce au însoţit „planul Barre", nemulţumirea crescîndă a unor sectoare şi reţinerea disimulată a altora au determinat pe observatori să estimeze că spaţiul politic de manevră al guvernului este destul de redus. Poate de aceea preşedintele a considerat necesar să se adreseze ţării, în preajma reluării activităţii parlamentare, utilizînd — cum remarca Pierre Viansson-Ponté în „Le Monde" — un procedeu inaugurat de generalul de Gaulle. Alocuţiunea radiotelevizată, rostită într-o notă de accentuată sobrietate, s-a înscris, după părerea comentatorilor, în „acţiunea psihologică" menită să asigure acceptarea măsurilor guvernamentale, multiplicînd avertismentele asupra „importanţei mizei" şi dînd asigurări că politica noii echipe se sintetizează în trei cuvinte : „echilibru, stabilitate şi dreptate".

Valul observaţiilor negative, scepticismul unei mai mari părţi a francezilor, relevat de sondaje, dificultăţile francului pe piaţa monetară au marcat demarajul „planului Barre". Un start fără aplauze. „Le Quotidién de Paris" vedea în prevederile planului prefigurarea unui „viitor dificil pentru francezi". Iar confratele său „Le Figaro" afirma că „este, fără îndoială, ultima şansă de a pune ordine în economia franceză, dar nu de a rezolva problemele ei". Poziţia comuniştilor a exprimat-o „L'Humanité", care a definit măsurile guvernului drept „o lovitură foarte grea dată muncitorilor, păturilor cu venituri modes-

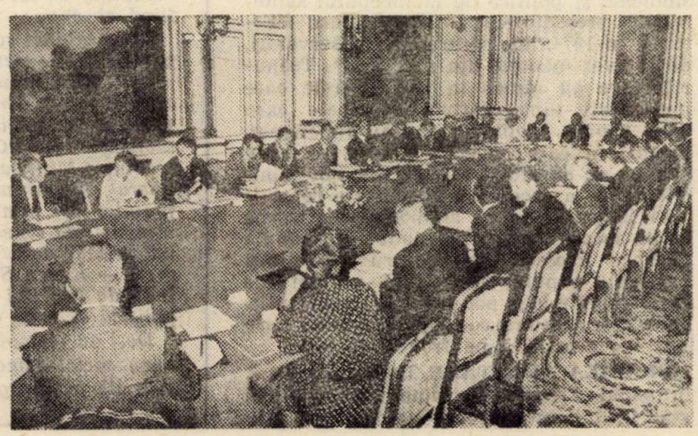

Miniştrii francezi la Elysée, în şedinţa care s-a finalizat prin aprobarea „planului Barre"

te, cărora li se impune o austeritate agravantă".

În parlament, primul orator, după Raymond Barre, a fost François Mitterrand. Liderul socialist a angajat responsabilitatea președintelui, deoarece a considerat că planul antiinflaționist al guvernului este, în realitate, un nou plan al lui Giscard d'Estaing, care, înainte de a fi fost ales la Elysée, a condus o lungă perioadă finanțele publice. Mitterrand a calificat acest proiect „al 9-lea plan de luptă antiinflaționistă elaborat începînd din 1963 și al 8-lea din 1969 pînă în prezent", prevederile sale nefiind — în opinia lui — de natură să inspire mai multă încredere sub raportul eficacității decît precedentele.

După ce Barre a revenit la tribună pentru a declara că „inflația nu va putea fi depășită decît dacă guvernul își va putea încheia cu bine acțiunea conjuncturală și apoi structurală", dezbaterea parlamentară s-a încheiat fără un vot. Guvernul a optat pentru o formulă care îl scutește de un scrutin asupra ansamblului politicii sale. În ceea ce o privește, opoziția a decis depunerea unei moțiuni de cenzură în dezbaterea asupra problemelor bugetare. Indiferent de soarta acestei moțiuni (chiar gaulliștii indispuși de schimbările produse, care au diminuat rolul U.D.R. în majoritate, nu doresc să riște, în acest moment, o criză de guvern), ofensiva ministerială împotriva inflației debutează într-o ambianță lipsită de optimism. „Le Figaro" a publicat rezultatul unui sondaj efectuat de Sofres : 54 la sută din francezii investigați au apreciat șansele de reușită ale formațiunii Barre drept „destul de slabe" sau chiar „foarte slabe". „O surdă neliniște pare să cuprindă majoritatea" — sesizează A.F.P. Lipsa de popularitate a măsurilor anunțate îngrijorează o coaliție preocupată de viitorul ei electoral și de scadențele ce se apropie.

6 000 000 DE GREVIȘTI. Un fluviu omenesc se revărsa pe bulevardele pariziene sub soarele generos al unei zile blînde de toamnă. Coloanele au străbătut patru kilometri. Ele au pornit, joi 7 octombrie, dimineața, la orele 10, din Place de la Nation, îndreptîndu-se spre Place de la République. Aproape șase ore a durat defilarea mulțimii. În frunte se aflau liderii sindicali și fruntașii partidelor de stînga. Îi urmau 500 000 de parizieni — evaluare care aparține organizatorilor demonstrației.

Peste 6 000 000 de greviști au răspuns chemării ce le-au adresat-o C.G.T., C.F.D.T. și F.E.N. de a-și manifesta împotrivirea față de un ansamblu de măsuri considerat inechitabil pentru cei ce muncesc, deoarece distribuie discriminatoriu poverile combaterii inflației. Chiar în cercurile patronale s-au recunoscut proporțiile unei acțiuni greviste fără echivalent în anii din urmă. „France Presse" nota că „ziua națională de acțiune", organizată de sindicate și sprijinită de partidele de stînga, „a apărut drept cea mai importantă manifestare a opoziției sindicale și politice de la începutul septenatului președintelui Valéry Giscard d'Estaing, în 1974, iar, pentru unii observatori, de la evenimentele din mai 1968". Trenurile care au rămas în gări, ziarele care n-au ieșit din rotativă, avioanele care n-au zburat, școlile care n-au funcționat, uzinele în care lucrul s-a oprit — toate acestea au exprimat refuzul maselor muncitoare de a accepta o austeritate repartizată inegal. „Pentru sindicate este vorba de un succes foarte important" — semnala „France Presse". Iar pentru oficialități protestul popular reprezintă un act ale cărui semnificații pot fi lesne descifrabile. Ignorarea acestora conduce inevitabil spre tensiune crescîndă pe frontul social.

DIFICILA ADAPTARE. La Rocamadour, în sudul Franței, parlamentarii gaulliști s-au întîlnit într-o reuniune de cîteva zile. Trimisul special al ziarului „Le Monde" constata că sentimentele deputaților U.D.R. sînt „ambivalente" : teama pe care le-o inspiră viitorul electoral, obișnuința de a trăi „în umbra puterii" îi reține să rupă solidaritatea majorității, însă noile evoluții au schimbat raporturile cu guvernul, ceea ce s-a vădit în reproșurile adresate, mai mult sau mai puțin voalat, președintelui, al cărui nume, deliberat, a fost omis în toate discursurile. Michel Debré a mers mai departe, prezentînd „un contra-program" de redresare economică. Reafirmînd apartenența la majoritate, deputații gaulliști s-au demarcat de echipa ministerială pe care, pentru prima dată în cea de-a V-a republică, nu o mai conduce un exponent al U.D.R. Noul premier a ținut să liniștească spiritele, venind la Rocamadour pentru a rosti un discurs din care n-au lipsit citatele din de Gaulle și apelurile la coeziune. Aceste apeluri dobîndeau un relief aparte după ce fostul premier Jacques Chirac a ieșit din tăcerea pe care și-o impusese pentru a chema la o regrupare în jurul U.D.R. și a se declara hotărît să-i conducă pe gaulliști la victorie în viitoarele alegeri din 1978, plasîndu-se într-un echivoc care a permis interpretări în sensul că, în 1981, ar putea candida pentru Elysée. Discursul rostit într-o mică localitate din Correze a confirmat raporturile dificile dintre Elysée și U.D.R., chiar dacă, cel puțin aparent, se încearcă o „decrispare". Reintrarea energică a lui Chirac va agrava, probabil, raporturile din interiorul majorității, cu toate că este îndoielnic că acestea vor atinge punctul rupturii.

Eugeniu Obrea

Noul guvern suedez ; în centru, premierul Thorbjörn Fälldin

STOCKHOLM

Programul noului guvern

La 4 octombrie, în prezența regelui Carl XVI Gustav (care, potrivit noii constituții suedeze, nu dispune de atribuții politice) s-a reunit noul parlament, ales la 19 septembrie, prima sa îndatorire fiind de a alege președintele. Constituția din 1970 (intrată în vigoare anul trecut) acordă acestuia rolul cel mai important (în locul regelui) în timpul crizelor guvernamentale, precum și sarcina de a numi premierul. Deputații l-au reales ca președinte, prin aclamații, pe Henry Allard, social-democrat, ca urmare a „competenței și imparțialității de care a făcut întotdeauna dovadă". Allard (65 de ani) este deputat din 1943 și președinte al parlamentului din 1969.

A doua zi a fost numit premier Thorbjörn Fälldin, liderul partidului de centru, care, împreună cu celelalte două partide ale fostei opoziții (liberal și conservator), urma să formeze guvernul. O stipulație a noii constituții (aplicată, și aceasta, pentru prima oară) cere ca Riksdagul să aprobe, mai întîi, numirea, urmînd ca, abia pe urmă, premierul să-și prezinte programul. Fälldin a fost acceptat în funcție cu 174 voturi (cele trei partide ale opoziției dispun de 180 mandate) și 160 împotrivă, 15 deputați fiind absenți.

Noul cabinet suedez, format de liderul partidului de centru, cuprinde opt miniștri aparținînd acestui partid, șase conservatori, cinci liberali și un independent (la justiție). Liderului partidului conservator, Gösta Bohman, i s-a încredințat Ministerul economiei, liderului liberal, Per Ahlmark — funcția de vicepremier și ministru al muncii, iar ca ministru de externe a fost numită, pentru prima oară în istoria Suediei, o femeie — Karen Soeder (partidul de centru), de trei ani membră în comisia de politică externă a parlamentului.

Deși au format un front comun împotriva social-democraților, cele trei partide ale fostei opoziții nu au opinii asemănătoare în toate problemele, în așa fel încît era inevitabil ca, în programul guvernului, să se remarce multe compromisuri. Declarația guvernamentală prezentată parlamentului, cu toate că poartă pecetea politicii preconizate de partidul de centru, ilustrează aceste compromisuri. Pe plan economic, guvernul a declarat că va stimula investițiile, mai ales în industriile exportatoare, și va acorda ajutoare micilor întreprinderi. Va fi pregătită o reformă fiscală și, curînd, impozitele pentru veniturile mici și mijlocii vor fi reduse. Se prevăd și măsuri în domeniul politicii familiale — solicitate de partidul liberal. În afara unei descentralizări administrative, noul guvern va acorda o atenție deosebită agriculturii și dezvoltării regionale (puncte ale programului partidului de centru). Totodată, Fälldin ceruse încetarea oricărei dezvoltări a politicii energetice nucleare, dar, pe de o parte, datorită opoziției liberalilor, iar, pe de altă parte, datorită indemnizațiilor mari pe care statul ar trebui să le plătească, a acceptat deschiderea unui nou reactor nuclear, în această lună, în sudul țării. Cu o condiție : în timp de un an, societatea căreia îi aparține să ofere garanții asupra deplinei sale securități. Condiția este aplicabilă și celorlalte cinci centrale aflate deja în funcțiune.

Pe plan extern, politica Suediei va fi, potrivit declarației primului ministru, „de nealianță pe timp de pace, în vederea asigurării neutralității în caz de conflict" (o veche formulă suedeză). Aceasta — în locul conceptului de „neutralitate activă", promovat de Olof Palme. Fälldin a adăugat, însă, că Suedia va continua sprijinul și asistența acordate țărilor în curs de dezvoltare și se va solidariza cu lupta pentru libertate a popoarelor din Africa australă.

S. Ț.

BONN

Tablou postelectoral

Corespondență de la Corneliu Vlad

Demersurile în vederea alcătuirii guvernului celei de-a opta legislaturi au început chiar înainte de anunțarea rezultatelor oficiale ale alegerilor pentru Bundestag, de la 3 octombrie. Încrezători în veridicitatea primelor estimații asupra rezultatelor scrutinului, făcute de institutele de sondaj, cancelarul Helmut Schmidt, în numele Partidului Social-Democrat, și vicecancelarul Hans Dietrich Genscher, liderul Partidului Liberal-Democrat, au reafirmat, după o consultare telefonică, chiar în seara alegerilor, hotărîrea partidelor lor de a reînnoi coaliția guvernamentală existentă din 1969, aducînd imediat la cunoștința președintelui republicii, tot prin intermediul telefonului, decizia luată. În aceeași seară, liderul U.C.D.-U.C.S., Helmut Kohl, formula în public o invitație P.L.D. de a examina, împreună cu partidul său, posibilitatea alcătuirii unei noi coaliții, între creștin-democrați și liber-democrați. Ca și înainte de alegeri, conducerea P.L.D. avea să se pronunțe însă, în unanimitate, pentru continuarea actualei coaliții guvernamentale, din care face parte, alături de P.S.D. „Formarea guvernului — avea să conchidă a doua zi «Frankfurter Rundschau», într-o primă analiză a perspectivelor postelectorale — se orientează, în mod obiectiv, nu asupra U.C.D.-U.C.S., cum opinează candidatul acesteia la funcția de cancelar, Kohl, ci spre P.S.D.-P.L.D.".

Cancelarul Helmut Schmidt și Hans-Dietrich Genscher au reafirmat, după alegerile parlamentare, hotărîrea partidelor lor de a continua actuala coaliție

Activitățile politice ale conducerilor partidelor reprezentate în parlament s-au desfășurat într-un ritm intens. S-a examinat noul raport de forțe în Bundestag — unde, după opinia cvasiunanimă, partidele coaliției dispun de o majoritate strînsă, însă, evidentă —, a avut loc o primă rundă de discuții între partenerii coaliției guvernamentale pe marginea elaborării programului și declarației noului cabinet, s-au desfășurat convorbiri între liderii politici, consacrate examinării rezultatelor votului, iar președintele republicii i-a primit, succesiv, pe liderii principalelor partide, cu care a purtat convorbiri menite să-i permită luarea hotărîrii în privința desemnării personalității care va fi însărcinată cu formarea noului guvern.

În același timp, rezultatul alegerilor a beneficiat de o analiză atentă din partea tuturor partidelor angajate în competiția electorală, ca și din partea presei și a institutelor de sondare a opiniei publice. Aprecierile făcute, în această privință, converg asupra faptului că, în majoritatea sa, corpul electoral și-a dat girul în vederea continuării liniilor de bază ale politicii interne și externe promovate de actualul guvern al cancelarului Schmidt. „Partidele de coaliție au obținut cu circa 700 000 de voturi mai mult decît U.C.D.-U.C.S." — observa „Frankfurter Rundschau". Întrunirea acestei majorități, ținea să sublinieze cancelarul Schmidt, a avut loc în condițiile „profundei crize economice mondiale", fapt care dovedește că, în opțiunea sa, corpul electoral a ținut seama că, față de celelalte țări occidentale, R.F.G. a reușit să contracareze mai bine, într-o serie de domenii, urmările social-economice ale crizei. La succesul electoral al partidelor de guvernămînt a contribuit, de asemenea, atenția acordată eforturilor de îmbunătățire a climatului de destindere, dezvoltării relațiilor de cooperare cu țările socialiste.

În analiza rezultatelor votului se amintește și faptul că perioada preelectorală nu a prilejuit, în general, formularea, de către principalii protagoniști ai alegerilor, a unor programe clare de acțiune, limitîndu-se, de cele mai multe ori, la enunțarea unor obiective nu îndeajuns de precise și detaliate. „Faptul că un curent favorabil U.C.D. n-a luat amploare — raționa, pe de altă parte, «Frankfurter Allgemeine Zeitung» — trebuie pus în legătură și cu sărăcia generală de teme a competiției electorale. Numai prin compararea personalității diverșilor candidați și printr-o dispută asupra metodelor de luptă electorală (așa cum a procedat U.C.D. — n.n.) nu se poate asigura mobilizarea cetățenilor de-a lungul mai multor săptămîni".

În analiza lor detaliată asupra rezultatelor votului, institutele de sondare a opiniei publice pornesc de la constatarea, de ordin general, că un rol important în obținerea majorității de către partidele actualei coaliții l-a jucat așa-numitul „regierungsbonus", adică avantajul pe care l-a avut, de la bun început, în cadrul confruntării electorale, guvernul, reînvestirea sa reprezentînd pentru alegător modalitatea firească de asigurare a continuității în orientarea politicii din ultimii ani. Rezultatele votului de la 3 octombrie confirmă, în același timp, observația făcută cu prilejul unor precedente acte electorale, și anume că alegerile de land nu pot fi considerate, în mod automat, ca un test anticipativ al rezultatelor scrutinului parlamentar. Într-adevăr, dacă în cadrul alegerilor de land, desfășurate în perioada de patru ani ai celei de-a 7-a legislaturi a Bundestagului, opoziția a obținut, în total, peste 50 la sută din numărul voturilor, situația nu s-a reeditat cu prilejul alegerilor pentru Bundestag de la 3 octombrie.

O ultimă constatare privind rezultatele alegerilor de la 3 octombrie se referă la modul în care au votat tinerii alegători. În legătură cu aceasta sînt de subliniat în principal trei elemente și anume : în majoritatea lor, aceștia au optat în favoarea partidelor de coaliție ; categoria de vîrstă cuprinsă între 22 și 25 de ani a votat în proporție de 60 la sută pentru P.S.D. și P.L.D., menținîndu-se astfel fidelă orientării sale masive de acum patru ani în favoarea cancelarului de atunci, Willy Brandt. Sufragiile celui mai tînăr contingent de alegători (în vîrstă de 18—21 de ani) s-au repartizat, în mod relativ egal, între partidele de coaliție și cele ale opoziției, minusul de voturi înregistrat de P.S.D.-P.L.D. datorîndu-se, în principal, cotei ridicate de șomaj în rîndul tineretului și dificultăților existente în domeniul formării profesionale.

Care sînt marile probleme care se profilează în fața guvernului la orizontul celei de a opta legislaturi a Bundestagului ? Pe prim plan, după opinia generală, se află în continuare lupta împotriva șomajului și a inflației. „Tuturor partidelor din Bundestag le este clar că trebuie întreprins ceva în domeniul folosirii forței de muncă" — scrie «Frankfurter Rundschau». „Este adevărat — continuă ziarul — că datele privind dezvoltarea industrială indică o ameliorare a situației care nu poate fi trecută cu vederea, dar, înainte de toate, veritabila coaliție latentă, existentă între toate partidele, în domeniul politicii sociale, nu poate rămîne nepăsătoare la situația angajaților mai în vîrstă, a tineretului și a persoanelor handicapate, ca și la situația din domeniul șomajului feminin. Victoria asupra inflației este, ca și în trecut, în fruntea programelor politice ale tuturor partidelor". Anticipînd asupra punctelor-forte ale programului de acțiune guvernamentală pe următorii patru ani, cancelarul Schmidt, ca și reprezentanți ai P.L.D. s-au referit, cu prioritate, la toate aceste aspecte în domeniul economic și social.

Pe un asemenea fundal de preocupări, în situația nou creată în Bundestag de rezultatul alegerilor și în condițiile existenței unei majorități a U.C.D.-U.C.S. în Bundesrat, o serie de comentatori apreciază, asemenea ziarului „Stuttgarter Zeitung", că „exercitarea responsabilităților guvernamentale la Bonn va fi însoțită, mai mult decît pînă acum, de elemente de incertitudine", dar că „experiența a constatat, adesea, coaliții cu o majoritate strînsă care au rezistat mai bine decît altele, cu o majoritate mai mare". Pentru aceasta, se apreciază aici, este necesar ca, atît în rîndurile fiecăruia dintre partidele de guvernămînt, cît și în sînul coaliției, să se manifeste un grad înalt de unitate. Solidaritatea de acțiune a P.S.D. și P.L.D. a fost reafirmată, în aceste zile, în modul cel mai clar de către ambele partide ; în același timp, în cadrul fiecăreia din cele două formații politice, se manifestă o preocupare sporită pentru asigurarea coeziunii interne de partid.

Eforturi cu o finalitate similară se cheltuiesc și în tabăra opoziției, cu atît mai mult cu cît, imediat după alegeri, presa a evocat neconcordanțe de vederi manifestate între liderii U.C.D. și cei a U.C.S., într-o serie de probleme legate de demersul lor comun în perioada viitoarei legislaturi. S-a vorbit, astfel, în mod insistent, de posibilitatea relansării ideii mai vechi a liderului U.C.S., Franz-Josef Strauss, de extindere a cadrului de manifestare a formației sale — limitată, pînă acum, la landul Bavaria — prin crearea unui „U.C.S. la nivel federal". Perspectivă care, analizată cu grijă de opoziție și sub raportul avantajelor și sub cel al neajunsurilor,

nu poate evita, oricum, apariția unei situații de concurență între cele două componente ale actualei opoziții parlamentare. O primă rundă de dezbateri între U.C.D. și U.C.S. a luat sfîrșit prin hotărîrea luată în privința prezenței lor, în viitorul Bundestag, în cadrul unei singure fracțiuni parlamentare (e vorba de o menținere a „statu quo"-ului în această privință), în fruntea căreia se va afla liderul U.C.D., Helmut Kohl. O comisie formată din membri ai celor două formații urmează să studieze, în continuare, modalitatea de conlucrare între U.C.D. și U.C.S., în următorii patru ani, și să aplaneze deosebirile de vederi mai înainte ca acestea să ia proporții.

Animatul peisaj politic vest-german al acestui sfîrșit de toamnă urmează să-și afle contururi mai precise în intervalul postelectoral, ce se încheie la 14 decembrie, odată cu prima zi a noii legislaturi.

De altfel, chiar evoluțiile din interiorul principalelor partide politice exprimă necesitatea resimțită de adaptare la noua realitate, de căutări de drumuri noi pentru o situație nouă. Rezultatul votului de la 20 iunie a accentuat aceste evoluții. De remarcat, în context, noua configurație a partidului socialist-democratic (P.S.D.I.), la care s-a ajuns după ore și zile de agitate reuniuni. Cea mai importantă rămîne reuniunea Comitetului Central, în cadrul căreia cele trei curente de stînga ale partidului, anterior dizolvate pentru a da naștere unei majorități omogene, au căzut de acord cu grupul condus de Luigi Preti asupra unei noi platforme politice, definită drept „pact de regenerare a partidului". Documentul preconizează o „apropiere de P.S.I." (apropiere realizată deja la nivel sindical, socialist-democratul Giorgio Benvenuto fiind ales, cu sprijinul socialiștilor, secretar general al U.I.L., în locul republicanului Rafaele Vanni), un „permanent dialog cu P.C.I." și o „pronunțată distanțare față de democrația creștină". Pe această bază, C.C. al P.S.D.I. a confirmat desemnarea lui Pier Luigi Romita (52 de ani), în funcția de secretar general al partidului.

Reflexul alegerilor de la 20 iunie continuă să se facă resimțit și în rîndurile democrației creștine, ultimul Consiliu Național al partidului majorității relative abordînd mai realist decît în trecut problema raportului cu comuniștii. Luînd act de „creșterea influenței partidului comunist" care „este un semn al deplasării spre stînga a țării", Benigno Zaccagnini, secretar național al partidului democrat creștin, a reafirmat refuzul față de „compromisul istoric", cu sublinierea că trebuie refuzată însă și „orice formă de înfruntare care ar anula posibilitatea dialogului" cu comuniștii. Pentru că — a subliniat Zaccagnini — „în urma rezultatelor electorale nu mai pot fi ignorate propunerile comuniștilor în Parlament".

R. D.

ROMA

Momentul sacrificiilor

După Franța, alte trei țări din sudul Europei occidentale (Italia, Spania, Portugalia) au adoptat simultan, la 8 octombrie, programe de austeritate pentru reducerea inflației și ameliorarea balanțelor de plăți. Prezentînd italienilor la televiziune programul de austeritate al guvernului său, premierul Giulio Andreotti și-a exprimat convingerea că măsurile adoptate constituie „puncte esențiale ce vor permite țării să iasă din tunelul gravei crize economice".

„Săptămînile dificile pentru toată lumea", anunțate de primul ministru, au început. Ca și în Franța, posesorii de automobile sînt cei mai afectați de „planul Andreotti" : prețul benzinei — de la 315 lire litrul, la începutul anului, la 500 de lire acum — devine cel mai ridicat din țările membre ale Pieței comune. (Din 1973, aceasta este cea de a noua majorare a prețului la carburant.). De asemenea, cresc impozitele pe automobile. Au fost abolite o serie de sărbători legale din cursul săptămînii de lucru, care împiedicau desfășurarea normală a activității productive. S-a decis blocarea „scării mobile" (raportul între creșterea prețurilor și cea a salariilor), în proporție de 50 la sută pentru veniturile între 6 și 8 milioane lire anual și de 100 la sută pentru cele ce depășesc 8 milioane. Cresc tarifele poștale, în medie cu 10—12 la sută, iar, de la 1 decembrie, și tarifele feroviare (10 la sută). În urma acestor măsuri, statul italian „va strînge" — potrivit expresiei lui Giulio Andreotti — circa 4 mii de miliarde lire, ce urmează a fi orientate și utilizate în patru direcții precise : dezvoltarea Mezzogiorno-ului ; reconversiune industrială ; locuri de muncă pentru tineri ; dezvoltarea — pe termen lung — a agriculturii.

Cele trei mari centrale sindicale italiene — C.G.I.L. (comunistă), C.I.S.L. (democrat-creștină) și U.I.L. (socialistă și socialist-democratică) — au reafirmat — în urma dezbaterilor celor aproximativ opt milioane de greviști, întruniți în adunări generale — acceptarea planului guvernamental de austeritate, cu condiția realizării unei „politici economice coordonate". Cum se exprima Luciano Lama, secretarul general al C.G.I.L., muncitorii „spun «da» sacrificiilor, dar numai în cazul în care ele servesc la ceva". Totuși, deși măsurile de austeritate au fost acceptate de cele trei centrale sindicale, în nordul Italiei (la uzinele „Fiat" din Torino) s-au declansat greve de protest față de „planul Andreotti". Pentru partidul socialist, sprijinul a fost exprimat de secretarul general al P.S.I., Bettino Craxi : „Da — sacrificiilor, dacă ele permit o veritabilă relansare economică".

Cifrele prezentate de Giulio Andreotti trasează un cadru economic care — se spune la Roma — „nu mai lasă loc pentru iluzii". Rata inflației ridicată, deficitul balanței comerciale, criza finanțelor țării fac orice redresare productivă precară și incertă. Motive suficiente — consideră comuniștii — pentru realizarea unui „efort conștient de însănătoșire". De aceea — se subliniază în comunicatul dat publicității de Direcțiunea P.C.I. — „este nevoie să luptăm pentru ca guvernul Andreotti să-și mențină angajamentele asumate în fața Parlamentului și să abordeze, în mod just și cu urgența necesară, cel puțin problemele dramatice ale țării". „Este dificil de imaginat un asemenea efort — scrie «L'Unità» —, după canoanele și practicile trecutului. Nici un efort național nu mai poate fi conceput prin acceptarea diagnosticului sau indicațiilor cutărui sau cutărui ministru ; confruntarea și dezbaterile parlamentare devin esențiale". Este aceasta concepția comuniștilor italieni care, de altfel, au și propus o examinare, de pe băncile Parlamentului, a problemei prețurilor și tarifelor. Cu specificarea că și forțele politice, în ansamblu și fiecare în parte, să-și exprime în mod clar pozițiile, atitudinile, propunerile.

Liderul partidului conservator britanic, Margaret Thatcher, la încheierea lucrărilor conferinței, împreună cu William Whitelaw și lordul Thorneycroft

BRIGHTON

„Abordarea" conservatoare

5 000 de delegați ai partidului conservator britanic s-au întrunit, între 5 și 8 octombrie, la Brighton, la conferința anuală a partidului, ale cărei teme prioritare au fost, întocmai ca la reuniunea laburiștilor, dificultățile stării economice și mijloacele de a le depăși. În preziua conferinței, fusese dat publicității un document de 25 000 de cuvinte, intitulat „Adevărata abordare", întocmit de membrii „cabinetului fantomă", în care erau explicate liniile strategiei economice și politice conservatoare, document care (s-a precizat : nu constituie un manifest electoral) a cuprins toate problemele dezbătute de conferință.

Partidul conservator recunoaște momentul dificil prin care trece Marea Britanie, dar este de părere că altele, decît cele preconizate de guvern sînt căile de redresare. Anume : a permite țării să trăiască potrivit mijloacelor sale, prin reducerea și controlul cheltuielilor publice ; a întări autoritatea Parlamentului ; a încuraja și extinde proprietatea privată ; a spori influența Marii Britanii în străinătate, mai ales prin adîncirea participării la dezvoltarea C.E.E. În opinia conservatorilor, „adevărata abordare" înseamnă „mai puțină birocrație și mai puțină legislație", „încurajarea sistemului liberei întreprinderi", „reducerea împrumuturilor guvernului" și, în special, importante „reduceri de cheltuieli publice".

BANGKOK

Militarii revin la putere

La 6 octombrie 1976, trei ani după încetarea existenței unui regim de dictatură militară datînd în Tailanda de aproape patru decenii, o lovitură de stat a răsturnat guvernul civil al prințului Seni Pramoj, a suspendat constituția, activitatea parlamentului, a partidelor politice, readucînd forțele militare pe scena politică siameză.

Lovitura de stat din 6 octombrie s-a produs în condițiile instabilității politice declanșate în Tailanda de revenirea din exil, la 19 septembrie a.c., a fostului premier și șef al abolitei dictaturi, Thanom Kittikachorn.

În urmă cu trei ani, la 14 octombrie 1973, reprimarea sîngeroasă a manifestațiilor antidictatoriale, organizate de studenții din Bangkok — 71 de morți, 800 răniți —, a creat o stare de revoltă atît de intensă încît regimul de dictatură militară a fost înlăturat în numai cîteva ore. Conducătorii săi, mareșalii Thanom Kittikachorn și Prapass Charusathiara, au fost constrînși să se refugieze în străinătate. Consemnînd evenimentul restabilirii regimului civil, presa internațională aprecia, în toamna anului 1973, că Tailanda se afla în fața unui important test de „experimentare a democrației".

Practic, în lunile care au urmat, a fost restabilită activitatea parlamentară, a fost ridicată interdicția privind înființarea și funcționarea partidelor politice, a fost adoptată o nouă constituție. În ianuarie 1975, au fost organizate primele alegeri parlamentare în noile condiții. Pe plan extern, au avut loc, de asemenea, reorientări de substanță, care atestau receptivitatea regimului instalat în 1973, la Bangkok, față de noua realitate creată în Indochina vecină și, în genere, în regiunea sud-estului asiatic, prin victoriile luptei de eliberare a popoarelor indochineze. Astfel, la cererea tailandeză, a fost declanșată operațiunea de retragere a importantului aparat militar al S.U.A., din iulie 1976, în Tailanda rămînînd doar 250 de consilieri militari americani.

Cu toate acestea, tensiunea politică a continuat să-și facă simțită prezența în viața internă tailandeză. Ea era expresia unui complex de factori, dintre care : pe plan politic — o înflorire primejdioasă a violenței și perpetuarea, în ciuda unor măsuri — e adevărat timide —, a degradării situației economico-sociale.

Efect al acestei realități în ultimii trei ani, la cîrma țării s-au succedat cîteva guverne. Activitatea lor era, de fiecare dată, stînjenită de antagonismul dintre interesele maselor largi tailandeze, care cereau adoptarea și punerea de urgență în practică a unor reforme menite să producă transformări de esență în peisajul economic și social al țării, și interesele cercurilor de afaceri, de mari latifundiari, dornice să-și mențină și consolideze situația privilegiată. De aici — prudența și tergiversările care au caracterizat majoritatea acțiunilor cabinetelor civile siameze din ultimii trei ani.

De altfel, însăși actuala criză a fost, între altele, apreciată, la Bangkok, ca un rezultat al „lipsei de decizie" a fostei conduceri, învinuită de a nu fi adoptat o atitudine fermă și intransigentă față de revenirea în țară a lui Thanom Kittikachorn. Protestele au luat, la mijlocul lunii trecute, o asemenea amploare încît (în vreme ce Thanom Kittikachorn, înveșmîntat în tradiționala togă șofranie, se dedica, după cum anunțase la sosirea în țară, rugăciunilor budiste, într-o pagodă din Bangkok, cu pază asigurată de reprezentanți ai organigațiilor de dreapta) premierul Seni Pramoj, în imposibilitatea găsirii unei soluții prompte, a fost nevoit să-și prezinte demisia regelui Bhumibol. Realizînd că declanșarea unei crize guvernamentale nu era de natură să aplaneze agitația din țară, în special din rîndurile studențimii — element esențial în determinarea evenimentelor din 1973 —, partidele din coaliția guvernamentală s-au regrupat și au cerut prințului

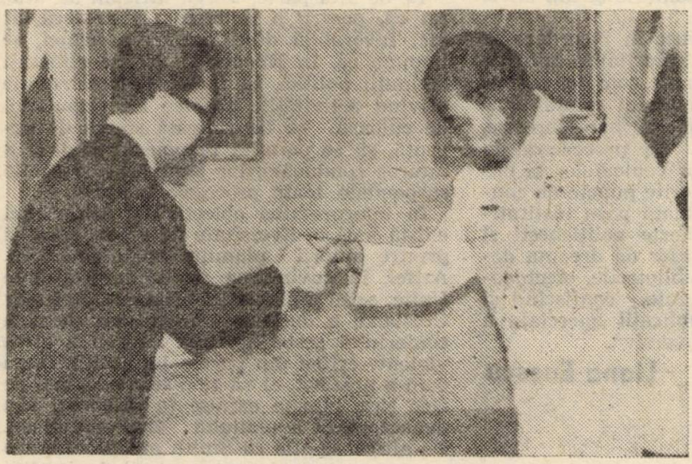

După lovitura de stat militară, regele Bhumibol Adulyadej (dreapta) desemnează un civil în funcția de premier — Thanin Kraivichien (stînga)

Criticînd politica partidului laburist care, în opinia conservatorilor, ar fi răspunzător de situația economică actuală, documentul susține că există o alternativă la „contractul social" — anume o abordare asemănătoare celei realizată în R.F. Germania, unde, anual, se stabilește o bază pentru politica salariilor. Punctul de vedere laburist, afirmat de mai multe ori, susține că starea economiei Marii Britanii, instituțiile existente în această țară, tradițiile și rolul pe care sindicatele l-au jucat permanent în viața socială a ultimelor decenii fac posibilă numai o abordare specifică acestor condiții. În ceea ce privește raporturile cu sindicatele, conservatorii și-au reafirmat ideile lor mai vechi („sindicatele nu sînt guvernul țării"), idei care pot duce la o altă confruntare cu T.U.C., asemănătoare celei care a determinat, în 1974, căderea cabinetului conservator. „The Times" scria, de altfel : „se poate guverna cu sprijinul sindicatelor ; s-ar putea guverna și fără sprijinul lor, dar păstrînd relații distante și amicale ; dar, probabil, nu va fi posibil să guvernezi în conflict cu ele".

Majoritatea ideilor lansate la conferință n-au reușit să schimbe opinia aceluiași cotidian „Times" — îndeobște, îngăduitor față de conservatori — că partidul nu se prezintă capabil încă să inspire încredere în acest „moment critic național".

Conferința de la Brighton s-a deosebit, prin cîteva aspecte, de cea precedentă. În primul rînd, partidul conservator dispune, acum, de o politică mai coerentă, pe plan economic, deși, se pare, puțin acceptată de alegători și, în orice caz, nefiind apreciată ca o alternativă reală la aceea a guvernului. În al doilea rînd, lăsînd de o parte divergențele asupra unor probleme de mai puțină stringență, conservatorii par mai uniți decît în trecut. Fostul premier Edward Heath, care, în toamna trecută, s-a arătat „rece" față de actualul lider, a sprijinit-o, de această dată, pe deplin, pe doamna Thatcher. Declarîndu-se, în discursul său, convinsă că, în cîteva luni, vor avea loc alegeri anticipate în Marea Britanie, Margaret Thatcher se pregătește, după opinia observatorilor, pentru acea zi. Deocamdată, sînt puține semne ale unei evoluții spre alegeri.

Reluarea activităților Camerei Comunelor a fost marcată, luni, de o aprinsă dezbatere asupra situației economice a țării, solicitată de partidul conservator. Cu toate că liderul Margaret Thatcher a cerut modificarea imediată și radicală a strategiei economice a guvernului laburist, acesta a obținut o victorie, cu 301 voturi față de 288, pentru continuarea măsurilor de pînă acum. Amintind cele trei fundamente ale politicii cabinetului — „contractul social", politica veniturilor și reafirmarea unei industrii prospere —, premierul britanic a declarat că „nu există nici un motiv de a schimba obiectivele ; nu ne vom clinti și vom scoate țara din criză".

S. Ț.

Amiralul Sangad Chalawyoo, conducătorul loviturii de stat

Seni Pramoj să formeze un nou guvern.

Noul cabinet a intrat în funcțiune la 5 octombrie. Dar, în dimineața zilei de 6 octombrie, manifestațiile studenților de la Universitatea Thammasat și înfruntările lor cu forțele de poliție deveniseră extrem de violente. Numărul morților se ridica la 28, cel al răniților la peste o sută. În aceste condiții, un grup de militari tailandezi au considerat că sosise momentul să intervină. Însuși ministrul apărării din noul guvern, fostul comandant al forțelor armate, amiralul Sangad Chalawyoo, se va găsi în fruntea grupului de ofițeri superiori care, în după-amiaza zilei de 6 octombrie, înlătură cabinetul Seni Pramoj și instalează la putere un Consiliu național pentru reforme administrative, de esență militară. În conformitate cu prevederile legii marțiale, proclamată îndată după realizarea loviturii de stat, sînt suprimate constituția și parlamentul ; sînt interzise toate partidele politice (în număr de 56), ca și organizațiile sindicale ; este interzisă orice întrunire a mai mult de 5 persoane ; se suspendă apariția tuturor ziarelor și este emis ordinul de distrugere a tuturor publicațiilor promovînd idei ale forțelor de stînga. Invitat la comandamentul forțelor armate, fostul premier Seni Pramoj va fi reținut. Totodată, sînt operate cîteva mii de arestări, majoritatea în rîndul studenților.

A doua zi, 7 octombrie, agențiile internaționale de presă semnalează restabilirea calmului în capitala Tailandei. Efective militare sînt păstrate doar în punctele strategice ale orașului.

Este anunțată compoziția noului organ de conducere — Consiliul național pentru reforme administrative, alcătuit din 24 de membri, toți militari, reprezentînd cele trei armate și poliția. În fruntea sa se află amiralul Sangad Chalawyoo (61 de ani), care are drept adjunct pe comandantul forțelor armate aeriene, mareșalul Kamol Thejatunga.

La 8 octombrie, regele Tailandei anunță numirea unui premier civil — Thanin Kraivichien (49 de ani, profesor de drept și judecător la Curtea Supremă), a cărui principală sarcină este pregătirea unui guvern civil care să înlocuiască actuala conducere militară. Viitorul cabinet — indică Kraivichien — se va orienta spre „combaterea elementelor de stînga".

Totodată, postul de radio tailandez a anunțat crearea a trei consilii însărcinate cu rezolvarea problemelor interne și externe. Plasate sub conducerea amiralului Chalawyoo, cele trei consilii numără 18 personalități civile, printre care fostul ministru de externe din anii '60, Thanat Khoman, care a funcționat și în guvernul lui Seni Pramoj pe post de consilier pentru probleme de politică externă. Într-o cuvîntare radiodifuzată, șeful Consiliului național pentru reforme administrative a menționat intenția emiterii, „cît mai curînd posibil", a unor legi constituționale provizorii.

În tot acest timp, operațiunea de „restabilire a ordinii" continuă : sînt efectuate noi arestări și percheziții (cifra oficială a studenților arestați pînă la 9 octombrie era de peste 3 000, bilanțul victimelor evenimentelor din 6 octombrie și din zilele următoare de 41).

Atmosfera cîștigă brusc în încordare la 11 octombrie, după ce autoritățile militare anunță descoperirea unui „complot potențial" și arestarea adjunctului șefului Statului major al forțelor armate terestre, Chalarda Hiranyasiri. Se procedează la percheziționarea tuturor vehiculelor la bariera capitalei și în diferite puncte de control din oraș ; este dublată paza instituțiilor guvernamentale. Forțe polițienești și elemente ale organizațiilor de dreapta devastează librăriile și bibliotecile, efectuează percheziții în locuințe, confiscînd și distrugînd cărți și publicații apreciate a avea „un caracter subversiv".

Liana Enescu

RHODESIA

Precizări de poziții

Pe măsura apropierii de ziua în care a fost convocată conferința în problema rhodesiană (21 octombrie — întîlniri preliminare consacrate elementelor de procedură, iar cinci zile mai tîrziu — debutul propriu-zis), consemnăm precizări de poziții atît în cadrul mișcărilor de eliberare a populației zimbabwe, cît și în rîndul unor state africane din zonă, la Londra sau în alte capitale.

Dintre elementele intervenite în ultimele zile, se reține, în primul rînd, concluziile convorbirilor dintre Joshua Nkomo, lider al Z.A.P.U. (Uniunea Națională a Poporului Zimbabwe, organizație cu o mare influență, în special în rîndurile etniei Ndbele), și Robert Mugabe, secretar general al Z.A.N.U. (Uniunea Națională Africană Zimbabwe, cu influență importantă în rîndul membrilor etniei Shona), ale căror întîlniri au debutat la Lusaka, au continuat la Maputo și s-au încheiat în capitala Tanzaniei. Se remarcă faptul că cei doi lideri au ajuns la o poziție comună în ce privește ordinea de zi a conferinței, compoziția delegațiilor participante și data desfășurării acesteia. Subliniind că nu au fost consultați de guvernul englez în fixarea datei, ei s-au pronunțat pentru o amînare de două săptămîni, în vederea „unei mai bune pregătiri", iar, în privința componenței delegațiilor la conferință, cei doi lideri africani au arătat că, în concepția lor, există numai doi interlocutori : reprezentanții mișcării de eliberare a populației zimbabwe, de o parte, și Marea Britanie, ca putere colonială, de cealaltă parte. În delegația britanică va putea participa și Ian Smith, șeful guvernului minoritar rhodesian, care, însă, după cum a declarat la Salisbury, intenționează să conducă personal delegația populației albe minoritare rhodesiene, ca o participantă separată la conferință. În ce privește scopul viitoarei conferințe, ea ar trebui să constea — au subliniat cei doi lideri — „în predarea imediată și totală a puterii, de către populația minoritară rhodesiană, și nu la capătul a doi ani, în urma unor măsuri tranzitorii, așa cum prevede planul anglo-american, acceptat de Ian Smith. Respingem propunerile acestui plan ca bază a oricărei discuții" — au precizat Nkomo și Mugabe.

Pe de altă parte, liderii africani au arătat că, pentru a se crea o atmosferă cît mai favorabilă deschiderii conferinței, se impune ca, în Rhodesia, să fie eliberați deținuții politici, să fie abolite restricțiile privind activitățile politice ale populației de culoare, să fie ridicată starea de urgență, să se permită înapoierea în țară a tuturor conducătorilor zimbabwe și să fie suspendate toate procesele politice.

În interpretarea obiectivului conferinței există încă o diversitate de opinii chiar și printre autorii planului anglo-american. Astfel, în cuvîntarea rostită la Națiunile Unite, șeful diplomației britanice, Anthony Crosland, a declarat că ordinea de zi a conferinței „este flexibilă". Ideea a atras violente critici din partea lui Smith. După cum a precizat, el va ține seama numai de cele șase puncte expuse în discursul său de acceptare a planului anglo-american. De altfel, se știe că Smith are în vedere o asemenea repartizare a puterii, încît albii să dețină portofoliile de bază, idee ce a fost respinsă atît de liderii ai mișcării de eliberare zimbabwe, cît și de președinții unor state africane, în Declarația de la Lusaka, poziție căreia, în ultimele zile, i s-au raliat și alte țări, precum Congo și Nigeria.

În sfîrșit, în legătură cu reprezentarea populației zimbabwe la conferința de la Geneva, în afară de Joshua Nkomo și Robert Mugabe, și-a mai anunțat participarea și reverendul Ndabaningi Sithole, președinte al Z.A.N.U. Notăm, în context, că ideea convocării conferinței în cursul lunii octombrie a fost aprobată, între alții, și de Abel Muzorewa, unul dintre liderii Consiliului Național African. Tot în legătură cu proiectata conferință s-a anunțat că o serie de state africane — Tanzania, Zambia, Botswana, Angola și Mozambic — intenționează să trimită observatori, Președintele ei se pare că va fi ambasadorul Marii Britanii la O.N.U., Ivor Richard, și nu o înaltă personalitate de la Foreign Office — așa cum au cerut unii lideri ai mișcării zimbabwe — iar Statele Unite vor trimite un „observator la înalt nivel" — probabil William Rogers. În eventualitatea că aceasta va avea loc, participanții vor examina un document, convenit deja în cadrul consultărilor anterioare, în baza căruia în Rhodesia va fi instalat un guvern de tranziție în care majoritatea o vor deține reprezentanții populației zimbabwe. Acest guvern va conduce treburile țării pînă la instaurarea definitivă a unui guvern al populației majoritare, în urma unei conferințe constituționale.

Dumitru Constantin

William Schaufele, adjunct al secretarului de Stat al S.U.A., însărcinat cu problemele africane (stînga), și Ted Rowlands, ministru adjunct la Foreign Office, în timpul vizitei la Salisbury — una dintre etapele turneului lor african

MADRID

Pe patru fronturi

Săptămînă agitată pe mai multe fronturi : economic, politic, militar, sindical. Corespondenţele din Madrid consemnează măsuri cu caracter democratic, dar şi grabnice reveniri ale guvernului Suarez asupra unor decizii anterior anunţate. Incredibile — represiunile poliţieneşti la încheierea (2 octombrie) a „zilei de luptă", organizată de opoziţia democratică. Neaşteptată — hotărîrea guvernului de la Madrid de a dizolva sindicatele verticale şi de a acorda muncitorilor dreptul de a se organiza în mod liber. Două momente semnificative pentru pendulările existente încă în interiorul puterii.

ECONOMICE. Spaniolii şi-au întors ceasurile la „ora austerităţii" ; în urma planului adoptat de guvernul condus de Adolfo Suarez, decis să stăvilească inflaţia, deficitul balanţei comerciale şi de plăţi, precum şi să combată creşterea preţurilor. Primele măsuri privesc restricţii la consumul de energie (reducerea orei limită pentru programele zilnice de T V ; restricţii la consumul electric ; limitarea vitezei automobilelor), precum şi blocarea preţurilor, pe o perioadă de două luni, la toate produsele, cu excepţia electricităţii şi încălzitului (acestea din urmă vor cunoaşte o majorare ce urmează să fie calculată în funcţie de consumul mediu).

Planul de austeritate a fost adoptat — mărturisea la posturile de televiziune Alfonso Osorio, al doilea vicepreşedinte al cabinetului — deoarece „situaţia ţării este gravă". În context, el a evocat măsurile guvernamentale adoptate în ultimele două luni, între care blocarea preturilor la produsele de primă necesitate şi politica de relansare a investiţiilor.

Comentînd, într-un comunicat dat publicităţii, măsurile de austeritate, Comitetul permanent al comisiilor muncitoreşti declară că aceştea „demonstrează intenţia, frecvent condamnată, de a arunca criza economică pe umerii muncitorilor". De aceea, Comitetul cere „muncitorilor şi tuturor forţelor democratice să pregătească o amplă mobilizare pentru a arăta, în mod public, că resping măsurile".

POLITICE. Deşi a aprobat, cu o largă majoritate de voturi, proiectul de reforme guvernamental vizînd instituirea sistemului bicameral prin vot direct şi universal, Consiliul Naţional al Mişcării (funcţionează ca o Cameră superioară şi deţine 110 locuri din cele 561 ale Cortes-urilor) a sugerat premierului Suarez ca membrii Camerei superioare a noului parlament să fie aleşi printr-un mecanism considerat de agenţia U.P.I. „nedemocratic". Demonstraţie clară — consideră observatorii — a faptului că cercurile de dreapta caută să blocheze, prin metode mai mult sau mai puţin mascate, procesul de reforme.

Pe aceeaşi linie se înscrie şi „manifestul politic", dat publicităţii, la Madrid, de şase foşti miniştri ai generalului Franco, manifest în cadrul căruia aceştia se pronunţă pentru „un stat cu caracter democratic, dar cu condiţia ca ordinea publică să fie strict respectată". Semnat de Fernandez de la Mora, Manuel Fraga Iribarne, Laureano Lopez Rodo, Cruz Martinez Esteruelas, Licino de la Fuente, Enrique Thomas de Carranza şi Federico Silva Muñoz, manifestul recunoaşte „necesitatea de reforme profunde în numeroase aspecte ale organizării politice şi sociale", admite, „fără rezerve, pluralitatea opţiunilor politice", dar exclude din această pluralitate partidul comunist.

MILITARE. Surpriză în cercurile politice şi militare după anunţarea anulării măsurii de pensionare — prin decret guvernamental — a generalilor Fernando de Santiago şi Carlos Iniesta Cano, consideraţi printre „durii" franchismului. Deşi comunicatul oficial subliniază că anunţarea pensionării celor doi militari a fost o eroare, Consiliul de Miniştri discutînd, de fapt, iniţierea unei proceduri prin care aceştia „să fie trecuţi în rezervă, la momentul oportun", observatorii apreciază noua măsură drept „un pas înapoi al guvernului". Anunţarea pensionării generalilor Fernando de Santiago (64 de ani) şi Iniesta Cano (66 de ani), primită cu satisfacţie de presa madrilenă, fusese legată de poziţia critică a celor doi militari faţă de „programul de reforme democratice" al guvernului, în special faţă de proiectul de reformă sindicală. Ultima decizie guvernamentală este — se întreabă unii observatori — o concesie făcută dreptei sau o acţiune concretă pentru a demonstra armatei că guvernul nu se teme de ea ?

SINDICALE. Hotărîrea guvernului Suarez de a prezenta Cortes-urilor o lege „reglementînd dreptul de asociere sindicală şi recunoscînd dreptul muncitorilor şi conducerii întreprinderilor de a forma, în mod voluntar şi independent, asociaţii în scopul apărării intereselor lor profesionale" pune capăt existenţei de 40 de ani a sindicatelor oficiale, aşa-zisele „sindicate verticale", care, alături de biserică şi armată, au constituit unul din pilonii regimului franchist.

Problema care se pune este aceea de a şti în ce măsură o asemenea lege ar putea fi adoptată de Cortes-uri, dominate de personalităţi avînd încă nostalgia trecutului.

R. D.

Beirut. La 18 luni de la declanşarea războiului civil din Liban, luptele continuă să provoace distrugeri materiale şi numeroase pierderi de vieţi omeneşti

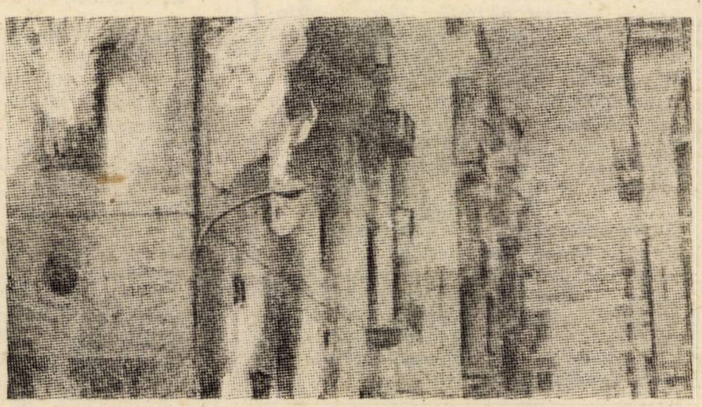

BEIRUT

Convorbiri pentru încetarea ostilităţilor

Chtaura, mică localitate estivală libaneză, situată la 36 km est de capitală, pe şoseaua internaţională Beirut — Damasc, pare să fi devenit, în ultimul timp, teatrul principalelor contacte politice pentru încetarea ostilităţilor din Liban. Aici s-au ţinut, la 17 şi 19 septembrie, cu cîteva zile înainte de preluarea funcţiei de către preşedintele Sarkis, primele două reuniuni tripartite libano-palestiniano-siriene prevăzute de acordul siriano-palestinian din 29 iulie a.c. Tot aici au avut loc, la 9 şi 11 octombrie, primele etape ale noilor convorbiri tripartite pentru încetarea luptelor şi degajarea cadrului unei soluţionări negociate a crizei libaneze.

Desfăşurate, ca şi cele din luna septembrie, sub auspiciile şi din iniţiativa reprezentantului special al Ligii Arabe, Hassan Sabri El Kholy, noile reuniuni de la Chtaura sînt considerate, deopotrivă, ca evoluţia politică cea mai semnificativă din ultima săptămînă — paralelă, însă, cu continuarea luptelor pe diferite fronturi —, cît şi ca un preludiu la apropiata conferinţă interarabă la nivel înalt consacrată situaţiei din Liban. (După cum se ştie, această conferinţă ar urma să înceapă, în principiu, la 18 octombrie, la Cairo, cu participarea statelor membre ale Ligii Arabe ; pînă acum, alături de Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei, la ea şi-au mai anunţat prezenţa un număr de 12 state arabe: Egipt, Qatar, Kuweit, Arabia Saudită, Maroc, Mauritania, Republica Arabă Yemen, R.P.D. a Yemenului, Sudan, Oman, Emiratele Arabe Unite şi Irak).

Luni, la încheierea celei de-a doua runde a convorbirilor din mica localitate libaneză, reprezentantul Ligii Arabe declara că această întîlnire a permis examinarea „globală şi în detaliu" a problemelor care au format ordinea de zi a întîlnirii : încetarea luptelor pe ansamblul teritoriului libanez şi aplicarea acordului din noiembrie 1969, privind reglementarea relaţiilor dintre Liban şi rezistenţa palestiniană. Totodată, contrazicînd unele relatări anterioare ale agenţiilor de presă (care manifestau un anume scepticism cu privire la rezultatul convorbirilor), Hassan Sabri El Kholy a anunţat că, după ce i-au informat pe conducătorii lor asupra măsurilor adoptate, reprezentanţii libanezi, palestinieni şi sirieni au hotărît să se întîlnească din nou şi să dea publicităţii acordul realizat. Reprezentantul Ligii Arabe a menţionat că acesta ar putea fi „un acord definitiv".

Potrivit comentariilor transmise de agenţiile de presă, problemele încetării ostilităţilor şi aplicării acordului libano-pales-

tinian din 1969 au fost examinate, la Chtaura, prin prisma unor propuneri privind instituirea generală și efectivă a încetării focului, centralizarea și controlul armamentului greu, retragerea beligeranților pe pozițiile deținute anterior (conform unui calendar), întoarcerea persoanelor deplasate la căminele lor și crearea condițiilor pentru activitatea forței de pace arabe. Deocamdată, înainte de preconizata anunțare a acordului intervenit (prevăzută a avea loc după intrarea sub tipar a revistei noastre), nu se cunosc modalitățile concrete reținute pentru realizarea acestor obiective. De menționat, totuși, că, asupra tuturor punctelor amintite, părțile au avansat propuneri și exigențe proprii, despre care declarația reprezentantului Ligii Arabe lasă să se creadă că au fost armonizate.

Un al doilea aspect, reținut în legătură cu convorbirile de la Chtaura, se referă la faptul că Libanul a fost reprezentat, aici, de către doi ofițeri din Statul Major al armatei, apropiați președintelui Sarkis, în timp ce taberele naționale beligerante (Mișcarea națională, de stînga, și Frontul libanez, de dreapta) nu au fost invitate. Aceasta a atras, din partea lor, o atitudine mai mult sau mai puțin rezervată față de rezultatele reuniunii; în cele din urmă însă, ambele tabere s-au declarat dispuse să aștepte comunicatul final asupra convorbirilor și să adopte o atitudine sau alta, în funcție de conținutul măsurilor preconizate pentru încetarea ostilităților.

Celelalte părți angajate în negocierile din ultima săptămînă (guvernul sirian și rezistența palestiniană) au fost reprezentate de colonelul Mohamed Al Kholy, șeful serviciului de informații al aviației siriene, și, respectiv, de o delegație avîndu-l în frunte pe Hani Al Hassan, consilier al lui Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

Paralel cu negocierile de la Chtaura, considerate ca o posibilă evoluție dătătoare de speranță în ce privește soluționarea generală a crizei, luptele au continuat, zilnic, pe diferite fronturi libaneze, la periferiile Beirutului, în munții din apropierea localității Aley (unde se află cartierul general al forțelor de stînga), la Tripoli, în nordul țării, și chiar în sudul Libanului, zonă mai puțin implicată pînă în prezent.

În cursul serii de marți, s-a semnalat o nouă ofensivă a trupelor siriene în sudul Libanului, ceea ce a determinat amînarea celei de a 3-a runde de convorbiri tripartite prevăzute pentru miercuri.

Ion Madoșa

După 18 luni...

La 13 octombrie s-au împlinit 18 luni de la evenimentele din aprilie 1975, care au aprins flăcările războiului civil în Liban. Potrivit ultimelor cifre menționate de agențiile de presă, în această perioadă și-au pierdut viața circa 50 000 de persoane. Numărul răniților se ridică la circa 60 000. Economia țării a suferit pierderi evaluate la 60 miliarde lire libaneze (aproximativ 20 miliarde dolari), dintre care 40—50 miliarde lire prin blocarea principalelor activități din acest sector. La o populație de circa 3 milioane locuitori, numărul șomerilor a ajuns la 270 000 de persoane.

Dacă ar fi să avem în vedere doar aceste cifre, ele configurează, suficient, un bilanț tragic, devastator, pledînd cu deosebită forță pentru necesitatea opririi luptelor și găsirii unei soluții la masa tratativelor.

HAVANA

Scrutin cu multiple semnificații

Corespondență de la Mihai Fabian

La 10 octombrie, dată cu profunde semnificații istorice, marcînd aniversarea a 108 ani de la începerea luptelor de independență în Cuba, s-au desfășurat alegerile de delegați în adunările municipale ale puterii de stat. Peste cinci milioane de cetățeni s-au prezentat în fața urnelor, străjuite de pionieri în frumoase uniforme, pentru a-i desemna pe reprezentanții în organele municipale.

Potrivit datelor furnizate de Comisia națională electorală, din totalul celor 10 725 de delegați, care urmau să fie aleși în peste 16 000 de circumscripții electorale, 7 888 au întrunit majoritatea simplă, prevăzută de Constituție pentru a putea face parte din noile organe ale puterii. Pentru restul de 2 837 de delegați, la 17 octombrie va fi organizat un al doilea tur de scrutin, în circumscripțiile respective urmînd a candida cîte două din persoanele care au întrunit numărul cel mai mare de voturi în scrutinul de duminică.

Alegerile de la 10 octombrie, la care au participat peste 95 la sută din persoanele cu drept de vot, marchează începutul ultimei etape a procesului de formare a organelor puterii și, implicit, de instituționalizare a statului și a revoluției în Cuba. Alegerile — a subliniat premierul Fidel Castro — constituie „cel mai important eveniment din întreaga perioadă revoluționară".

Din rîndul delegaților care au primit girul cetățenilor, vor fi alese, la 31 octombrie, Comitetele executive municipale și Adunările provinciale ale puterii populare. Delegații aleși vor funcționa pe o perioadă de doi ani și jumătate. Apoi, la 2 decembrie, din rîndul delegaților în adunările provinciale, vor fi aleși, pentru o perioadă de cinci ani, deputații Adunării Naționale Populare a Cubei. Aceasta va fi organul suprem al puterii de stat și exponent al voinței suverane a întregului popor muncitor. Adunarea Națională Populară, aleasă prin votul națiunii, va alege din rîndul deputaților săi un Consiliu de Stat, format din 31 de membri, și pe președintele acestuia, care va fi, în același timp, șef al guvernului.

Procesul alegerii organelor puterii populare, cu largi implicații în întreaga viață politică, economică și socială a Cubei, legat direct de lărgirea democrației socialiste — prin atragerea maselor la conducerea treburilor statului, ceea ce constituie o expresie a unor preocupări mai vechi de instituționalizare a puterii populare — se desfășoară concomitent cu realizarea unei noi împărțiri politico-administrative a teritoriului. Alegerile de duminică s-au desfășurat, de-a lungul și de-a latul insulei, în cele 14 provincii și 169 de municipii constituite recent prin decret al Consiliului de Miniștri. Ambele acțiuni se realizează în baza hotărîrilor primului Congres al P.C. din Cuba, din decembrie 1975, și sînt o expresie a noilor realități ale Cubei socialiste.

Pregătirea alegerilor, apreciate aici ca singurele alegeri libere și democratice din întreaga istorie a Cubei, s-a realizat în mai multe etape. Prima dintre ele a fost parcursă în 1974, în provincia Matanzas. După cum se știe, în această provincie, populația și-a ales, în iulie 1974, reprezentanții în organele locale ale puterii de stat, în cadrul așa-numitului „experiment Matanzas". Experiența dobîndită în activitatea organelor alese în această provincie, în cazul în care ea se dovedea satisfăcătoare — se preciza cu acel prilej —, va fi extinsă în întreaga țară. Înaltul forum al comuniștilor cubanezi, întrunit la sfîrșitul anului trecut, a apreciat pozitiv rezultatele, hotărînd organizarea de alegeri naționale. Totodată, au fost luate măsuri pentru organizarea alegerilor și realizarea noii împărțiri politico-administrative a teritoriului, în așa fel ca organele alese să-și poată începe imediat activitatea în noile municipii și provincii.

Caracterul larg, democratic al alegerilor este ilustrat nu numai de înaltul procent de votanți, dar și de masiva participare a populației la adunările în care au fost desemnați candidații. Între 16 și 29 august, în întreaga țară s-au desfășurat mii și mii de adunări cetățenești, în cadrul cărora masele și-au desemnat candidații în persoana acelora care se bucură de prestigiu social și au merite în procesul revoluționar și de muncă.

Caracteristic pentru alegerile de duminica trecută a fost și lipsa oricărei propagande în favoarea unui candidat sau a altuia. Provenind din rîndul maselor și fiind desemnați de către acestea, cunoașterea candidaților s-a realizat, conform unei practici folosite la Matanzas, prin afișarea biografiilor și a fotografiilor lor. Acestea, pentru ca poporul să cunoască și să decidă, în deplină cunoștință de cauză, cui încredințează sarcina de onoare de a-l reprezenta în organele puterii.

Demn de semnalat este și faptul că numărul candidaților a fost mai mare decît numărul locurilor în organele municipale. Aceasta a determinat, între altele, și organizarea unui al doilea tur de scrutin, pentru completarea locurilor vacante, la care vor concura candidații care au întrunit numărul cel mai mare de voturi în primul tur. Delegații aleși au obligația de a prezenta periodic dări de seamă în fața alegătorilor, aceștia putîndu-i revoca în orice moment, dacă nu-și îndeplinesc cum se cuvine mandatul.

Între atribuțiile noilor organe ale puterii, în afara celor menționate mai sus (alegerea organelor provinciale și a deputaților Adunării Naționale), se numără conducerea și coordonarea activității unităților economice din raza pe care activează, asigurarea satisfacerii nevoilor populației etc.

Alegerile de la 10 octombrie reprezintă, așa cum au subliniat conducătorii cubanezi în repetate rînduri, încă un pas important pe care această țară îl face pe calea consolidării revoluției și a orînduirii socialiste.

IN LUMEA ȘTIINȚEI

U.R.S.S.

Generatorul cu plasmă

Corespondență din Moscova de la Mihai Coruț

Mai mult ca sigur, locuitorii din Hovlino, unul din raioanele Moscovei, nu au știut că, practic, timp de 100 de ore închelate, și-au iluminat apartamentele, au folosit în consumul casnic energie electrică furnizată exclusiv de un generator puțin obișnuit, conectat temporar la rețeaua energetică a capitalei sovietice. „Calitatea" curentului electric a fost la fel ca în celelalte zile, nu s-au observat scăderi de tensiune nici chiar în orele serii, cînd, de regulă, se înregistrează „consumuri de vîrf".

Este sigur că emoțiile i-au stăpînit pe creatorii respectivului agregat energetic — cercetătorii de la Institutul de temperaturi înalte al Academiei de Științe al U.R.S.S., care își are sediul tot în această zonă. Conform programului de experimentări, ei „lăsau", pentru prima dată, să funcționeze neîntrerupt — aproape 4 zile și 4 nopți — generatorul magnetohidrodinamic „U—25", aflat în probe complexe, de durată. Pînă atunci, respectivul generator lucrase doar în regim experimental, în aproape 60 de reprize, mult mai reduse însă, ca timp. În felul acesta, instalația a acumulat nu mai puțin de 4 000 de ore de funcționare efectivă. Fiecare demaraj, ca de altfel funcționarea de ansamblu, parametrii tehnico-economici rezultați au fost și sînt în continuare urmăriți cu o atenție aparte de specialiștii institutului, înregistrați cu mare precizie de aparatele de măsură și control, comparați cu indicatorii optimali furnizați de tehnica de calcul, afectată special. La încheierea fazei susamintite, concluzia a fost pe de-a-ntregul pozitivă: generatorul magnetohidrodinamic „U—25" a funcționat normal și în regim de lucru prelungit, atingînd parametrii prestabiliți.

Dar să nu anticipăm. Ne aflăm, totuși, în fața unei instalații experimentale, cu o putere instalată de numai 25 MW. Azi, energetica se bizuie pe agregate cu puteri din ce în ce mai mari. Este drept, și în cazul generatoarelor magnetohidrodinamice (M.H.D.) s-a făcut pasul de la 2 la 25 de megawați. Cercetările, studiile, experimentările și proiectele de construcție continuă asiduu pentru crearea unor instalații de proporții, care să intre în dotarea curentă a industriei producătoare de energie electrică, mărindu-i astfel potențialul și, ceea ce este cu mult mai important, permițîndu-i să utilizeze cu randament ridicat combustibilii, în genere materiile prime purtătoare de energie. În aceasta constă, tocmai, superioritatea generatoarelor bazate pe metoda magnetohidrodinamicii, care transformă direct energia termică în energie electrică.

Elemente concrete, unele rezultate ale acestor preocupări, legate de un experiment științifico-tehnic atît de apropiat de cerințele actuale ale energeticii, reprezentînd, de fapt, una din căile de dezvoltare în perspectivă a producției de energie electrică, le-am aflat în timpul vizitării unuia din compartimentele de activitate ale Institutului de temperaturi înalte din Moscova. Conducîndu-ne prin spațioasele hale experimentale, un adevărat complex științifico-productiv, unde este instalat și modernul agregat „U—25", împreună cu instalațiile aferente — toate dînd imaginea impunătoarelor edificii de montaj-lansare ale unui cosmodrom —, directorii adjuncți ai institutului, E. M. Selkov și S. I. Piscikov, expun lămuritor schema de principiu a generatorului magnetohidrodinamic, stadiul la care se găsesc experimentările și perspectivele trecerii acestora în industrie, într-un viitor apropiat. „În camera de ardere — ni se explică — se introduce combustibilul propriu-zis, gazul metan, precum și aer comprimat, care în prealabil a fost încălzit la o temperatură de circa 1 500 grade Celsius. Se formează astfel plasma, la o temperatură relativ joasă, în comparație cu temperatura la care aceasta ia naștere în cazul reacțiilor termonucleare. Jetul de plasmă trece cu o viteză apropiată de cea a sunetului peste ajutajul de ieșire, asemănător cu cel al motoarelor cu reacție. Intrînd în canalul generatorului M.H.D., amplasat în interiorul unui puternic electromagnet, cu o greutate de peste 20 de tone, plasma întretaie liniile de forță ale cîmpului magnetic și induce forțele electromotoare ale acestuia. În acest circuit, ia naștere curentul electric, captat imediat de colectoare, montate în pereții canalului. Un invertor preia curentul alternativ și-l trimite în rețea".

Preocupați tot timpul ca explicațiile asupra principiului de funcționare să aibă tenta didactică, interlocutorii reamintesc totuși că, de fapt, o anumită demonstrare „în mic" a acestui principiu, aparent simplu, al lui Faraday se face încă în laboratoarele școlare de fizică: deplasînd un conductor într-un cîmp magnetic variabil, în el ia naștere curentul electric. În cîmpul magnetic extrem de puternic al generatorului M.H.D., rolul de conductor îl joacă jetul de plasmă, această a patra stare a materiei, rezultată din gazele ionizate la temperaturi înalte și care posedă o conductibilitate foarte ridicată. Consecința principală este că energia termică, produsă la temperaturi înalte, de ordinul pînă la 3 000 de grade, se poate transforma, potențial, nemijlocit în energie electrică, într-o proporție mult superioară în raport cu procesul transformării ce are loc în termocentralele „clasice", unde intervin și mișcări mecanice, care diminuează mult coeficientul utilizării calorice a combustibililor.

Rezultatele experimentărilor de pînă acum au arătat posibilitatea convertirii energiei termice în energie electrică, la generatorul „U—25", în proporție de 50—55 la sută, ceea ce reprezenta un indice superior față de cel al termocentralelor obișnuite.

Așadar, cu ajutorul plasmei și instalațiilor magnetohidrodinamice adecvate, transformarea directă a energiei calorice, convertirea ei nemijlocită în energie electrică este pe cale să treacă din domeniul posibilului în cel al realului. Activitatea colectivului de savanți și specialiști de la Institutul academic menționat se circumscrie pe această traiectorie. În fapt, generatorul M.H.D., probat în regim de lucru experimental și, parțial, și în exploatare obișnuită, constituie o centrală electrică a viitorului. Tehnologia pusă la punct de colectivul institutului, perfecționarea ei în cadrul unor noi proiecte, în curs de elaborare, prefigurează posibilitatea realizării instalațiilor de tip industrial, a unor agregate-gigant — anticipează specialiștii. Asemenea agregate are în vedere energetica sovietică. Aplicarea practică a viitoarelor proiecte este în mare măsură ușurată de rezultatele spectaculoase din domeniul gazodinamicii, fizicii plasmei, materialelor supraconductoare și izolatoare. Cîteva exemple. Oamenii de știință au demonstrat că unele gaze posedă capacitatea de a se transforma în plasmă chiar și la temperaturi de cîteva mii de grade. Iar dacă în gazele ionizate se adaugă și aditivi (metale alcaline), conductibilitatea plasmei crește de cîteva ori, ceea ce permite coborîrea „pragului" de încălzire-ardere la numai 2 500—2 700 grade, respectiv la temperaturi cu care operează astăzi industria metalurgică modernă. Cît privește materialele refractare și izolatoare, un cuvînt cu autoritate îl pot spune succesele din domeniul tehnicii rachetelor.

În prezent, colectivul institutului moscovit finalizează cercetările și experimentările cu generatorul „U—25", al cărui program complex urmează să se încheie în anul 1977. În paralel, se continuă alte studii și elaborarea de proiecte pentru agregate de puteri superioare, astfel încît în anii 1982—1983 să fie dat în exploatare industrială blocul principal de mare putere, funcționînd pe principiul magnetohidrodinamicii.

...În componența centralelor electrice ale viitorului apropiat vor intra cu siguranță generatoarele magnetohidrodinamice. Așadar, nu este departe timpul cînd puternicul jet de plasmă, curgînd cu viteză supersonică în cîmpul electromagnetic al unor asemenea agregate, va da naștere unui adevărat fluviu de energie electrică, dovedind că, dacă omul nu poate crea și surse noi de energie, în schimb poate face ca diverse tipuri de energii să fie convertite direct în... lumină, în condițiile unor randamente superioare.

O recentă reuniune consacrată fizicii plasmatice și fuziunii energiei magnetice a avut loc la Berchtesgaden (R.F.G.). În imagine (de la stînga la dreapta), savanții: R. Wienecke (R.F.G.), E.E. Kintner (S.U.A.) și B.B. Kadomțev (U.R.S.S.)

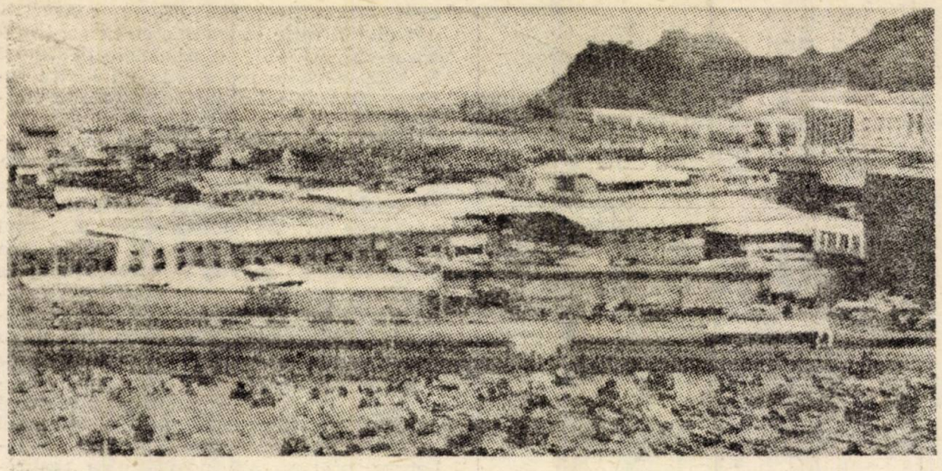

Aden, orașul cel mai mare al țării, port cunoscut în întreaga lume

REPORTAJ PE GLOB

R. D. P. a Yemenului

Mioara Roman

Imensă întindere de pămînt pietros, unde deșertul cel mai arid din lume se sfîrșește la poalele munților înverziți, unde valurile de lavă încremenită protejează de înaintarea nisipului văile fertile. Țară a celui „mai bogat popor din lume", cum scriau în vechime grecii, căreia istoria i-a consacrat pagini legendare și frămîntate, răscruce a marilor căi de comunicații ce înlesneau trecerea către Occident a esențelor și porțelanurilor Chinei, a mirodeniilor Indiei, R.D.P. a Yemenului se înfățișează și astăzi ca un conglomerat de civilizații, ca o țară de o deosebită vitalitate.

Poate că Adenul, orașul cel mai mare al țării, port cunoscut de întreaga lume, ar invita, cu prioritate, la descriere. Și totuși, de cîte ori îmi vin în minte zilele petrecute în Republica Democratică Populară a Yemenului, cele mai vii îmi sînt imaginile din Mukeiras. Agățat parcă de cer, orașul, situat la mai bine de două mii de metri altitudine, mi s-a părut cel mai reprezentativ pentru acest popor atît de vechi, ce-și croiește astăzi calea unei noi demnități, cucerite prin luptă. Drumul pînă sus, drum de cremene, tăiat în cincizeci și nouă de serpentine, uneori de nouăzeci de grade, constituie o adevărată performanță pentru orice șofer și un act de mare curaj pentru călător. Cuvintele de îmbărbătare ale șoferului, care ne asigură că pe aici trec și camioane de mare tonaj, nu reușesc, totuși, să ne liniștească prea mult. În plus, plouă cu găleata, lucru cu totul neobișnuit în aceste locuri. Dar emoțiile drumului sînt uitate cînd ajungem sus și sîntem întîmpinați cu binecunoscuta ospitalitate arabă. În palatul fostului sultan, devenit casă de oaspeți, sîntem salutați pe rînd, cu multă ceremonie, de un grup de oameni tineri și bătrîni, participanți la aprига luptă pentru libertate și independență. Căci, aveam să aflăm curînd, cei ce stau în fața noastră sînt numai cîțiva din miile de patrioți ce s-au ridicat, la 14 octombrie 1963, cu arma în mînă, începînd cu munții Radfan și cuprinzînd toată țara, să elibereze poporul de îndelungata asuprire colonială. Lupta începută la chemarea Frontului Național de Eliberare a dus la obținerea independenței țării și proclamarea republicii, la 30 noiembrie 1967.

■

Dimineața, razele puternice ale soarelui ne dezvăluie frumusețea maiestuoasă a orașului.

Casele albe, construite din piatră, sînt mai puțin înalte decît în alte locuri din Yemen, unde măiestria recunoscută a constructorilor yemeniți a durat clădiri cu paisprezece etaje, ce datează de cinci-șase secole, precum cele din Shibam. Palatele somptuoase ale sultanilor și șeicilor au căpătat altă întrebuințare, ele adăpostind astăzi școli, spitale, grădinițe, case de cultură. Școala medie, o clădire nouă, construită prin muncă voluntară, permite copiilor din oraș să învețe fără să mai plece în alte localități. Încă de aici aveam să cunoaștem una din trăsăturile cele mai pregnante ale acestui popor : setea de cunoaștere, dorința de a învăța. O încercare de a defini această țară ar trebui, cu siguranță, să conțină dimensiunea fundamentală a școlii în viața socială.

În drumurile noastre, am fost permanent întîmpinați de imaginile elevilor îmbrăcați în uniforme albe, învățînd în școlile recent clădite. Colonialismul a lăsat o moștenire deosebit de grea în acest domeniu : aproape 95 la sută de analfabeți, numai două sute de școli elementare și nouă secundare. Efortul făcut de stat în domeniul educației este astăzi elocvent exprimat de existența a peste 1 200 de așezăminte școlare. „Transformarea și dezvoltarea economiei nu este suficientă", ne spunea ministrul educației și informațiilor. „Avem o sarcină deosebit de grea — transformarea omului, educarea lui în spiritul noului".

La ieșirea din oraș, numeroși țărani, lucrînd cu multă grijă fiecare fișie de pămînt, ne salută cu căldură. Intră în vorbă cu vădită bucurie, arătîndu-ne cu mîndrie produsele pămîntului roditor. Aici, un fedan produce cît 30 de fedani, jos, în vale — ceea ce explică și faptul că oamenii au ales aceste locuri, aflate la mare înălțime și atît de greu accesibile. Faptul este exprimat sugestiv de un țăran bătrîn, ce vorbește o arabă cîntată, melodioasă, care, în mod cu totul neașteptat, păstrează puritatea și perfecțiunea limbii arabe vechi : „De aici, de sus, vedem lumea întreagă. Natura de care sîntem mai aproape e și ea mai darnică cu noi. Dușmanii ne ocolesc, iar prietenii vin oricum să ne vadă".

Coborînd pe serpentinele abrupte admirăm, încă o dată, semeția crenelelor palatelor sultanilor, frumusețea sălbatică a peisajului, verdele puternic al vegetației bogate ce a atras pe mîndrii locuitori ai Mukeiras-ului.

Drumul ne va duce în locuri mai joase — podișul Hadramaut, tăiat de „wadi"-urile a căror înfățișare este pe cît de frumoasă, pe atît de surprinzătoare : uriașe „canioane care par să se fi dat la o parte pentru a face loc ce-

Seyoun, oraș bogat din inima Hadramaut-ului, cu case albe sau de culoarea lutului

Uriaș rezervor de petrol, în mijlocul mării, în dreptul căruia acostează giganții petrolieri

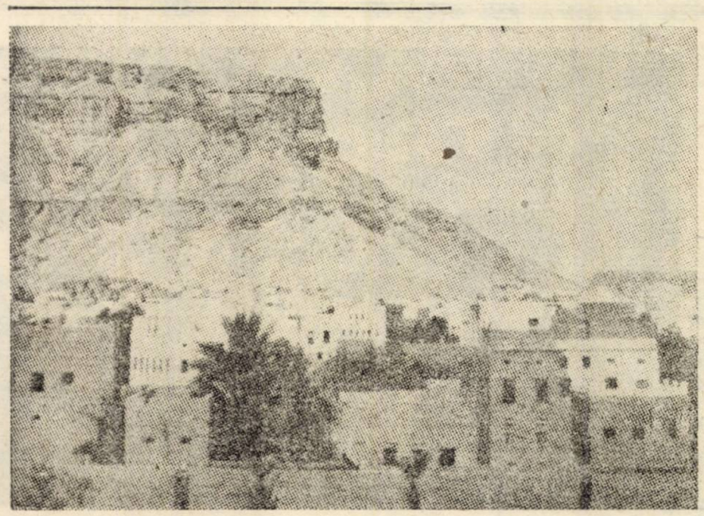

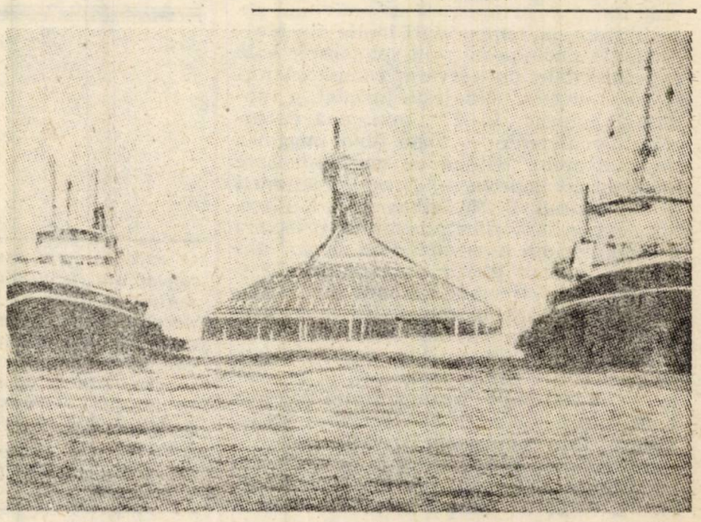

lor trei orașe prestigioase ale regiunii : Seyoun, Shibam și Tarim.

Seyounul, cel mai mare oraș al Hadramautului, este concentrat în jurul palatului sultanului, complex de clădiri albe, trufașe, de opt-zece etaje, cu o arhitectură complicată ce pare a purta urmele tuturor popoarelor ce s-au perindat pe aici, cuprinzînd zeci de camere, înconjurate de grădini luxuriante, faimoase în toată țara, cu numeroase fîntîni și piscine. Străzile din jur sînt aproape pustii, iar palatele goale (aristocrații care le locuiau părăsind țara). Orașul, cunoscut dintotdeauna atît pentru bogăția pămînturilor sale, cît și ca punct de trecere pentru numeroasele caravane venite din Asia îndepărtată, a fost marcat, poate mai mult decît altele, de rolul milenar al acestei țări ca loc de răscruce a drumurilor și influențelor intercontinentale. Aducerea sclavilor din Africa, căsătoriile cu indoneziene, influența Indiilor au împărțit societatea tribală în caste, inexistente în alte țări arabe.

În marea piață din fața palatului „14 Octombrie", ce domină orașul, mii de oameni țin o adunare. Mulți sînt țărani sau chiar beduini veniți din regiunile învecinate. Sînt cei ce au făcut „intifathuutile", adică acțiunea spontană a comitetelor țărănești de confiscare a pămînturilor bogătașilor și împărțirea lor la țărani. Acțiunea, sprijinită de Frontul Național de Eliberare, a dus la aplicarea concretă a legii reformei agrare, promulgată după obținerea independenței și radicalizată după 22 iunie 1969. Schimbări fundamentale s-au produs în viața țăranilor yemeniți, ce constituie 80 la sută din totalul populației țării și care au reprezentat, de la început, un sprijin esențial al Frontului Național de Eliberare în lupta sa pentru independență. Familiile țăranilor s-au grupat în cooperative, lucrînd pămîntul în comun. Valea bogată a Lahejului ne va oferi exemple numeroase ale succeselor obținute : recolte de cinci, șase ori mai mari ca în trecut, clădiri noi, acțiuni pentru alfabetizarea țăranilor, pentru emanciparea femeii.

Dar statul a întreprins și numeroase alte acțiuni pentru dezvoltarea economică a țării, acțiuni ce au fost începute prin actul de naționalizare a monopolurilor străine, promulgat în octombrie 1969, care, alături de reforma agrară, urmărește — după cum ne-au declarat oficialitățile — „transformarea realității sociale a țării, edificarea unei baze materiale și tehnice care să permită, ulterior, schimbări mai radicale în sînul societății". Construirea unei economii noi, care să nu fie bazată, în principal, pe servicii, cum era înainte de independență, nu este o problemă simplă. Dar măsurile întreprinse de autorități, munca fără preget a oamenilor și-au arătat deja roadele. În timpul planului trienal și în primii ani ai planului cincinal au fost înfăptuite importante proiecte atît în industrie, cît și în agricultură. Au fost construite întreprinderi pentru fabricarea diferitelor utilaje și materiale de construcții, un combinat textil, cîteva fabrici ale industriei ușoare.

Gazdele vorbesc cu mîndrie îndreptățită de succesele lor, sînt interesate de experiența României în diverse domenii, mai ales că mulți tineri yemeniți și-au făcut studiile în țara noastră. E plăcut să întîlnești, în călătoriile făcute în diverse regiuni ale R.D.P. a Yemenului, specialiști români care lucrează pe pămînturile mănoase ale Lahejului, la prospecții geologice în munți, în spitalele construite recent.

■

Părăsind Republica Democratică Populară a Yemenului păstrezi, fără îndoială, în minte imaginea fantastică și inedită a acestor locuri atît de îndepărtate. Dar, mai puternică este amintirea celor ce dau viață acestor locuri, oamenii — poporul ce trăiește aici, un popor de luptători mîndri, cărora le este scumpă libertatea cucerită cu grele sacrificii și care sînt hotărîți să-și construiască o țară independentă și prosperă, obiectiv ce le polarizează toate gîndurile, toate energiile.

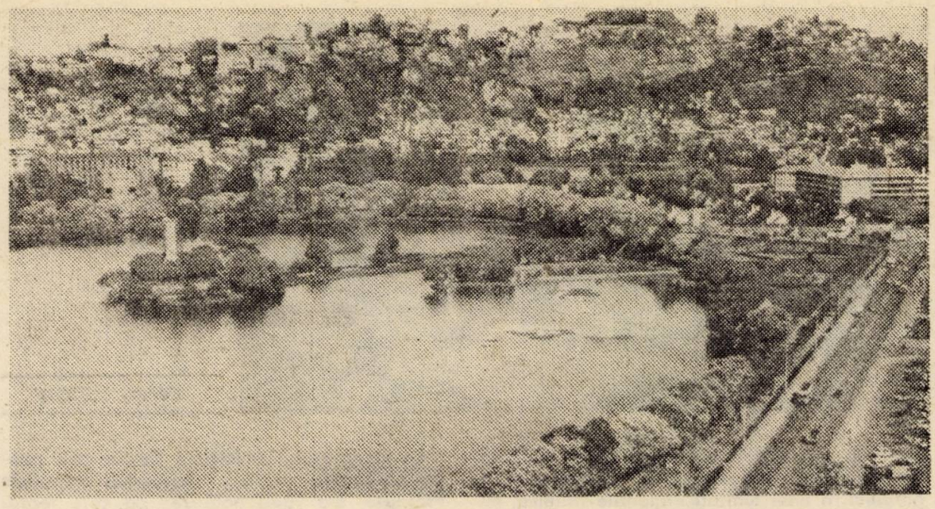

Vedere panoramică a capitalei Madagascarului — „orașul în trepte" Antananarivo

REPORTAJ PE GLOB

MADAGASCAR

Neculai Mancaș

Poporul malgaș — care, în decursul veacurilor, a trebuit să lupte pentru formarea unității naționale — atît cu elementele și tendințele de dispersare internă, cît și cu forțele externe — și-a clădit capitala în mijlocul insulei cu pitorescul nume de Analamanga (pădurea albastră), unde, în 1607, regele Andrianjaka avea să instaleze o garnizoană militară denumind așezarea Antananarivo, ceea ce înseamnă „orașul celor o mie de războinici".

Așezat în zona platourilor înalte, orașul este clădit pe trei trepte de altitudine (între 1 245 m și 1 468 m), fiind răsfirat pe 12 coline de roci vulcanice și șisturi cristaline. Nivelele diferite de altitudine dau o stratificare arhitectonică orașului, dar și una socială locuitorilor săi. În partea de jos, a orezăriilor, întîlnim locuințele lacustre, unde au trăit întotdeauna acei „orășeni" care cultivă orezul, legumele și fructele, pentru aprovizionarea locuitorilor propriu-ziși ai capitalei. La nivelul de mijloc se află concentrate clădirile legate de viața economică, socială și culturală. Această zonă de lacuri, în care înoată agale crocodili, este înconjurată de parcuri cu vegetație luxuriantă, punctată de flori splendide, în diferitele nuanțe ale spectrului solar. Pe vîrful colinelor se află zona palatelor și monumentelor, care, privite de jos, dau impresia feerică a unor „grădini suspendate".

Pe una din colinele ce domină orașul admirăm palatul Rova, construit în 1839 pentru regina Ranavalona I, o adevărată bijuterie a stilului arhitectonic malgaș. Astăzi, în această clădire se află un muzeu de istorie și, vizitîndu-l, un tînăr absolvent al universității din Antananarivo ne-a înfățișat cu mîndrie, demnitate și competență momentele de seamă din viața milenară a poporului malgaș.

■

Insula Madagascar sau „Marea Insulă", cum i se mai spune, se află la 400 km de coasta sud-estică a Africii, fiind despărțită de continent prin Canalul Mozambic. Madagascarul are o suprafață de 578 000 kmp și lungimea țărmurilor sale atinge 5 000 kilometri de „ferestre" pentru comunicație cu lumea de dincolo de ape.

Descoperită în anul 1 500 de către navigatorul Diego Diaz, insula s-a aflat, din secolul al XVI-lea, în drumul vaselor portugheze, olandeze, franceze și britanice care au debarcat fiecare, pe rînd, negustori, misionari, consilieri politici și militari.

Din descrierile călătorului olandez Frederick de Houtman (în 1603 a publicat un dicționar al limbii malgașe), ale portughezului Luis Mariano, ce a încercat, între 1613—1620, să realizeze conversiunea malgașilor la catolicism, sau din „l'Histoire de la grande Ile de Madagascar" a francezului Etienne de Flacourt, care, între anii 1648—1658, a trăit în sudul insulei în calitate de guvernator, la Fort Dauphin, se desprind concluzii sugestive cu privire la originea poporului malgaș.

Navigînd cu mijloace necunoscute, o populație de origine indo-malaeziană, aducînd cu ea uneltele de fier și tradițiile sale din sud-estul Asiei, s-a stabilit în insulă formînd, printr-un amestec progresiv, împreună cu locuitorii veniți de pe coasta Africii, poporul malgaș de astăzi. În pofida faptului că în Madagascar există o mare diversitate etnică reprezentată prin grupurile Merinas, Sakalavas, Betsileos, Betsimisarakas, Tsimihety, Antaisakas, Antandroy și altele, pe întreg teritoriul insulei există o profundă unitate a culturii și limbii malgașe.

Astfel, cu mult înaintea făuririi unității politice, unitatea poporului malgaș a fost înfăptuită în practică în fiecare regiune, în fiecare sat, unde limba strămoșilor a rămas prezentă și indestructibilă, bineînțeles cu inevitabila multitudine de dialecte.

Doi din marii regi ai statului feudal Imerina de pe platourile înalte, regele Andrianampoinimerina (1787—1810) și fiul său Radama (1810—1828) au extins culturile de orez pînă pe malurile oceanului, unificînd întreaga

Un grup de participanți la Congresul Comitetului Democratic pentru susținerea Cartei Revoluției Socialiste Malgașe

Peisaj malgaș

insulă și creînd regatul Madagascar. Făurirea statului oferă exemplu rar, în această zonă a globului, a unei entități naționale trainice, cu vechime, pe un teritoriu destul de întins.

Încă din secolul al XVII-lea, Franța a încercat să-și impună hegemonia asupra insulei, însă n-a reușit datorită unei îndîrjite rezistențe autohtone. La muzeul de istorie din Antananarivo, am văzut fotografii ale ambasadorilor regatului, care au fost acreditați pe lîngă șefii diferitelor state ale Europei la începutul secolului trecut, precum și unele documente scrise în limba malgașă, engleză sau franceză care atestă că, în perioada respectivă, pe aceste meleaguri exista un dezvoltat nivel de cultură și civilizație, demonstrînd cît de nefundamentată este teza „misiunii civilizatorii a colonialismului". În 1885, Franța impunea Madagascarului tutela sa, iar, un an mai tîrziu, îl declara colonie. Această situație, cu întregul său cortegiu de nedreptăți, a durat pînă în anul 1960, cînd poporul malgaș a reușit să-și dobîndească independența.

Dar, odată cu cîștigarea independenței, nu s-a rezolvat decît o parte a problemelor, deoarece raporturile internaționale, precum și cele sociale pe plan intern îmbrăcau forma unor relații neocoloniale.

Lucien Xavier Michel Andrianarahinjaka, membru al Biroului Avangărzii Revoluției Malgașe (AREMA), ministru consilier la președinția Republicii, ne spunea că Republica Democrată Madagascar este o țară în curs de dezvoltare, cu o economie predominant agricolă. Agricultura ocupă 85 la sută din populația țării și asigură 80 la sută din venitul național. Se cultivă orez, manioc, trestie de zahăr, arahide, cafea, bumbac, vanilie, piper, cuișoare etc. Stihiile naturii provoacă însă, uneori, serioase pagube agriculturii, cum a fost cazul ciclonului din anul acesta care a devastat regiuni întinse. Vizitînd diferite plantații, am avut prilejul să observ direct aceste efecte.

Industria, care este reprezentată de întreprinderi extractive și unități prelucrătoare de produse agricole, alimentare și textile, participă, deocamdată, doar cu 20 la sută la formarea venitului național.

În domeniul învățămîntului, circa 45 la sută din copiii între 7–14 ani sînt școlarizați, iar în școlile tehnice sînt cuprinși peste 10 000 de elevi. În capitală există o universitate cu aproape 4 000 de studenți în medicină, științe, arte și drept.

Ministrul malgaș sublinia că, pentru rezolvarea complexelor probleme politice, economice, sociale și culturale ale țării, poporul malgaș a votat, la 21 decembrie 1975, în favoarea Constituției, a Cartei Revoluției Socialiste Malgașe și a președintelui Didier Ratsiraka, care a fost ales pe o perioadă de 7 ani.

În Carta Revoluției Socialiste Malgașe, document programatic, se specifică: „Revoluția socialistă constituie singura cale posibilă pentru a se ajunge la o dezvoltare rapidă, economică, socială, culturală, autonomă, umană și armonioasă", subliniindu-se că „lupta pentru consolidarea independenței naționale este indisolubil legată de lupta pentru triumful opțiunii socialiste".

La Congresul Comitetului Democratic pentru susținerea Cartei Revoluției Socialiste Malgașe s-a vădit hotărîrea cu care reprezentanții diferitelor pături sociale sprijină Programul de lichidare a exploatării omului de către om, a nedreptăților și inegalităților economice și sociale, lupta pentru crearea unei puteri revoluționare care să apere interesele muncitorilor și țăranilor, pentru preluarea de către stat și popor a principalelor mijloace de producție.

Președintele acestei organizații, Richard Andriamanjato, abordînd situația actuală din țară, a arătat că, în prezent, R.D. Madagascar trece prin două categorii de contradicții : prima constă în confruntarea poporului malgaș cu imperialismul care, prin diferite presiuni, fraude, transfer de devize în străinătate, încearcă să saboteze și să submineze procesul revoluționar ; iar a doua contradicție este aceea dintre poporul muncitor, păturile mijlocii și intelectualii progresiști, pe de o parte, și marea burghezie, pe de altă parte. El a exprimat opinia că unele pături ale burgheziei naționale pot fi recuperate și integrate în procesul revoluționar, chemînd toate forțele animate de idealul socialist și patriotic să se unească într-un Front Național pentru Apărarea Revoluției și lansînd, totodată, un apel la vigilență pentru a bara încercările imperialismului și reacțiunii de sabotare a revoluției.

Rezoluția Congresului a exprimat sprijinul față de măsurile întreprinse de guvern în vederea consolidării independenței naționale, salutînd denunțarea acordurilor de cooperare cu Franța din 1960 și semnarea unor acorduri noi, între parteneri egali, evacuarea bazelor militare și lichidarea ocupației străine a teritoriului național, ruptura politică cu regimul rasist din Africa de Sud, retragerea din zona francului, crearea unei monede și a unei Bănci Malgașe independente.

În același timp, se reafirmă, pe baza Cartei, solidaritatea poporului malgaș cu lupta popoarelor pentru libertate, independență și suveranitate națională, împotriva colonialismului, neocolonialismului, rasismului și imperialismului, pronunțîndu-se cu hotărîre pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, pentru dezarmare generală, pentru transformarea Oceanului Indian într-o zonă a păcii, sprijinindu-se, totodată, politica de nealiniere.

Am avut prilejul, în cursul unei recente călătorii în Madagascar, să aud – atît la Congresul amintit, cît și în convorbiri cu oameni politici sau simpli cetățeni – exprimate cu multă căldură cuvinte de laudă și mulțumire față de corectitudinea și competența specialiștilor români care lucrează în unele domenii de cooperare, față de sprijinul dezinteresat acordat de România.

Este emoționant cînd, la mii de kilometri de hotarele patriei, într-o insulă îndepărtată, un cultivator de orez, întîlnit în plin cîmp și aflînd de unde vii, îți zîmbește prietenos exclamînd într-o limbă pe care n-a învățat-o, ci numai a auzit-o : „Rumani-Ceaușescu".

Este cea mai plăcută descoperire a unui român în Madagascar.

Tendințe

Pentru prima dată în anii postbelici, comerțul internațional a cunoscut, în 1975, un sensibil recul. Deși, valoric, s-a înregistrat o anumită creștere, în **volum**, însă, comerțul mondial a scăzut cu 5 la sută, față de sporul mediu anual de 8 la sută din perioada 1960—1974. Raportul anual al GATT, care furnizează datele respective, atribuie acest recul reducerii producției mondiale, „datorată în întregime recesiunii celei mai profunde care a afectat țările occidentale industrializate de la război încoace". Producția mondială (fără servicii și construcții — care interesează din punctul de vedere al comerțului internațional de mărfuri și care este, deci, calculată de GATT) s-a diminuat, în 1975, cu 2 la sută ; întrucît producția a crescut, așa cum estimează raportul, cu peste 5 la sută în țările socialiste și cu aproximativ 2 la sută în țările în curs de dezvoltare, scăderea pe ansamblul mondial se explică exclusiv prin restrîngerea producției, cu 6 la sută, în țările occidentale industrializate. Această reducere a activității economice și, ca atare, a cererii în țările respective, a atras după sine diminuarea — în proporție de 8 la sută — a volumului importurilor lor, fapt resimțit la nivelul întregului comerț internațional prin ponderea importantă în cadrul acestuia a țărilor occidentale industrializate.

Deopotrivă, însă, reculul din volumul comerțului mondial se datorează slăbirii progresive a capacității de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, pe fondul menținerii și chiar accentuării unor condiții comerciale, financiare și de prețuri nefavorabile acestora, ceea ce a determinat o reducere în volum a importurilor țărilor respective cu peste 17 la sută în 1975. Evoluția prețurilor în comerțul internațional a dezavantajat profund aceste țări : încasările lor din exporturi au stagnat, în timp ce costul achizițiilor lor externe a crescut sensibil. Astfel, ele au fost nevoite să-și restrîngă substanțial volumul importurilor, dar, cu toate acestea, nota de plată pentru achizițiile externe mult diminuate a sporit cu 5 la sută. Ca urmare, deficitul lor comercial a depășit 40 miliarde dolari, față de 34 miliarde în 1974 și 13 miliarde în 1973.

Consemnînd că, spre deosebire de reducerea importurilor statelor occidentale industrializate și ale țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, importurile statelor producătoare de petrol și ale statelor socialiste au crescut, raportul GATT subliniază că „cererea de importuri a țărilor exportatoare de petrol și a țărilor din Est a fost, deci, singurul element dinamic al comerțului mondial în 1975". Situația specială a țărilor exportatoare de petrol, rezultînd din amplificarea puternică a capacității lor de plată în urma majorărilor spectaculoase ale prețului țițeiului, a permis acestor state — în ciuda reducerii, în 1975, a exporturilor lor (datorită măsurilor de restrîngere a consumului petrolier, adoptate în multe țări importatoare din motive financiare) — să continue să-și lărgească achizițiile de mărfuri din străinătate și să înregistreze, totodată, importante excedente co-

şi exigenţe actuale în comerţul mondial

merciale, deşi mai mici decît în 1974 (58 miliarde dolari faţă de 85 miliarde).

Valoarea schimburilor comerciale totale (exporturi şi importuri) ale ţărilor socialiste a sporit în proporţie de aproape o pătrime în cursul anului 1975 — creştere ce reţine în mod deosebit atenţia în condiţiile reculului comerţului mondial în ansamblu. Menţionatele realizări economice ale ţărilor socialiste — atît în sfera activităţii productive (sporuri semnificative de producţie, în special în industrie), cît şi în sfera comerţului exterior — evidenţiază cu putere superioritatea orînduirii socialiste, posibilităţile largi pe care dezvoltarea lor planificată le oferă pentru asigurarea unui progres continuu şi în ritm susţinut al economiei şi relaţiilor economice externe.

Pe un plan mai general, dincolo de aspectele referitoare la manifestările recente din comerţul internaţional, raportul GATT pune la dispoziţie o serie de date privind ansamblul fluxurilor comerciale internaţionale, orientările structurale şi geografice ale acestora, evoluţiile lor din deceniul trecut şi deceniul în curs (vezi tabelul alăturat), permiţînd cîteva importante constatări legate de situaţia şi tendinţele generale din comerţul internaţional şi, implicit, de restructurările necesare din acest însemnat sector al economiei mondiale, restructurări ce se înscriu ca parte integrantă în procesul instaurării unei noi ordini economice în lume.

1. Statisticile demonstrează pregnant că, în proporţie covîrşitoare (de aproape 3/5), comerţul internaţional se desfăşoară între ţări economic avansate, industrializate, în timp ce schimburile dintre ţări cu un nivel redus de dezvoltare reprezintă doar cîteva procente din totalul celor mondiale. Se dovedeşte, astfel, că tocmai dezvoltarea multilaterală, complexă şi diversificată a economiei, crearea unei industrii moderne proprii constituie factori esenţiali ai participării active, dinamice şi eficiente a ţărilor la circuitul economic mondial, că subdezvoltarea, decalajele, specializarea unilaterală a economiei sînt, dimpotrivă, factori de îngustare a pieţei mondiale, frîne în calea amplificării acestui circuit, că ridicarea economică a tuturor statelor, apropierea nivelurilor lor de dezvoltare — obiective şi componente fundamentale ale unei noi ordini — ar amplifica în mod considerabil şi armonios schimburile internaţionale, arătîndu-se-a fi, deci, în interesul general, al cauzei progresului şi păcii mondiale.

2. Ca urmare a vechilor relaţii de dependenţă colonială şi dominaţie imperialistă, care au imprimat dezvoltării multor ţări ale lumii o orientare unilaterală, nediversificată, şi, deci, o diviziune internaţională a muncii nefirească, bazată pe „economii centrale" şi „economii periferice", comerţul exterior al ţărilor în curs de dezvoltare se menţine încă structurat, într-o măsură foarte ridicată (de aproape 3/4), în fluxuri înspre şi dinspre ţările capitaliste dezvoltate. Doar puţin peste o pătrime din comerţul total al ţărilor în curs de dezvoltare se desfăşoară între ele însele, schimburile reciproce nereprezentînd decît 5 la sută din ansamblul comerţului internaţional, cu toate că ţările respective deţin 17 la sută din produsul brut mondial şi 72 la sută din populaţia lumii. Se evidenţiază, astfel, importanţa deosebită a promovării largi a schimburilor economice dintre aceste ţări pentru sprijinirea reciprocă a progresului lor economico-social, pentru înlăturarea dependenţelor lor nefireşti de ţările capitaliste industrializate. Însuşi procentajul scăzut al schimburilor dintre ţările respective relevă potenţialul imens pe care îl poate pune în valoare impulsionarea puternică a acestor schimburi, cu efecte pozitive atît pe linia lărgirii participării ţărilor în curs de dezvoltare la circuitul economic mondial, cît şi pe linia intensificării procesului ridicării lor economico-sociale. Prezintă o mare importanţă, în acest sens, faptul că ţările respective şi-au propus, în cadrul „Grupului celor 77", să formuleze un amplu program de extindere a schimburilor reciproce — acestui obiectiv fiindu-i consacrată, de altfel, recenta reuniune a ţărilor în curs de dezvoltare din Mexic, căreia i-a revenit tocmai menirea de a identifica şi stabili măsuri şi acţiuni concrete într-o atare direcţie.

3. Un potenţial de dezvoltare deosebit de ridicat oferă schimburile comerciale dintre ţările socialiste şi ţările în curs de dezvoltare. Actualmente schimburile dintre ţările respective constituie numai 2,5 la sută din cele mondiale. Promovarea largă a acestor schimburi are o însemnătate majoră pentru afirmarea cu tot mai multă forţă a relaţiilor noi în lume, pentru lichidarea decalajelor şi disproporţiilor din economia mondială. Colaborarea strînsă a ţărilor socialiste cu ţările în curs de dezvoltare se înscrie ca o expresie a solidarităţii cu lupta acestora din urmă pentru emancipare economică, socială şi naţională, ca o contribuţie internaţională la sprijinirea dezvoltării lor mai rapide, la afirmarea lor liberă, independentă, împotriva politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, la instaurarea unei ordini economice noi, echitabile în lume.

COMERŢUL INTERNAŢIONAL

miliarde dolari

Destinaţii * / Origini *	Anul	Ţări occidentale industrializate**	Ţări producătoare de petrol	Ţări în curs de dezvoltare importatoare de petrol	Ţări socialiste	Total
Ţări occidentale industrializate**	1963	77,55 (5o,o)	3,9o (2,5)	18,75 (12,1)	4,1o (2,6)	1o4,3o (67,2)
	1975	41o,95 (46,7)	46,2o (5,2)	87,5o (1o,o)	35,25 (4,o)	579,9o (65,9)
Ţări producătoare de petrol	1963	7,o5 (4,6)	o,o5 (o,o)	2,oo (1,3)	o,1o (o,1)	9,2o (6,o)
	1975	89,o5 (1o,1)	o,45 (o,1)	22,9o (2,6)	1,55 (o,2)	113,95 (13,o)
Ţări în curs de dezvoltare importatoare de petrol	1963	16,3o (1o,5)	o,4o (o,3)	4,35 (2,8)	1,6o (1,o)	22,65 (14,6)
	1975	67,7o (7,7)	5,6o (o,6)	18,45 (2,1)	6,7o (o,8)	98,45 (11,2)
Ţări socialiste	1963	3,75 (2,4)	o,2o (o,1)	2,6o (1,7)	12,4o (8,o)	18,95 (12,2)
	1975	24,75 (2,9)	3,45 (o,4)	9,85 (1,1)	48,75 (5,5)	86,8o (9,9)
Total	1963	1o4,65 (67,5)	4,55 (2,9)	27,7o (17,9)	18,2o (11,7)	155,1o (1oo,o)
	1975	592,45 (67,4)	55,7o (6,3)	138,7o (15,8)	92,25 (1o,5)	879,1o (1oo,o)

Sursa:

GATT, Perspectives du commerce international, GATT/1183, 27 august 1976

*) pe rînduri pot fi urmărite destinaţiile fluxurilor comerciale (exporturile), iar pe coloane originile fluxurilor comerciale (importurile)

**) inclusiv Australia şi Noua Zeelandă

(%) în paranteză procentajul din totalul comerţului mondial

Pornind de la aceste considerente, România — țară socialistă și, în același timp, țară în curs de dezvoltare — acționează constant pentru amplificarea schimburilor comerciale și a cooperării economice și tehnico-științifice cu țările care au pășit pe drumul progresului de-sine-stătător, văzînd în aceasta o modalitate de potențare și dinamizare a eforturilor reciproce pe calea realizării obiectivelor de înflorire multilaterală pe care le împărtășesc deopotrivă, un mijloc concret prin care poate conlucra cu aceste țări în interesul și beneficiul mutual, prin care — în raport cu potențialul său — poate contribui efectiv la sprijinirea lor, participînd la fluxul de tehnică nouă, la valorificarea superioară a resurselor lor naturale, acordînd credite, asistență tehnică, construind în cooperare obiective industriale, pregătind specialiști etc. România întreține, actualmente, relații cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare, schimburile cu aceste state ajungînd să reprezinte deja aproape o cincime din totalul comerțului exterior românesc, ponderе care urmează să crească în anii viitori la o pătrime și, apoi, la 30 la sută.

4. De asemenea, posibilități largi de extindere au schimburile comerciale dintre țările socialiste și țările occidentale industrializate, care, în prezent, nu constituie decît 6,7 la sută din comerțul mondial, deși, împreună, țările respective dețin o pondere de peste $^3/_4$ în produsul brut pe ansamblul statelor lumii. În vederea dezvoltării, într-un mod dinamic și echilibrat, a acestor schimburi, sînt necesare extinderea aplicării în relațiile reciproce a tratamentului comercial conform clauzei națiunii celei mai favorizate, eliminarea oricăror obstacole tarifare și netarifare, a oricăror discriminări care mai barează calea exporturilor către unele din țările occidentale dezvoltate, îmbunătățirea creditării și finanțării schimburilor. Amplificarea în continuare a raporturilor economice între țări cu orînduiri sociale diferite prezintă însemnătate pentru consolidarea cursului spre destindere în viața internațională, spre eliminarea încordării, spre conlucrare între națiuni, pentru cauza securității și păcii.

5. Datele privind tendințele din comerțul mondial evidențiază, totodată, o sensibilă și progresivă scădere a ponderii, în cadrul acestuia, a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol — care formează, dealtfel, marea majoritate a statelor lumii : 18,4 la sută în 1955 ; 17,0 la sută în 1970 ; 11,8 la sută în 1974 ; 11,2 la sută în 1975. Această degradare a pozițiilor comerciale pe plan internațional ale țărilor respective este legată atît de structura unilaterală a exporturilor lor în care predomină, în proporție de 4/5, produsele primare (consecință a caracterului nediversificat al economiei multora din ele), cît și de menținerea în comerțul internațional a unor relații și condiții inechitabile. Se relevă, astfel, necesitatea imperioasă a unor restructurări profunde în economia acestor țări, a industrializării și modernizării lor economice pe baza, în primul rînd, a eforturilor lor proprii, precum și cerința reorganizării raporturilor economice internaționale, în spirit de echitate și avantaj reciproc, prin luarea în considerare a intereselor țărilor respective și sprijinirea lor multilaterală în plan comercial și financiar-monetar. În context, țărilor avansate din punct de vedere economic le revin îndatoriri deosebite, în special pe linia adoptării față de țările în curs de dezvoltare a unor politici economice, comerciale și financiare mai favorabile, prin care să contribuie la înlăturarea decalajelor, a surselor de tensiune pe care acestea le reprezintă din punct de vedere politic.

6. De o mare importanță în asigurarea dezvoltării normale a schimburilor se dovedește a fi așezarea pe baze echitabile

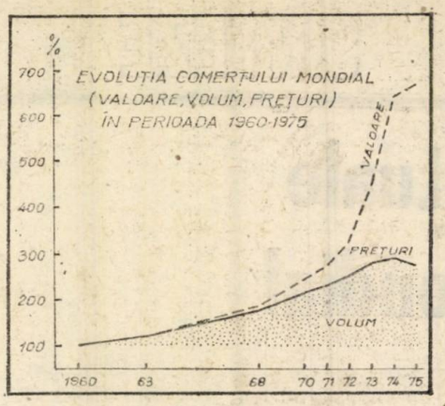

a instrumentelor și mecanismelor prin care se înfăptuiesc practic acestea — în special a prețurilor —, impunîndu-se, în acest sens, stabilirea unui raport just între prețurile materiilor prime, produselor industriale și produselor agricole, precum și crearea condițiilor necesare păstrării stabilității prețurilor. Statisticile internaționale demonstrează cu prisosință imperativul unor măsuri urgente în acest sens, punînd în lumină adîncirea, în anii din urmă, a instabilității generale a prețurilor pe piețele internaționale și accentuarea deosebită a fluctuației prețurilor la principalele categorii de produse, în urma cărora condițiile de schimb în comerțul țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol s-au deteriorat din ce în ce mai puternic. Graficul alăturat evidențiază sporurile masive ale prețurilor în comerțul mondial, intervenite în ultimii ani. Dacă, în perioada 1960—1970, creșterea valorică a comerțului internațional s-a datorat, în proporție de aproape 90 la sută, sporirii sale în volum, prețurile majorîndu-se într-un ritm mediu anual de numai 1 la sută, în schimb, în perioada 1970—1975, contribuția creșterii volumului la sporirea valorică a schimburilor mondiale a fost doar de 45 la sută, restul datorîndu-se, de fapt, majorării prețurilor, care au crescut, în perioada respectivă, într-un ritm mediu anual de 16,7 la sută, adică într-un ritm de aproape 17 ori mai ridicat decît cel din deceniul trecut. Manifestarea unor asemenea tendințe explică, dealtfel, scăderea relativă a ponderii țărilor socialiste în totalul valoric al comerțului mondial, reprezentarea acestor țări fiind în mod artificial dezavantajată, întrucît în comerțul lor exterior — în special în cel reciproc — prețurile au fost cu mult mai stabile.

Analiza evoluției prețurilor pe grupe de produse relevă că, în perioada 1960—1970, sporurile de prețuri la produsele manufacturate (exportate, în covîrșitoare majoritate, de țările industrializate) au fost mult superioare celor ale prețurilor la produsele primare (care predomină în exporturile țărilor în curs de dezvoltare). Ca urmare, aceste din urmă țări au fost puternic dezavantajate, fiind nevoite să producă și să exporte tot mai multe materii prime și produse de bază pentru a putea obține în schimb, prin import, cel puțin aceeași cantitate de produse prelucrate, în condițiile creșterii mai importante a prețurilor acestora din urmă. După ce, în cursul anilor 1972 și 1973, această tendință părea să se inverseze, ea și-a reluat de la jumătatea anului 1974 — în cazul majorității materiilor prime (cu excepția petrolului) — cursul „tradițional", accentuîndu-se chiar îngrijorător în ultimul timp. În 1975, prețurile produselor manufacturate au fost, practic, singurele care au crescut (conform datelor GATT, cu 14 la sută), în timp ce prețurile la produsele primare au scăzut. Potrivit statisticilor furnizate de „Raportul economic internațional pe 1976 al președintelui S.U.A.", indicele de prețuri cu baza 100 în 1963 a reprezentat, în 1975, nivelul 235 pentru produsele agricole (față de 245 în 1974), nivelul 206 pentru materii prime industriale, exclusiv petrolul (față de 215 în 1974), dar nivelul 221 pentru produsele manufacturate (față de 190 în 1974). Sporirea de către țările capitaliste industrializate a prețurilor la aceste produse a transferat, de fapt, nota de plată majorată a petrolului țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de țiței. Astfel, în vreme ce deficitul comercial al primelor țări s-a redus substanțial (de la 51 miliarde dolari în 1974, la 12,5 miliarde în 1975), cel al ultimelor țări s-a agravat, ajungînd, după cum s-a arătat, să depășească 40 miliarde dolari, ceea ce a ridicat nivelul datoriei externe a țărilor respective la fabuloasa sumă de 150 miliarde dolari. Sînt fapte care constituie argumente de fond în favoarea întreprinderii unor acțiuni urgente și efective în direcția stabilirii unor raporturi juste între prețurile materiilor prime, produselor industriale și produselor agricole, a realizării unei mai mari stabilități a prețurilor pe piețele internaționale. Pronunțîndu-se consecvent în acest sens, România a sprijinit pe deplin, la cea de-a patra sesiune a UNCTAD, „programul integrat" privind materiile prime, formulat de țările în curs de dezvoltare cu prilejul reuniunii ministeriale a „Grupului celor 77" de la Manila — care urmărește reglementarea problemelor produselor respective în vederea asigurării stabilității piețelor și prețurilor, prin formarea de stocuri finanțate dintr-un fond comun și prin încheierea unor acorduri internaționale pe produse — hotărînd să participe la constituirea fondului respectiv, pe care îl consideră ca putînd reprezenta o primă etapă pe calea spre realizarea obiectivului stabilirii unui raport just între prețurile materiilor prime, produselor industriale și produselor agricole. Participarea la constituirea acestui fond este o expresie concretă a solidarității României cu celelalte țări în curs de dezvoltare, cu cerințele lor legitime, o confirmare pregnantă a voinței țării noastre de a promova și sprijini ferm acțiuni practice în direcția lichidării decalajelor și instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Ansamblul tendințelor manifestate în cadrul comerțului internațional reliefează cu putere necesitatea unor adînci restructurări în acest important sector al economiei mondiale, pe linia înlăturării barierelor și discriminărilor din calea schimburilor, a așezării ferme a acestora pe bazele deplinei echități, pentru a le transforma într-un real instrument al promovării progresului tuturor țărilor, în primul rînd al celor în curs de dezvoltare, restructurări care constituie componente de bază ale procesului îndreptat spre afirmarea unor noi relații între state, spre instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Dezvoltînd larg schimburile economice externe cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, în avantajul reciproc, în spiritul egalității partenerilor, al respectării intereselor părților, al progresului tuturor, acționînd pe arena mondială pentru lichidarea actualelor discrepanțe, disproporții, manifestări de criză și dezechilibru, pentru un comerț liber, degrevat de obstacole și discriminări, pentru asigurarea unor prețuri juste și stabile în comerțul mondial, România înțelege să transpună în viață concepțiile înaintate pentru care militează cu hotărîre, aducîndu-și, astfel, contribuția la afirmarea și cristalizarea relațiilor noi dintre state, la instaurarea unei noi ordini economice și politice, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune.

Ilie Șerbănescu

RASPUNDEM CITITORILOR

E.T.A. şi bascii

S-a petrecut la San Sebastián. Luni, 4 octombrie, în jurul orei 14,20. Mercedesul lui Juan Maria de Araluce y Villar, membru al Consiliului de coroană şi preşedinte al Adunării provinciale din Guipúzcoa, se apropia de domiciliul acestuia, de pe Avenida de España, cel mai mare bulevard comercial din San Sebastián. Îl urma, într-un alt automobil, escorta, formată din trei poliţişti. Deodată, un bărbat înarmat cu o mitralieră deschide focul asupra poliţiştilor din escortă. O fracţiune de secundă, şi alţi trei sau patru indivizi trag focuri de revolver asupra automobilului lui Araluce. Consilierul coroanei este ucis pe loc, la fel şoferul său şi doi poliţişti din garda personală. Cîţiva trecători (zece — potrivit poliţiei) sînt răniţi în urma ricoşeului gloanţelor. Asasinii fug printr-o străduţă laterală, unde, la o intersecţie, îi aşteaptă o „Simca 1200", înmatriculată la Bilbao. Două sute de metri mai departe de locul atentatului, comando-ul părăseşte maşina. Gloanţele găsite la faţa locului provin din arme utilizate în Spania de militanţii E.T.A. Într-adevăr, cîteva ceasuri mai tîrziu, la ora 18,45, la staţia de radio „La voz de Guipúzcoa", din San Sebastián, un apel telefonic revendică asasinatul : „E.T.A. — a VI-a Adunare".

Nu este pentru prima oară cînd siglele acestei organizaţii basce ocupă spaţii largi pe prima pagină a ziarelor spaniole şi internaţionale. Lista actelor de violenţă revendicate de E.T.A. comportă distrugeri de monumente, atentate cu bombe împotriva staţiilor de radio şi televiziune, cluburi şi centre sindicale, hold-up-uri, răpiri şi sechestrări de persoane, asasinate : şeful poliţiei politice din San Sebastián, Melito Manzanas — în august 1968, amiralul Carrero Blanco — la 20 decembrie 1973.

4+3=1. De la Saint-Jean-de-Luz la Bilbao, acest misterios calcul aritmetic este înscris pe toate zidurile Ţării bascilor, mărturie a unei foarte vechi conştiinţe etnice : anume aceea că Ţara bascilor există şi că ea cuprinde şapte provincii. Patru în Spania (Álava, Guipúzcoa, Navarra şi Viscaya), trei în Franţa (Labourd, Basse-Navarre, Soule). Un total de 20 000 kmp, cu o populaţie de două milioane şi jumătate de locuitori, între care un milion opt sute de mii în Spania şi alte două milioane diseminaţi în lumea întreagă, expatriaţi din motive politice şi economice.

Între Pirinei şi ocean, bascii au rezistat tuturor invaziilor indo-europene, nu şi-au părăsit niciodată pămînturile, n-au participat şi nici nu s-au lăsat influenţaţi de marile migraţii, de acea vastă fuziune de populaţii al cărei creuzet a fost Europa. Eskuara — idiomul basc — este considerat garantul originalităţii acestei comunităţi, ale cărei izvoare etnice rămîn controversate. De cel puţin douăzeci de secole, trăsătura caracteristică a populaţiei basce rămîne dorinţa de autonomie politică, accentuată pe măsura respingerii ei repetate de către puterea centrală.

Istoria acestor provincii este lungă şi pasionantă. Protejate încă din Evul Mediu de aşa-numitele „fueros", adevărate „carte ale libertăţii", ele şi-au conservat, de-a lungul secolelor, ancestralele structuri sociale, limba, obiceiurile, tradiţiile. Războaiele carliste (1833—1840 şi 1872—1876) au dus la abolirea libertăţilor. Pînă în iunie 1932, cînd, în urma unui referendum popular, guvernul republican de la Madrid acordă autonomie provinciilor basce şi acceptă unirea lor într-un singur stat — Euzkadi. José Antonio de Aguirre, preşedintele noului stat, creat la 1 octombrie 1936, depune jurămîntul sub stejarul sacru de la Guernica, simbol, peste vremi, al libertăţii basce. Dar, în iunie 1937, generalul franchist Dávila intră în Bilbao, iar guvernul Aguirre ia drumul exilului. Este sfîrşitul autonomiei basce.

Lupta continuă, din acest moment, în clandestinitate, accentuată de măsurile economice ale regimului franchist, cu consecinţe nefavorabile pentru regiune, şi de politica represivă a acestuia. Prelaţii basci sînt primii, între clericii spanioli, care se alătură populaţiei, în demascarea regimului instaurat de Franco. Ca şi în Catalonia vecină, lupta bascilor are un dublu aspect — pentru drepturi naţionale şi împotriva regimului — şi ea se desfăşoară cu violenţă. În exil, fostul P.N.V. (Partidul Naţional Basc) îşi pierde exclusivitatea. În 1956, tineri militanţi ai acestui partid (E.G.I.) fondează mişcarea EKIN, preludiu al creării, în 1959, a E.T.A. (Euskadi Ta Askatasuna : Ţara bascilor şi libertatea), de către Julian Madariaga Aguirre. La primul său congres, din 1962, E.T.A. avea să-şi definească ţelurile şi aspiraţiile de „independenţă şi unificare a teritoriului basc, de transformare a structurilor economice, sociale şi culturale şi de creare a unui regim socialist". Cu timpul, însă, E.T.A. se va diviza în diverse curente. Apar, astfel, în 1971, „E.T.A. — a V-a Adunare" şi „E.T.A.— a VI-a Adunare".

Militanţii E.T.A. — afirma unul dintre ei, la procesul de la Burgos — se consideră soldaţi în stare de război. Euskadi Ta Askatasuna care se limitase, iniţial, la o acţiune de propagandă — distribuire de manifeste, arborarea drapelului basc pe edificii publice — îşi înăspreşte acţiunile pe măsura înăspririi represaliilor regimului franchist. Intenţia mărturisită a E.T.A. : de a provoca, prin violenţă, un fenomen de reacţie ; escalada violenţelor antrenînd-o pe cea a represaliilor, guvernul devine — în opinia mărturisită a şefilor E.T.A. — din ce în ce mai nepopular.

NOUL CONTEXT. Problema se pune însă, astăzi, în termeni diferiţi. Fiindcă, spre deosebire de precedentele cabinete franchiste, guvernul Suarez a dovedit, în cîteva rînduri, o tendinţă spre conciliere, considerată de observatori drept o noutate. La 17 iulie, în prima sa declaraţie de intenţii, premierul Adolfo Suarez evocă „diversitatea populaţiilor" care compun Spania. Restabilirea parţială a vechilor „fueros", abolite în 1876, nu părea, la acea dată, exclusă. Declaraţiei de intenţii i-a urmat, apoi, autorizarea, de către guvernul de la Madrid, a înălţării drapelului basc pe edificiile publice, în zilele festive, alături de culorile drapelului spaniol.

Opoziţia democratică spaniolă — manifestîndu-şi solidaritatea cu militanţii basci care continuă să se afle în închisori chiar şi după decretarea amnistiei generale — n-a ezitat să atragă atenţia asupra faptului că terorismul permite elementelor de dreapta să justifice acţiunile represive. „Situaţia din Ţara bascilor — scria ziarul «Le Monde», cîteva zile înaintea asasinatului de la San Sebastián — conţine în germene o încărcătură emoţională şi un pericol deosebit". Explozia s-a produs la 4 octombrie. În rîndul observatorilor prevalează ideea că ultimul atentat ar putea fi folosit de cercurile de dreapta drept un pretext pentru a obţine frînarea procesului de transpunere în fapt a acţiunilor vizînd democratizarea vieţii politice din ţară.

Din momentul răspîndirii ştirii privind atentatul de la San Sebastián, opinia publică spaniolă, cercuri guvernamentale, precum şi partidele şi grupările sindicale ale opoziţiei de stînga au condamnat şi dezavuat asasinatul ca formă de luptă, violenţa în general, considerate drept acte ce ar putea împiedica procesul de democratizare a ţării. Partidul Comunist din Euzkadi, de pildă, a condamnat atentatul, precizînd că această condamnare este valabilă, „orieare ar fi autorul".

„Cazul" basc vine să amintească periodic noului guvern de la Madrid, într-un mod mult mai brutal decît regionalismul catalan sau cel galician, că „dosarul regional" este una dintre cele mai explozive şi delicate moşteniri lăsate de regimul franchist. Aşa cum au demonstrat-o şi ultimele evenimente, problema bască rămîne. Şi ea nu este cea mai uşoară dintre cele cu care este confruntat guvernul Suarez.

Rodica Dumitrescu

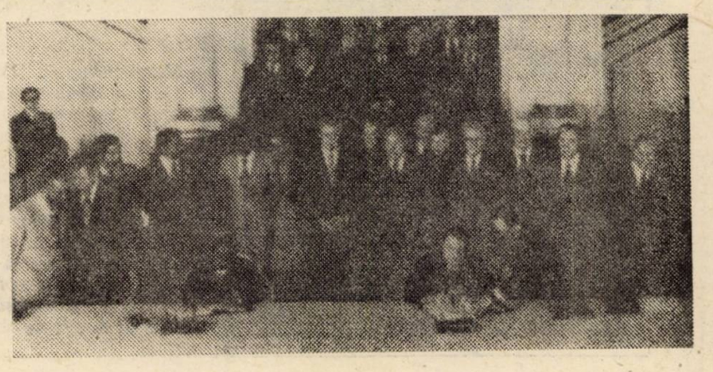

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, şi Agostinho Neto, preşedintele Mişcării Populare pentru Eliberarea Angolei, preşedintele R.P. Angola, semnînd, la Kremlin, documentele convorbirilor oficiale sovieto-angoleze, desfăşurate, săptămîna trecută, în capitala U.R.S.S.

1000+1

Aisberg

La o conferință regională desfășurată în cadrul pregătirilor Conferinței mondiale a Națiunilor Unite asupra apei, care va avea loc anul viitor în Argentina, reprezentantul chilian a propus remorcarea de la Polul Sud a unor aisberguri și transportarea lor pe apă, de-a lungul a 2 000 de kilometri, pentru a iriga zonele deșertice din nordul statului Chile.

Deficite

- *Brazilia a înregistrat un deficit de 716 milioane dolari în balanța comercială cu S.U.A., în primele șapte luni ale anului, reprezentînd 43 la sută din totalul deficitului comercial brazilian în perioada respectivă, care a ajuns la 1,679 miliarde dolari.*
- *Deficitul balanței de comerț exterior al Spaniei a înregistrat, în primele opt luni ale anului, 5 818 milioane dolari. Deficitul se explică prin faptul că, în această perioadă, Spania a importat, potrivit unor date oficiale, mărfuri a căror valoare a depășit exportul spaniol de peste două ori.*
- *Deficitul balanței comerțului exterior al Norvegiei, în perioada ianuarie-iulie 1976, a înregistrat 9,8 miliarde coroane, potrivit Biroului central de statistică. El a crescut cu 12,2 la sută, față de aceeași perioadă a anului trecut.*
- *Balanța comercială italiană a înregistrat un deficit de 2 582 miliarde lire în primele cinci luni ale acestui an, adică de trei ori deficitul perioadei corespunzătoare a anului trecut.*
- *Deficitul balanței comerciale a Portugaliei s-a agravat considerabil în luna iulie a.c., urcînd la 34 miliarde escudos (aproximativ 5,4 miliarde franci) de la 28 miliarde escudos (4,4 miliarde franci) pe primele șase luni din 1976 — a anunțat Institutul Național de Statistică.*

Retragere

A treia personalitate importantă a Partidului laburist își abandonează funcțiile, în acest an, după fostul premier, sir Harold Wilson, și fostul ministru de interne, Roy Jenkins. Este vorba de Edward Short, lider-adjunct al Partidului laburist și fost ministru al poștelor și al educației, care și-a anunțat retragerea din viața politică britanică. El părăsește atît funcția de lider-adjunct, cît și mandatul de deputat de Newcastle-Central și devine președinte al unei agenții telegrafice — „Cable and Wireless".

Canal

Vorbind la un dineu oferit în onoarea unor miniștri latino-americani ai afacerilor externe, Henry Kissinger a reafirmat că S.U.A. sînt decise să urmărească încheierea cu succes a negocierilor cu privire la Canalul Panama și că aceste convorbiri vor fi reluate peste două săptămîni. „Angajamentul nostru față de conciliere ne-a dus la negocieri fără precedent cu Panama, a spus el. Doresc să reafirm hotărîrea noastră de a încheia aceste negocieri pe baza celor opt principii, pe care le-am formulat cu doi ani în urmă". (Aceste principii prevăd, printre altele, abrogarea tratatului cu privire la Canalul Panama, din 1903, și revenirea Canalului sub jurisdicția statului Panama, concomitent cu recunoașterea anumitor drepturi de apărare și folosire a Canalului pentru S.U.A.).

Deși competiția prezidențială americană nu a intrat în ultima fază, la Washington, în fața Capitoliului, au și început pregătirile pentru festivitățile de la 20 ianuarie 1977 — ziua în care președintele ales își va inaugura mandatul

Reprezentare

Cinci deputați portughezi, între care unul comunist, vor reprezenta Portugalia la viitoarea reuniune a Adunării parlamentare a N.A.T.O., care va avea loc între 14 și 20 noiembrie a.c. în S.U.A. Este pentru prima dată cînd, la lucrări, va participa un deputat comunist, a anunțat, la Lisabona, secretarul general al Adunării parlamentare, Philippe Deshormes. El a precizat că cei cinci deputați vor fi desemnați de cele patru grupuri din parlamentul portughez, între care și grupul comunist.

Berna. Un grup de femei, purtînd costume tradiționale, s-au fotografiat în fața monumentului închinat fondării Confederației elvețiene

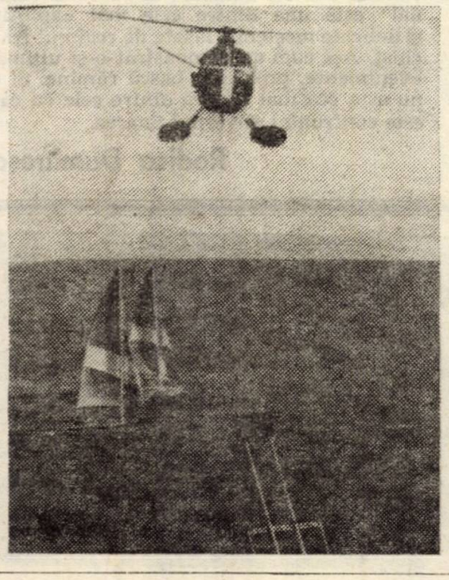

Maxi-inovații. Obiectul lansat în ocean de elicopterul din imagine nu este altceva decît un fierbător imens, folosit pentru „încălzirea" apei oceanului, astfel încît înotătorii să înceapă vara australiană mai devreme

Niarchos

În timp ce presa internațională oferă tot mai multe amănunte privind implicațiile afacerii încheiate de Niarchos cu fostul regim al coloneilor din Grecia, bogatul armator dezminte informațiile apărute în unele ziare și reviste, potrivit cărora s-ar căsători (pentru a șasea sau a șaptea oară) cu prințesa Marie Gabrielle de Savoia, fiica fostului rege Umberto al Italiei. N-a dezmințit, însă, că i-a oferit acesteia castelul din Bois-Caran, de lîngă Geneva : 3 etaje, 36 camere, un parc de 2 ha, o seră de 2 000 mp, totul cu o valoare de 10 milioane franci elvețieni !

Expulzare

Patru parlamentari radicali au fost expulzați din Cameră, săptămîna trecută la Roma, întrucît ocupau locurile unor deputați comuniști. Cei patru radicali, în frunte cu liderul lor, Marco Pannela, voiau să stea în partea stîngă a Parlamentului, contestînd partidului comunist această poziție „geografică". Pannela se autodefinește „omul cel mai de stînga din Italia". Președintele Camerei a explicat decizia sa, reamintind că deputații trebuiau să voteze două proiecte de lege, pentru care fiecare stă la pupitrul său, dotat cu un sistem electronic de vot.

În cursul unei conferințe de presă organizate în urma vizitei sale în Iran, președintele Valéry Giscard d'Estaing a oferit detalii în legătură cu comenzile Iranului care au făcut obiectul unor „hotărîri" cu efect imediat sau „apropiat" : o centrală electrică clasică la Tabriz (1 miliard de franci, din care 800 milioane vor reveni industriei franceze); dublarea și electrificarea căii ferate Teheran – Bandar Chappour (12 miliarde franci, din care opt pentru industria franceză) ; o autostradă în sudul Iranului (3 miliarde, din care 850 milioane pentru industria franceză) ; două centrale nucleare (12 miliarde, din care șapte pentru industria franceză). Problema retratării combustibilului nuclear consumat de centralele electrice vîndute Iranului nu a fost evocată.

Repetiții

Un modest fermier din Burlington (S.U.A.), în vîrstă de 99 de ani, este foarte preocupat de viitoarea sa înhumare, pe care ar dori-o solemnă. Iată de ce, de peste două decenii, el repetă mereu această ceremonie. Primarul din Burlington declară, recent, că aceste procesiuni au devenit „evenimentul cel mai atrăgător din oraș". În ce-l privește, fermierul are intenția să repete, pentru a 21-a oară, această ceremonie, în 1977, cînd va împlini 100 de ani.

Restabilire

Președintele Makarios a hotărît restabilirea Consiliului Național cipriot-grec, constituit în 1975, dar care și-a încetat funcționarea în aprilie, după demisia fostului negociator Glafkos Clerides. Consiliul, al cărui rol va fi consultativ, va studia problema apărării Ciprului, posibilitatea reluării negocierilor intercomunitare, precum și organizarea unei „noi faze a luptei prelungite", ale cărei detalii – potrivit lui Makarios – vor fi studiate după dezbaterea problemei cipriote în Adunarea Generală a O.N.U.

Prudență

Glenn Polzine, preotul bisericii presbiteriene din localitatea americană Arlington Hills a fost foarte surprins cînd un necunoscut i-a întins un voluminos plic, precizîndu-i că el este doar comisionar. Gîndindu-se că ar putea fi vorba de o scrisoare explozivă, Glenn a predat plicul poliției care a convocat specialiști aceștia l-au deschis cu cea mai mare prudență și au găsit... bani, plus un mesaj ce preciza că este vorba de o donație.

Escadrilă

Potrivit agenției Reuter, o escadrilă de avioane de luptă „Harrier", cu aterizare și decolare verticale, construite de Marea Britanie vor fi în curînd deplasate în Mediterana pentru a fi supuse primelor probe operaționale pe un port avion american. Încercările, care se vor desfășura timp de trei luni, sînt destinate argumentării unei hotăriri privind achiziționarea cîtorva sute de avioane „Harrier", pentru forțele navale americane.

Petrol

În ultimul timp, cererile de petrol kuweitian au înregistrat o creștere simțitoare, a anunțat Mahmoud Al Adassani, adjunct al ministrului kuweitian al petrolului. Această creștere, pe care o înregistrează și celelalte țări ale O.P.E.C., se datorește, a arătat Adassani, zvonului potrivit căruia prețul petrolului va fi majorat cu prilejul conferinței țărilor O.P.E.C. de la 15 decembrie a.c.

Omagiu

10 personalități africane, europene și asiatice au fost prezente la Dakar pentru a omagia pe Leopold Sedar Senghor cu ocazia împlinirii vîrstei de 70 de ani. Președintele Zairului, Mobutu Sese Seko, a subliniat meritele deosebite ale omului politic și gînditorului Senghor, Robert, Galley, ministrul francez al cooperării, a salutat în șeful statului senegalez pe „artizanul deplin, convingător și pasionat al independenței țării sale", al cărei „ghid spiritual" și „poet-președinte" este. La rîndul său, secretarul general al O.U.A., William Eteki Mboumoua, a elogiat „fidelitatea președintelui senegalez față de idealurile și principiile organizației panafricane, cît și eforturile lui pentru ca fenomenul cultural să fie resimțit ca un fundament al unității africane".

Recompensă

Un săptămînal american, „National Enquirer", a anunțat că oferă o recompensă de un milion de dolari celui care va furniza o informație ce va permite să se elucideze misterul asasinării lui John Kennedy, 22 noiembrie 1963. Oferta respectivă coincide cu decizia Camerei Reprezentanților de a redeschide ancheta asupra circumstanțelor morții președintelui Kennedy. Inițiativa a fost lansată datorită diverselor dezvăluiri recente, potrivit cărora, atît C.I.A. cît și F.B.I. n-ar fi comunicat Comisiei Warren toate documentele ce le posedau.

Îl recunoașteți ? Acesta este astronautul Buzz Aldrin, cel care, în iulie 1969, alături de Neil Armstrong, a ajuns pe Lună, zburînd pe Apollo 11. Nu demult, după grava depresiune nervoasă suferită, a părăsit corpul astronauților americani

CONTRAPUNCT

O șansă dintr-o mie...

Radu Budeanu

Ted Brown și-a clădit viața pe principii sănătoase. Și-a îngrijit cît a putut mușchii și dantura, fapt care i-a permis, după absolvirea facultății de electronică, să aibă o înfățișare plăcută și un zîmbet nestînjenit. Foarte bun la bass-ball, tobă de carte, vorbind curent trei limbi străine și degajînd o mare încredere în viață, Ted este o prezență fermecătoare în orice birou de angajări, pe care-l vizitează în căutarea unei slujbe. Dar, chiar ieri, la o sucursală a unei fabrici de robinete, o doamnă, în general severă, i-a spus surîzînd că este prea elegant, prea deștept și posedă o diplomă exagerat de strălucită ca să-l poată lua în serios. Ted nu este, însă, omul care să se descurajeze. Ca dovadă, acum, în plină splendoare și cu actele de studii pedant aranjate în mapă, își așteaptă rîndul la poarta unei întreprinderi specializată în poleirea girafelor de plastilină. La coadă, peste 500 de solicitanți schimbă impresii, manifestînd, în cel mai bun caz, un optimism prudent. Cei mai comunicativi sînt universitarii.

Lîngă Ted, un medic specializat la Hamburg, dar dat afară dintr-un spital din Detroit, îi șoptește cu ochii strălucind de o încredere relativă : aici, în S.U.A., doar 20 la sută din șomeri sînt intelectuali. În R.F.G., s-a depășit, însă, 37,5 la sută...

— Asta nu-i nimic, domnule, intervine altul, cu ăn puternic accent italian. La Napoli, 13 000 de absolvenți s-au bătut pentru 186 de locuri în transporturi. Dacă e posibil așa ceva ? !

— E posibil, îi ia vorba din gură o doamnă care precizase, cînd se postase la coadă, că a lucrat 12 ani în cercetarea biologică. Am citit în „Times" că, în Anglia, 210 000 absolvenți nu au nici măcar un loc !

Schimbul de vederi a continuat, invocîndu-se cifre statistice demne să pună pe gînduri orice om cu servici. Cînd Ted a intrat în biroul de angajări, tocmai se vorbea despre cei 12 000 de ingineri din industria aerospațială americană puși să-și încerce toate posibilitățile în cu totul alte domenii. În birou, Ted a fost testat fără milă. A reușit să numere, în ordine descrescătoare, din 17 în 17, a poleit cu mîna stîngă 8 girafe în 3 minute și a selectat repede și cu ochii închiși, din alte 49, girafele bune de cele care aveau, premeditat, 3 picioare.

Primind călduroase felicitări, a fost anunțat că e luat în evidență pentru anul viitor și, ca un gest de bunăvoință, i s-a indicat un bar unde ar putea fi angajat portar, dacă se mai îngrașă. Ba chiar i s-a mai spus că, la stabilimentul cu pricina, cu zîmbetul său are toate șansele, pentru că singurul pretendent rămas în concurs e un psiholog, care seamănă, însă, exagerat cu Frankenstein...

„Un pod prea îndepărtat"

Cornelius Ryan

5

Conform planului, cele trei batalioane ale brigăzii lui Lathbury trebuiau să meargă către Arnhem, venind fiecare din altă direcție. Misiunea principală fusese încredințată Batalionului 2 al locotenent-colonelului John Frost : înaintînd pe o șosea secundară din apropierea malului de nord al Rinului, parașutiștii lui Frost trebuiau să cucerească principalul pod de șosea. Pe parcurs, ei urmau să ocupe podurile de cale ferată și de pontoane de la vest de podul mare din Arnhem. Batalionul 3 de sub comanda locotenent-colonelului J.A.C. Fitch trebuia să înainteze de-a lungul șoselei Utrecht-Arnhem și să se apropie de pod dinspre nord, pentru a-l sprijini pe Frost. De îndată ce aceste două batalioane treceau cu succes la acțiune, Batalionul 1 al locotenent-colonelului D. Dobie urma să înceapă înaintarea de-a lungul șoselei principale Ede-Arnhem — șoseaua cea mai nordică dintre toate — și să ocupe platoul de la nord de oraș. Lathbury dăduse fiecăruia din aceste itinerare o denumire codificată. Cel al lui Dobie, respectiv cel mai nordic, purta denumirea de „Leopard", cel al lui Fitch, la centru — „Tigru", în timp ce itinerarul cel mai important, cel al lui Frost, fusese denumit „Leu". În fața întregii brigăzi, înaintau în viteză jeepurile companiei de cercetare a maiorului Freddie Gough, avînd misiunea să ajungă la pod, să-l ocupe prin surprindere și să-l mențină pînă la sosirea lui Frost.

Pînă acum, se gîndea Urquhart, fazele inițiale s-au desfășurat bine. Nu era încă excesiv de alarmat din cauza întreruperii legăturii în cadrul diviziei. I se întîmplase adesea să i se dezorganizeze temporar legătura și în companiile din deșertul Africii de Nord. Întrucît nu putea să ia contact cu Brigada 1 aeropurtată de sub comanda generalului Hicks, care trebuia să apere zonele de lansare și de aterizare pentru transporturile aeriene din următoarele două zile, Urquhart se duse personal la comandamentul lui Hicks. Aici i se spuse că brigada ocupase pozițiile stabilite, iar Hicks plecase pentru moment să controleze cum s-au instalat batalioanele sale. Dar tot la comandamentul lui Hicks, Urquhart află că o parte vitală a planului de cucerire a podului din Arnhem eșuase. I se raportă — ceea ce nu corespundea realității — că aproape toate vehiculele de cercetare ale maiorului Freddie Gough au fost pierdute, deoarece planoarele care le transportau s-au prăbușit ; la comandamentul lui Hicks, nimeni nu știa unde se afla Gough. Fără să-l mai aștepte pe Hicks, Urquhart se înapoie la comandamentul său. Trebuia să-l găsească urgent pe Gough și să elaboreze un alt plan, dar preocuparea lui cea mai mare era să-l prevină pe Lathbury și, mai ales, pe Frost, că Batalionul 2 trebuia să se bizuie numai pe forțele proprii. Frost urma să cucerească principalul pod din Arnhem fără ajutorul lui Gough care, conform planului, ar fi trebuit să întreprindă un atac prin surprindere.

La comandamentul diviziei, pe Urquhart îl așteptau alte vești proaste. „Nu numai că nu se primea nici o informație de la Gough, își amintește Urquhart, dar, în afară de cîteva stații radio cu bătaie mică, transmisiunile nu mai funcționau deloc. Nu se putea stabili legătura cu Brigada 1 de parașutiști și, de fapt, cu nimeni".

■

Puțin după ora 18,00, în cîmpul de vedere apăru primul dintre obiectivele lui Frost, podul de cale ferată peste Rin, de la sud-est de Oosterbeeck. Conform planului, compania C a maiorului Victor Dover se desprinse din coloană și se îndreptă spre fluviu. Pe pod, nu se zărea nimeni și se părea că nu e apărat. Locotenentul Peter Barry, în vîrstă de douăzeci și unu de ani, primi ordin să-l traverseze cu plutonul său. „Domnea o liniște deplină, cînd am pornit, își amintește Barry. În timp ce alergam peste cîmp, am observat pretutindeni vite moarte". Plutonul se afla la aproximativ 250 metri de pod, cînd Barry văzu „un german intrînd în fugă pe pod din partea opusă. Ajuns la mijloc, îngenunche și începu să mestereasă ceva. Imediat, am dat ordin unei grupe să deschidă focul, iar celeilalte să dea năvală pe pod. Dar între timp germanul a dispărut".

După cum își amintește Barry : „Ne-am urcat pe pod cu intenția de a-l traversa în cea mai mare viteză. Deodată, s-a produs o explozie îngrozitoare și podul a sărit în aer sub ochii noștri". Căpitanul de geniu Eric Mackay simți pămîntul cutremurîndu-i-se sub picioare. „Întîi se înălță o flacără galben-portocalie, după care un fum negru acoperi podul. Cred că sărise în aer arcada a doua, dinspre malul de sud", spune Mackay. Pe pod, locotenentul Barry dădu ordin oamenilor să arunce cîteva grenade fumigene și să se întoarcă pe malul de nord, sub protecția fumului. De îndată ce plutonul se puse în mișcare, germanii, adăpostiți pe celălalt mal al fluviului, deschiseră focul. Barry fu lovit la picior și la braț, iar alți doi oameni fură răniți mai grav. Privindu-și soldații care făceau cale întoarsă prin valul de fum și vijelia de gloanțe, Mackay, care de la bun început nu a avut prea multă încredere în întreaga operațiune, își amintește că și-a zis în gînd : „Prin urmare, obiectivul numărul unu s-a dus". Colonelul Frost a fost și mai filozofic : „Știam că unul din cele trei poduri e pierdut, dar era cel mai puțin important. Nu mi-am dat seama pe moment ce pierdere reprezenta pentru noi. Ceasul arăta ora 18,30 și mai erau alte două poduri de cucerit".

Începea să se întunece și colonelul Frost grăbi pasul batalionului său pentru a ajunge la al doilea obiectiv, podul de pontoane situat la aproximativ 1,5 km vest de podul din Arnhem. Parcurgînd repede străzile Arnhemului, batalionul ajunse la podul de pontoane și se opri. Pentru a doua oară i se juca festa. Secțiunea centrală a podului fusese demontată, făcîndu-l astfel inutilizabil. În timp ce privea podul distrus, căpitanul Mackay își spuse : „Mi se părea tipic pentru toată operațiunea aceea nenorocită. Aveam un singur gînd : Acum **trebuie** să cucerim cu orice preț celălalt pod blestemat".

Marele pod se zărea nedeslușit în depărtare. Rampele de acces din beton armat erau ele însele niște complexe gigantice, cu șosele care treceau pe dedesubt și de-a lungul malului, de la vest la est. De ambele părți, acoperișurile caselor și clădirilor fabricilor erau la nivelul rampelor. În amurg, masivele căi de acces și formele înalte, arcuite peste Rin, păreau maiestuoase și înfricoșătoare. Iată, în sfîrșit, obiectivul principal — pivotul planului îndrăzneț al lui Montgomery — și pînă a ajunge la el oamenii lui Frost au fost nevoiți să ducă lupte de aproximativ șapte ore.

Cînd se apropiară de pod primele subunități ale Batalionului 2, locotenentul Robin Vlasto, comandantul unui pluton din Compania A, a fost uluit de „înălțimea lui incredibilă". După cum avea să spună Vlasto ulterior, „cazematele de la ambele capete, chiar și în atmosfera generală de părăsire, aveau un aspect amenințător". În întuneric, Compania A ocupă în liniște poziții sub pilonii enormi de la capătul de nord. De sus, răzbătea slab huruitul circulației.

Decis să nu mai piardă timpul așteptînd, Frost ordonă plutoanelor Companiei A să pătrundă pe pod. De îndată ce oamenii se puseră în mișcare, germanii își făcură simțită prezența. O cazemată de la capătul de nord și un autoblindat izolat, aflat chiar la capătul de sud al podului, îi luară în primire cu o vijelie de foc. Un pluton, ajutat de pionierii lui Eric Mackay, înarmați cu aruncătoare de flăcări, începu să se strecoare prin ultimele etaje ale clădirilor care aveau acoperișurile și podurile la același nivel cu rampa de acces. Concomitent, plutonul locotenentului Vlasto își croi drum prin pivnițe și demisoluri, trecînd din casă în casă, pînă ce ajunse la poziția indicată de Mackay. De acolo, declanșară atacul asupra cazematei. Cînd au intrat în acțiune aruncătoarele de flăcări, își amintește Frost, „părea că-i iadul pe pămînt. S-a luminat tot cerul și era un vacarm

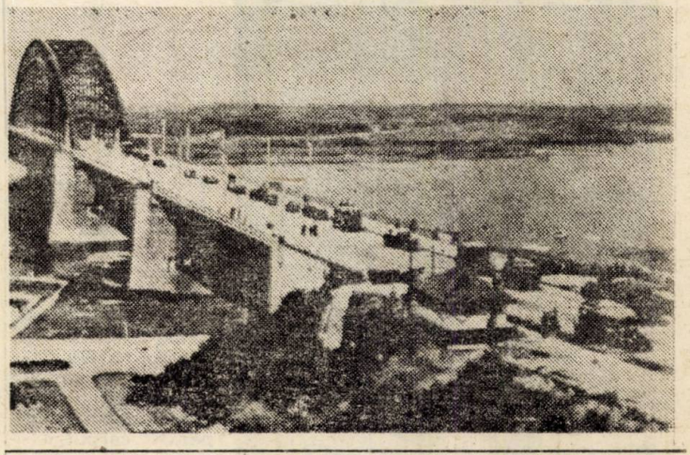

Un alt episod dramatic s-a desfășurat în jurul podului de la Nijmegen

Volumul este în curs de apariție la Editura politică

îngrozitor : răpăit de mitraliere, bubuit de explozii necontenite, troznetul asurzitor al muniţiilor incendiate şi, pe deasupra, răbufnirile unui tun". O construcţie de lemn, situată în apropiere, a fost cuprinsă de flăcări şi locatarii au izbucnit în urlete de groază şi de durere. Acum Frost auzea şi pocnetul năprasnic al bombelor Piat, trase de Vlasto asupra cazematei. Deodată, scurta dar aprigă luptă încetă. Armamentul din cazemată amuţi şi, prin învolburările de flăcări, Frost văzu cîţiva soldaţi germani îndreptîndu-se buimăciţi spre paraşutiştii săi. **Compania A curăţase cu succes capătul de nord al podului şi pusese stăpînire pe el.** Dar învolburările de flăcări şi muniţia care exploda în depozite făceau imposibil un al doilea atac pentru cucerirea capătului de sud.

Paraşutiştii lui Frost priveau îngrijoraţi podul. Cită rezistenţă aveau să opună germanii la capătul de sud ? Chiar şi acum Compania A credea că mai exista o şansă de a cuceri capătul de sud, executînd un atac prin surprindere, peste fluviu, dacă s-ar fi găsit bărcile necesare.

În realitate, posibilitatea aceasta nu mai exista. Prin una din marile ironii ale bătăliei de la Arnhem, cursul inferior al Rinului ar fi putut fi traversat în prima oră de după aterizare. La 12 km spre vest, la Heveadorp — un sat pe care batalionul lui Frost îl traversase în marşul său spre obiectivele ce-i fuseseră stabilite —, un bac mare, care putea să transporte automobile şi pasageri, funcţionase normal toată ziua, în ambele sensuri între satul Heveadorp, de pe malul de nord, şi Driel, de pe malul de sud. Frost nu ştia nimic de el. Bacul nu figura printre obiectivele lui Urquhart. În planurile meticuloase ale operaţiunii „Market-Garden", un element-cheie pentru ocuparea podului din Arnhem, şi anume bacul de la Driel, fusese complet omis.

■

De la Berlin şi pînă la frontul de vest, toate eşaloanele de comandament german rămăseseră uluite de neaşteptatul atac aliat. Nimeni nu prevăzuse că trupele aeropurtate vor fi folosite concomitent cu înaintarea forţelor terestre engleze. Atacurile acestea cu trupe aeropurtate erau, oare, preludiul unei invazii a Olandei de pe mare, cum se temea Berlinul ?

La comandamentul feldmareşalului Gert von Rundstedt, instalat în Koblenz, reacţia generală a fost de stupoare. Ursuzul, aristocraticul von Rundstedt nu a fost atît de mult surprins de natura atacului, cît de omul care, considera el, trebuie să-l fi conceput şi condus — Montgomery. Cel mai celebru soldat al Germaniei era acum descumpănit. Nu se aşteptase niciodată ca ofensiva principală a lui Eisenhower să fie condusă de Montgomery, pe care el îl considerase totdeauna „excesiv de precaut, meticulos şi sistematic".

Încă o dată, von Rundstedt a fost constrîns să joace totul pe o carte. Statul său major dădu dispoziţiuni pentru transferarea unor unităţi de pe poziţiile de pe care urmau să-i înfrunte pe americani, la Aachen. Erau manevre riscante, dar extrem de importante. Unităţile respective trebuiau să fie imediat trimise în nord, dar era nevoie de cel puţin patruzeci şi opt de ore pentru a fi introduse în luptă pe noile poziţii. Von Rundstedt dădu apoi o serie de ordine pentru organizarea apărării în diverse zone de-a lungul graniţei de nord-vest a Germaniei, dispunînd ca toate unităţile blindate şi de artilerie antiaeriană disponibile să fie trimise în zona interioară liniştită a Olandei unde, feldmareşalul era acum convins de acest lucru, se contura un pericol iminent pentru cel de-al treilea Reich.

■

Planul operaţiunii „Market-Garden" căzut în mîinile general-colonelului Kurt Student a ajuns în cele din urmă la noul punct de comandă al feldmareşalului Model. Model şi statul său major îl studiară atent. Aveau sub ochi întregul plan al lui Montgomery : denumirea diviziilor aeropurtate folosite, lansările succesive de oameni şi aprovizionări eşalonate pe o perioadă de trei zile, delimitarea exactă a zonelor de lansare şi de aterizare, podurile care constituiau obiectivele principale — pînă şi traiectele de zbor ale avioanelor participante la operaţiuni. Model, după cum afirmă Harzer că i-ar fi spus-o însuşi feldmareşalul ulterior, a calificat acest plan drept „fantastic". Atît de fantastic, încît în acele momente cruciale a refuzat să-i dea crezare. Model nu-i spuse nimic generalului Bittrich despre acest document. „N-am aflat decît după război, spune Bittrich, că planurile operaţiunii «Market-Garden» au căzut în mîinile noastre. Nu-mi explic de ce Model nu mi-a vorbit despre ele. În orice caz, planurile n-ar fi făcut decît să confirme opinia mea că lucrul cel mai important era să împiedicăm realizarea joncţiunii trupelor aeropurtate cu Armata 2 engleză — iar pentru aceasta ele aveau neapărată nevoie de poduri".

La miezul nopţii, după această primă zi de acţiune a celui mai mare desant aerian cunoscut în istorie, paraşutiştii englezi şi americani ajunseseră, sau luptau ca să ajungă, la obiectivele lor principale. După ore îndelungate de marş şi de ciocniri violente cu un inamic neaşteptat de puternic şi de tenace, ei atinseseră majoritatea obiectivelor, care — după părerea celor ce întocmiseră planurile — puteau fi cucerite rapid şi cu uşurinţă. De la bravii soldaţi ai Batalionului 2 al colonelului John Frost, agăţaţi de capătul de nord al podului din Arnhem, de-a lungul întregului coridor, pînă la extremitatea lui de sud, unde soldaţii regimentului de sub comanda colonelului Robert Sink din Divizia 101 se străduia să repare podul de la Son, starea de spirit era de hotărîre fermă ; trebuiau să ţină deschisă magistrala pe care urmau să înainteze tancurile şi infanteria Armatei 2 britanice. În acest miez de noapte, soldaţii nu aveau nici o îndoială că ajutoarele erau pe drum şi că întăririle şi aprovizionările, prevăzute să sosească pe data de 18, aveau să le consolideze poziţiile. **În ciuda pierderilor grele, confuziei şi dezorganizării legăturilor, oamenii armatei aeropurtate erau absolut optimişti.** Una peste alta, nu fusese o excursie de duminică ratată.

Prinţul Bernhard soseşte la Eindhoven, după ocuparea oraşului de către Divizia 101 aeropurtată

Lupta pentru pod a continuat, cu îndîrjire, toată noaptea. O pauză intervenită către miezul nopţii a durat foarte puţin. Cînd a reizbucnit, se părea că fiecare combatant este angajat într-o încăierare personală. De două ori, în cursul nopţii, au încercat oamenii lui Frost să se avînte spre capătul de sud al podului, dar de fiecare dată au fost respinşi.

În mod inexplicabil, în acele prime momente ale revărsatului de ziuă, lupta încetă din nou. Era ca şi cum ambele părţi ar fi vrut să mai respire puţin. Dincolo de şosea, vizavi de punctul de comandă al batalionului lui Frost, pe o stradă ce trecea chiar pe sub rampă, căpitanul Eric Mackay făcea o recunoaştere prudentă a caselor controlate de micul său grup, format din pionieri şi din soldaţi aparţinînd altor subunităţi. În infernala încleştare din timpul nopţii, Mackay reuşise să menţină în mîinile sale două din cele patru case care se aflau în sectorul respectiv şi în una din ele, clădirea de cărămidă a unei şcoli, îşi instalase punctul de comandă. La un contraatac, germanii se tîriseră prin grădini şi aruncaseră grenade de mînă în interiorul caselor. Apoi, furişîndu-se în clădiri, angajaseră cu englezii o luptă îndîrjită, corp la corp, într-o liniştе aproape totală. Strecurîndu-se prin subsoluri şi trecînd dintr-o cameră într-alta, oamenii lui Mackay respinseseră inamicul cu baionetele şi cu pumnalele. Apoi, luînd un grup mic de soldaţi, Mackay ieşi din casă urmărindu-i prin boschete pe germanii care se retrăgeau. Făcînd din nou uz de baionete şi de grenade, englezii puseră inamicul pe fugă. Mackay a fost rănit de schije la ambele picioare, iar un glonţ i-a găurit casca, zgîriindu-i uşor pielea capului.

Cînd îşi controlă oamenii, constată că mulţi aveau aceleaşi răni ca şi el. În plus, stătea prost cu aprovizionarea. Aveau şase puşti-mitralieră, muniţie, grenade şi ceva explozivi. Îi lipseau însă complet armele antitanc, alimentele erau pe sponci şi, în afară de morfină şi pachete individuale de pansament, nu avea alte materiale medico-sanitare. Pe deasupra, germanii opriseră apa. Englezii nu mai dispuneau decît de apa pe care o avea fiecare în bidonul său.

■

A fost o noapte îngrozitoare şi pentru soldaţii SS care au luptat în preajma podului. Locotenent-colonelul Harzer, aparent mulţumit că oprise batalioanele lui Urquhart, subapreciase numărul şi valoarea oamenilor care ajunseseră la capătul de nord al podului şi nici măcar nu a considerat necesar să dea ordin să-i fie aduse în sprijin cele cîteva tunuri de asalt aflate la dispoziţia sa. În schimb, împotriva poziţiilor britanice din clădirile situate în apropierea rampei au fost trimise mereu noi detaşamente SS. Aceste subunităţi, formate din oameni călîţi în luptă, au întîlnit la inamic, aşa cum îşi aminteşte majoritatea lor, cei mai înverşunaţi soldaţi cu care au luptat vreodată.

Cînd se lăsă întunericul, mai multe grupe începură să se infiltreze în case, ca să-i scoată afară pe englezi. Obiectivul lui Ringsdorf era o clădire mare, roşie — o şcoală, după cum i se spusese. Cînd se îndreptară spre ea, el şi oamenii săi fură luaţi în primire de focul unor trăgători de elită englezi, care îi obligă să caute adăpost într-o casă din apropiere. SS-iştii sparseră geamurile şi deschiseră focul. Englezii se adăpostiră imediat într-o casă vecină şi începură o luptă îndîrjită. „Tirul englezilor era necruţător", îşi aminteşte Ringsdorf. „Trebuia să avem mare grijă să nu ne zărească. Ei ţinteau capul şi oamenii din jurul meu începură să cadă, fiecare cu cîte o gaură mică, perfect rotundă, în mijlocul frunţii".

Înaintînd cu grijă spre o clădire, Ringsdorf zări prin uşa deschisă a unei pivniţe o cască engleză cu plasă de mascare. Cînd ridică mîna ca să arunce o grenadă, auzi un glas stins şi un geamăt. Ringsdorf nu aruncă grenada. Cobori fără zgomot treptele pivniţei şi urlă din răsputeri : „Mîinile sus". Inutil însă, pentru că, după cum relatează Ringsdorf : „Aveam în faţa ochilor un tablou îngrozitor. Pivniţa era o criptă plină de soldaţi englezi răniţi". Ringsdorf li se adresă pe un ton liniştitor, ştiind că englezii nu-i vor înţelege cuvintele, dar poate vor prinde sensul : „Este O.K.", le-a spus el răniţilor. „Este în regulă". Trimise după sanitari şi, adunîndu-şi prizonierii, dădu ordin să fie transportaţi în spatele poziţiilor germane, ca să li se dea îngrijirile necesare.

În după-amiaza acelei duminici, în timp ce așteptau în gara din Arnhem să fie transportați înapoi în Germania, unde urmau să fie reorganizați, oamenii lui Petersen fură din nou mobilizați pentru front. Un locotenent le spuse că aveau să lupte împotriva trupelor engleze aeropurtate care au aterizat în oraș. Oamenii lui Petersen erau istoviți. Nu mîncaseră de douăzeci și patru de ore și sergentul își amintește cum s-a gîndit că, dacă trenul ar fi respectat orarul, plutonul ar fi primit hrană, n-ar mai fi trebuit să intre în luptă și ar fi ajuns acasă, în Germania.

Într-o cazarmă a SS-ului, grupului i s-a dat arme. „Era o jale", spune Petersen. „În primul rînd, nici unuia dintre noi nu-i făcea plăcere să lupte alături de soldați din SS. Aveau faima de a fi necruțători. Armele pe care ni le-au dat erau niște carabine vechi de cînd lumea. Ca să deschid închizătorul la a mea a trebuit s-o izbesc de o masă. Bineînțeles, moralul oamenilor mei nu s-a ridicat deloc cînd au văzut aceste arme învechite".

Subunitatea porni pe plutoane pe strada Markt, spre Rin. Era întuneric și nu se vedea nimic, dar, își amintește Petersen, „simțeam în jurul nostru mișcare". La mai puțin de 300 metri de pod, Petersen își dădu seama că treceau printre șiruri de soldați și își zise că grupul său urma să-i înlocuiască. Apoi unul dintre soldați mormăi ceva ce Petersen nu reuși să înțeleagă. Deodată se dumiri că omul vorbise englezește. „Mergeam alături de o subunitate engleză care se îndrepta, ca și noi, spre pod". Într-o clipă toți își dădură seama de eroare. O voce exclamă în engleză : „Sînt nemți !" Petersen își amintește că a strigat : „Foc !"

În cîteva secunde strada răsună de țăcănitul pistoalelor-mitralieră și puștilor. Petersen era cît pe-aci să fie atins de un snop de gloanțe, care îi găuriseră raniță. Șocul îl trînti la pămînt. Se adăposti în grabă în spatele unui camarad mort.

În zori, englezii încetară focul. Germanii făcură la fel. La lumina palidă a revărsatului de ziuă, Petersen constată că, din 250 de oameni cîți fuseseră trimiși cu el spre pod, mai mult de jumătate erau morți sau răniți. „Nu am mai ajuns la căile de acces spre pod. Am rămas acolo unde ne găseam și am suferit, fără nici un ajutor de la înfumuratele trupe SS și fără nici un tun de asalt. **Așa s-a desfășurat, spune Petersen, introducerea noastră în lupta de la Arnhem. Pentru noi n-a fost decît un masacru".**

■

Treptat, treptat, oamenii celor două batalioane din Divizia 1 aeropurtată, cărora li se pierduse urma, ajunseră într-un fel sau altul la pod. Reușiseră, în grupuri de cîte doi sau trei, să-și croiască drum prin linia de apărare a colonelului Harzer, de la nord și de la vest. Mulți erau răniți, înfometați și rebegiți de frig. Sosirea lor avea să agraveze problemele sanitare și de aprovizionare ale grupului colonelului Frost. Dar în aceste prime ore, noii sosiți aveau moralul ridicat, în ciuda oboselii și a rănilor.

Și pentru blindatele germane, Arnhem-ul se dovedi un loc periculos și înfricoșător. De-a lungul diverselor itinerare care traversau orașul, civilii olandezi blocaseră drumul. Sfidînd gloanțele germane și engleze, bărbați și femei care locuiau în sectoarele unde se dădeau lupte începuseră să adune morții — englezi, germani și propriii lor compatrioți. Sergentul Reginald Isherwood, din Batalionul 1, după o noapte de mers istovitor, a reușit în cele din urmă să găsească drumul spre centrul orașului Arnhem în zorii zilei. Acolo văzu „un tablou pe care n-am să-l uit pînă la sfîrșitul zilelor". Olandezii, ieșind din subsoluri, pivnițe, grădini și din clădiri distruse, adunau cadavre. „Cărau răniții la posturi improvizate de prim ajutor și îi adăposteau în subsoluri, își amintește Isherwood, dar trupurile morților le puneau ca pe niște saci cu nisip, în rînduri lungi, fiecare cu capul la picioarele celui dinaintea sa". **Mîndrii și îndurerații cetățeni ai Arnhem-ului așezau corpurile amicilor și inamicilor în același mod, de-a latul străzilor, formînd baricade umane, înalte de aproximativ 2 metri, pentru a împiedica tancurile germane să ajungă la Frost, pe pod.**

Parașutiști din Divizia 82 printre ruinele de la Nijmegen

■

Colonelul Charles Mackenzie, șeful de stat major al lui Urquhart, își petrecuse noaptea în zona de aterizare de pe cîmpia Renkum, la mai puțin de 5 km de punctul de comandă al lui Hicks. Din cauza luptelor violente, comandamentul diviziei a fost mutat în afara pădurii, în cîmp. Acolo, statul major și-a petrecut restul nopții în planoare. Ceea ce îl îngrijora pe Mackenzie era lipsa oricăror informații de la Urquhart. „De mai bine de nouă ore nu știam nimic despre general", își amintește el.

Luni dimineața, în continuare lipsit de orice informații, Mackenzie se hotărî să se consulte cu doi ofițeri superiori din statul major, locotenent-colonelul R.G. Loder Symonds și locotenent-colonelul P.H. Preston. Mackenzie le comunică ce îi spusese Urquhart în Anglia, înainte de decolare : succesiunea la comanda diviziei, în cazul în care i se întîmpla ceva lui Urquhart, trebuia să fie : Lathbury, Hicks și apoi Hackett. Întrucît acum lipsea și Lathbury, Mackenzie considera că trebuia să ia legătura cu generalul Hicks. Ceilalți doi ofițeri fură de acord. Urcară imediat într-un jeep și se îndreptară spre punctul de comandă al lui Hicks. Acolo, într-o casă de lîngă șoseaua Heelsum-Arnhem, Mackenzie îi comunică lui Hicks ce știa el în acel moment. „Avem un raport laconic din care rezultă că Frost a ocupat podul, dar că batalioanele 1 și 3 au fost angajate în lupte de stradă și n-au reușit încă să ajungă la el", își amintește Mackenzie.

Cel mai bun lucru, după părerea lui Mackenzie, era ca Hicks să scoată de pe poziție unul din batalioanele brigăzii sale aeropurtate și să-l trimită la pod. Ulterior, putea să fie întărit cu subunități din Brigada 4 de parașutiști a lui Hackett, după ce avea să sosească în aceeași dimineață, ceva mai tîrziu. Totodată, Mackenzie îi propuse lui Hicks să preia imediat comanda diviziei.

Hicks rămase uluit. Forțele sale erau deja foarte slăbite și nu avea un batalion complet pe care să-l poată trimite la pod. Pe de altă parte, așa cum se prezentau lucrurile în acel moment, întregul plan al bătăliei era în pericol. Dacă Frost nu primea ajutor imediat, putea să piardă podul, iar dacă zonele de aterizare erau ocupate de germani, Brigada 4 a lui Hackett avea să fie distrusă chiar înainte de a se fi grupat.

În plus, se părea că toți recunoșteau în mod tacit că el, Hicks, urma să-și asume comanda unei divizii aflate deja într-un proces de dezintegrare, din cauza dezorganizării totale a legăturii și a absenței comandamentului ei. Cu părere de rău, Hicks se lipsi de o jumătate de batalion — tot ce putea să dea — pentru a-l trimite să apere podul. Evident, era vorba de o decizie foarte urgentă. Podul trebuia neapărat menținut. Apoi, după cum își amintește Mackenzie, „în cele din urmă am reușit să-l convingem pe Hicks că trebuie să preia comanda diviziei".

■

În suburbiile de vest ale Arnhem-ului, parcurile atît de îngrijite și străzile atît de curate erau presărate cu puncte de tragere și gropi de obuze, cînd batalioanele 1 și 3 engleze începură să-și croiască drum pentru a ajunge la pod. Pretutindeni, pe caldarîm, numai geamuri sparte, dărîmături și crengi de fagi roșii. Arbuști de rododendron și șiruri de flori de toate nuanțele zăceau smulse din rădăcini și călcate în picioare, iar grădinile de zarzavat din spatele frumoaselor case olandeze erau distruse. Gurile tunurilor antitanc engleze ieșeau prin vitrinele sparte ale magazinelor, în timp ce vehiculele cu șenile germane, instalate în mod deliberat în interiorul clădirilor, în așa fel încît să fie protejate de ruinele lor, țineau sub o amenințare continuă străzile. Rotocoale de fum negru se învolburau deasupra mașinilor engleze și germane incendiate și o grindină de schije cădea de fiecare dată cînd obuzele loveau punctele de sprijin. Peste tot zăceau corpurile torsionate ale răniților și morților. Mulți soldați își amintesc că au văzut olandezi, bărbați și femei, care purtau căști și halate albe cu crucea roșie, alergînd, fără să le pese de pericol, prin ploaia de gloanțe trase de ambele părți, ca să tîrască răniții și muribunzii în locuri mai ferite.

Această luptă sranie, pe viață și pe moarte, care devasta suburbiile orașului la numai 3 km și ceva de podul din Arnhem, părea să se desfășoare fără nici un plan, fără o concepție tactică. Ca orice luptă de stradă, devenise o încleștare violentă, corp la corp, pe o tablă de șah formată din străzi.

„Diavolii roșii" (parașutiștii englezi — n.r.), erau înfrigurați, nebărbieriți, murdari și flămînzi. Încăierările prea se țineau lanț pentru a permite oamenilor mai mult decît, eventual, o ceașcă de ceai. Muniția se împuțina mereu, iar pierderile creșteau ; unele companii rămaseră doar cu jumătate din efectiv. De somn nici vorbă, cel mult dacă apucau să aținească o clipă. Mulți soldați, epuizați, mărșăluind de ore în șir, pierduseră noțiunea timpului. Puțini știau exact unde se aflau sau cît mai aveau de mers pînă la pod, dar toți erau ferm hotărîți să ajungă acolo. După mulți ani, oameni ca soldatul Henry Bennet din Batalionul 3 al colonelului Fitch, își amintesc că, în ciuda hărțuielilor continue, a focului lunetiștilor și aruncătoarelor, nu se auzea decît o singură comandă : „Înainte ! Înainte ! Înainte" !

(Va urma)

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

R. F. G.: „UMBRELE ÎNDOIELII"

MANFRED LAHNSTEIN este un înalt funcţionar în Ministerul de finanţe din Bonn. Un fost „eurocrat" al Comisiei Pieţei comune. Este social-democrat. De o oră, îmi explica de ce cancelarul Helmut Schmidt nu putea fi învins în alegeri. Germania federală este o ţară fără mari probleme, îmi spunea Lahnstein. Ea şi-a reînnoit încrederea în acela care i-a permis să treacă, fără prea grave dificultăţi, prin criză. Dar iată că, brusc, îndoiala umbreşte încrederea acestui om care cunoaşte dosarele, a acestui militant angajat personal în campania electorală. Ce viitor îi pregăteşte fiului său ?

Îndoiala este un sentiment care, la prima vedere, n-ar fi trebuit să cuprindă această ţară pe care preşedintele Valéry Giscard d'Estaing o dă drept exemplu în Franţa, în fiecare din apariţiile sale la televiziune. Nu este, oare, Germania federală, ţara „miracolului economic" din Occident ? Nu are ea moneda cea mai puternică din lume şi preţurile cele mai stabile ? Nu fabrică ea maşinile pe care atîţia şi le disputa ? Nu posedă ea suficient aur şi rezerve pentru a-şi cumpăra petrol şi materii prime timp de cinci ani, chiar dacă exporturile sale nu ar mai progresa ? Desigur, dar, iată că, de doi ani, vest-germanii au început să-şi pună întrebări asupra soliditătii economiei lor, asupra viitorului ei. Acest lucru a început în momentul în care petrolul a devenit mai scump : în 1973. Iar campania electorală a trezit brusc această neliniste. Pentru că creştin-democraţii au desfăşurat atacuri de o violenţă neaşteptată în domeniul economiei. A fost suficient pentru ca, în căminele lor, oamenii să-şi pună, din nou, întrebări. Dacă bunăstarea materială va trebui să fie pusă, într-o zi, sub semnul îndoielii ?

„Este adevărat că se face simţită o neliniste — recunoaşte Lahnstein. Altfel, U.C.D. n-ar fi realizat cunoscutul avans electoral". Preocuparea economică creează profunde tulburări. Ea trezeşte şi alte temeri mai adînci. Creştin-democraţii, de pildă, au avut succes atunci cînd au denunţat fragilitatea regimului actual al pensiilor în R.F.G. Acest regim este astăzi deficitar. Dacă această situaţie continuă, vor trebui reduse pensiile. Prea puţine încasări şi prea multe cheltuieli. Prea puţine încasări, pentru că populaţia activă, aceea care plăteşte cotizaţiile, rămîne stabilă, în timp ce numărul pensiilor se măreşte în fiecare an. Ele numără, astăzi, 11 milioane. Este mult pentru o populaţie de 62 milioane de locuitori. O populaţie care, de altfel, a început, pentru prima dată în 1972, să se micşoreze. „Germania federală îmbătrîneşte" pentru că, aici, copilul a devenit o „problemă" în ţara aşa-numitei „bunăstări". Datorită acestei probleme a pensiilor, R.F.G. a fost nevoită să-şi dea seama de fragilitatea anumitor mecanisme economice şi sociale. De fragilitatea unui sistem care reclamă un progres necontenit, dar care se blochează în caz de criză.

Apoi, mai există şomajul. Germania federală s-a obişnuit cu o folosire mai amplă a forţei de muncă. În 1970, ea număra 150 000 de şomeri. Iată că astăzi sînt un milion. Tot atîţia cît în Franţa. Şi, ceea ce este mai neliniştitor este că numărul lor nu se micşorează sau scade prea puţin. În ciuda performanţelor sale şi a capacităţilor sale de producţie, Germania federală este neputincioasă atunci cînd trebuie să dea de lucru tuturor cetăţenilor ei. Pentru că, în definitiv, aceasta nu depinde numai de ea. Industria sa produce din ce în ce mai mult pentru export şi ea a devenit, astfel, tributară sănătăţii economice a clienţilor săi. Cu 20 de ani în urmă, R.F.G. exporta 13 la sută din producţia sa industrială. Astăzi, proporţia este de 25 la sută. Un muncitor din patru lucrează pentru cumpărătorii din străinătate. Este mult. Este chiar mult prea mult, spun unii. Mult pentru o ţară care nu produce pe teritoriul său energia şi materiile prime pe care le consumă şi care este obligată să exporte tot mai mult pentru a-şi plăti importurile. Germania federală este dependentă de reflexele protecţioniste ale clienţilor săi. De dificultăţile lor economice. Şi atunci cînd Helmut Schmidt a explicat că guvernul de la Bonn a acordat un împrumut Italiei, „pentru ca ea să rămînă solvabilă şi pentru a continua să cumpere produse vest-germane", unii au fost tentaţi să se întrebe cît timp va dura această situaţie.

Şi dacă toate acestea, într-o zi, se vor prăbuşi ? Întrebare dureroasă. Şi chiar dramatică pentru o ţară care a mizat totul pe creşterea economică.

Rinascita

ROMA

ATENA: TENTATIVE ALE DREPTEI

DE CÎTEVA săptămîni, se constată o recrudescenţă a iniţiativelor venite din partea prietenilor fostului rege Constantin şi ai foştilor dictatori Papadopoulos şi Ioannidis.

Chiar dacă fostul rege trăieşte astăzi la Londra, unde se ocupă de interesele unei societăţi iraniene, şi cei doi „colonei" se află în închisoarea de la Korydallos, la periferia Atenei, partizanii lor, divizaţi o vreme, au devenit mai activi împotriva regimului parlamentar şi a guvernului Karamanlis. Ei organizează adunări în Peloponez şi culeg semnături pentru eliberarea din închisoare a foştilor dictatori. Însuşi Karamanlis şi ministrul informaţiilor, Lambrias, şi-au manifestat îngrijorarea în legătură cu încercările acestor cercuri politice de extremă dreaptă de a se organiza în partidul social-creştin elen (Hrike). Este vorba despre acele forţe care, la primele alegeri legislative după căderea dictaturii, în 1974, abia au obţinut 0,8 la sută din voturi. Nu s-a prevăzut însă că, dacă sînt lăsate libere să acţioneze, ele vor putea reprezenta, mai curînd sau mai tîrziu, un pericol şi pentru partidul „Noua democraţie", condus de premierul Karamanlis.

Ameninţările la adresa regimului parlamentar nu pornesc numai de la manifestaţiile de stradă ale forţelor „puciste", ci şi de la un posibil plan subversiv, mult mai complex, care caută să asalteze, din diverse direcţii, structurile democraţiei greceşti, provocînd o anumită temere chiar în cercurile guvernamentale. Înalţi ofiţeri sînt acuzaţi de tentative de lovitură de stat şi de trafic de arme sustrase din cazărmi ; în acelaşi timp se înmulţesc atentatele la sediile partidelor democratice şi la edificii publice (chiar şi la tribunale) ; organizaţii subversive avînd o clară orientare fascistă răspîndesc manifeste proslăvind dictatura militară. Se vorbeşte chiar despre o clandestină „asociaţie a ofiţerilor greci", apropiată fostului dictator Ioannidis, care publică broşuri împotriva regimului parlamentar şi cere revenirea la monarhie.

Trebuie, desigur, amintit că activitatea de extremă dreaptă nu a încetat niciodată în cei doi ani care s-au scurs din momentul căderii regimului militar şi instalării celui democrat-parlamentar. Din raţiuni legate de politica postbelică, atît forţele monarhice, cît şi tendinţele ultraconservatoare continuă să găsească o oarecare audienţă printre ofiţerii forţelor armate greceşti. Aceasta ar putea fi şi o reflectare, mai mult sau mai puţin indirectă, a unui anumit climat ce caracterizează burghezia mică şi mijlocie din provincii şi o parte a populaţiei de la sate. Interesat de a canaliza aceste forţe şi de a consolida orientările moderate ale lui Karamanlis, partidul majorităţii guvernamentale nu a dat curs presiunilor stîngii care cerea „o epurare pînă la unul" a elementelor de dreapta din cadrul statului şi al forţelor armate.

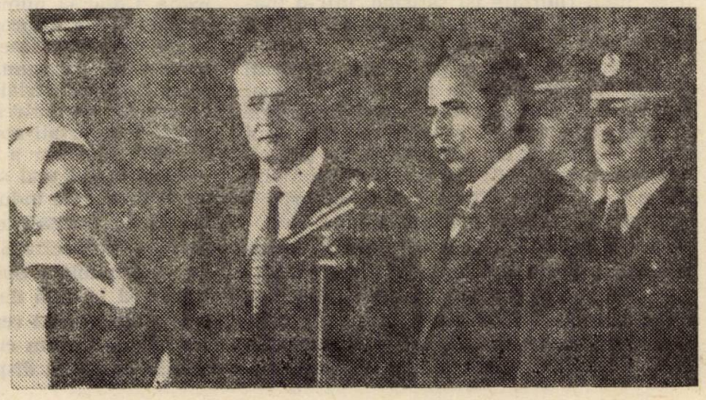

La sosirea pe aeroportul din Caracas, pentru o vizită oficială de patru zile în Venezuela, Pal Losonczi, preşedintele Consiliului Prezidenţial al R.P. Ungare, a fost primit de preşedintele ţării gazdă, Carlos Andrez Perez. Este prima etapă a unui turneu prin America Latină, care va mai include Peru, Panama şi Cuba

NOWE DROGI

VARȘOVIA

ASPECTE STRUCTURALE ALE DESTABILIZĂRII PIEȚELOR MATERIILOR PRIME

PIEȚELE mondiale ale materiilor prime manifestă o destabilizare avansată. Continuă procesul de formare a unor noi relații în domeniul prețurilor și mecanismelor pieței, de creare a unui nou raport de forțe. Ne propunem să punem în discuție aspectele structurale ale actualei situații a materiilor prime în lume.

Volumul de materii prime produse în 1974 (exceptîndu-le pe cele minerale) s-a cifrat la 10,6 miliarde tone, din care 7,2 miliarde revin materiilor prime energetice și industriale. Acest tonaj depășește de cîteva ori greutatea tuturor produselor industriale finite. Și totuși, producția de materii prime, sub aspect valoric, reprezintă numai o mică parte din producția mondială brută. O trăsătură esențială a situației de pînă acum o constituie faptul că, în lumea capitalistă, producția de materii prime rămîne în urma producției industriei prelucrătoare. În perioada 1970—1973, această producție, calculată valoric, a crescut numai cu 9 la sută, în timp ce producția industriei prelucrătoare a înregistrat un spor de 20 la sută.

Și mai clară apare această disproporție atunci cînd se analizează dinamica extracției de materii prime minerale și a producției industriei prelucrătoare. Astfel, dezvoltarea cea mai disproporționată s-a înregistrat în țările capitaliste. În raport cu 1958 — luat aici ca indicator de bază al dinamicii producției industriei extractive —, procentajul a fost în aceste țări, comparativ cu indicatorii dinamicii producției ramurii de prelucrare, de 64 la sută, în 1970, și 56 la sută în 1973. Indicatori analogi întîlnim și în cazul țărilor slab dezvoltate, respectiv 135 la sută și 134 la sută iar în țările membre ale CAER — 77 la sută și 71 la sută. Anul 1974 a adus o adîncire, în continuare, a acestor disproporții. Aceasta înseamnă că țările capitaliste industrializate își satisfac, într-o măsură tot mai mare, necesitățile de materii prime prin livrări din afară.

Ponderea materiilor prime în exportul global mondial este de peste trei ori mai mare decît participarea materiilor prime la producția socială a lumii. Acest fapt atestă disproporția existentă între principalele centre ale producției și consumului de materii prime. Ea se referă, în principiu, numai la două principale zone economice ale globului ; deficitul real de materii prime al țărilor capitaliste industrializate, acoperit prin import „din afară", a crescut de la 8,5 miliarde dolari, în 1958, la 20,1 miliarde, în 1970, și 45,4 miliarde dolari, în 1973. Aproximativ aceleași sporuri au fost obținute în țările în curs de dezvoltare. În schimb în țările membre ale CAER s-a ajuns de la un deficit de materii prime de 200 milioane dolari, în 1958, la un sold pozitiv în schimburile cu materii prime cu „restul lumii". Acest sold a crescut de la 1 miliard dolari, în 1970, la 2,7 miliarde dolari, în 1973. În perioada 1960—1970, ponderea importului în acoperirea necesarului intern de materii prime minerale (în afara materiilor prime energetice) a crescut, în Japonia, de la 52 la sută la 79 la sută, în șase țări ale C.E.E. — de la 35 la sută la 67 la sută.

Ajungînd aici, se naște, cum e și firesc, întrebarea care factori au dus la apariția unei dependențe atît de serioase, cu alte cuvinte de ce producția de materii prime în țările capitaliste a rămas în urma industriei prelucrătoare într-o măsură mult mai mare decît ar fi putut să definească această situație factorii tehnologici ? Printre factorii economici, principalul rol l-a jucat, aici, consumul superior de capital al producției de materii prime, comparativ cu industria prelucrătoare ; epuizarea zăcămintelor atestate și, în legătură cu aceasta, necesitatea trecerii la zăcăminte tot mai slabe (mai puțin productive sau mai prost localizate), situație care a redus suplimentar rentabilitatea acestei producții ; tendința spre evitarea cheltuielilor legate de presiunea, sub aspect social, a creșterii numărului de salariați în producția minieră.

O importanță hotărîtoare au avut-o, însă, considerentele de natură politică. Convingerea cu privire la trăinicia statu quo-ului în cadrul sistemului neocolonialist a dus la situația în care centrele de putere economică și politică din țările capitaliste au tratat zăcămintele de materii prime din țările „lumii a treia", exploatate de corporațiile marelui capital, drept ceva „al lor propriu". Nu s-a prevăzut că, într-un viitor previzibil, țările producătoare de materii prime pot obține suveranitatea economică, devenind din obiect al politicii economice un subiect al ei. Concepînd dependența de alte regiuni, în ce privește materiile prime, în sens „fizic", nu a fost sesizată posibilitatea transformării ei în dependență economică.

Principalul factor economic al echilibrului structural îl constituie atît raportul actual, cît și cel de perspectivă al cererii față de ofertă. Aici, intrăm în problemele zăcămintelor de materii prime ale lumii și al prognozelor — destul de contradictorii — privind perspectivele lor.

Un alt factor care adîncește destabilizarea situației actuale a materiilor prime rezultă din consecințele dispunerii inegale a rezervelor de materii prime în lume, comparativ cu principalele regiuni consumatoare. Potrivit unor estimări occidentale, 37 la sută din rezervele pentru cele mai importante 45 de materii prime minerale (fără materiile prime energetice) se află pe teritoriul țărilor capitaliste industrializate. Chiar și numai în această concepție globală, apar disproporțiile. Dacă rezervele de materii prime ale țărilor socialiste corespund, oarecum, participării lor la producția industrială mondială, ponderea rezervelor de materii prime a țărilor capitaliste industrializate este de aproape două ori mai mică, iar a țărilor „lumii a treia" — de trei ori mai mare decît participarea lor la producția industrială mondială. Printre țările capitaliste dezvoltate, numai patru — respectiv S.U.A., Canada, Australia și Republica Sud-Africană — concentrează 82 la sută din rezervele de materii prime ale acestei regiuni economice. Printre 122 de țări în curs de dezvoltare, un număr de 48 nu dispun de o industrie minieră proprie, iar în celelalte 74, numai 26 realizează, în ce privește diferite materii prime, o extracție depășind 3 la sută din producția mondială. În cazul petrolului, disproporțiile sînt și mai mari.

Toți experții sînt unanimi în ce privește faptul că lumea se află în fața unei penurii de materii prime. Acest lucru influențează asupra menținerii unor prețuri ridicate la materii prime. Revenirea la nivelul prețurilor dinainte de 1973 este, pur și simplu, imposibilă. De formarea, în continuare, a structurilor politice va depinde în ce măsură și în ce sferă țările producătoare de materii prime vor reuși să forțeze crearea și punerea în mișcare a mecanismelor prețurilor și de redistribuire, care să le asigure în fața consecințelor deprecierii inflaționiste a valutelor occidentale.

THE OBSERVER

LONDRA

MĂRTURII DIN ÎNCHISORILE SUD-AFRICANE

În Africa de Sud, țara cu cel mai mare număr de execuții judiciare din lume, 80 de persoane, majoritatea de culoare, așteaptă să fie executate. Anual, au loc circa 100 de execuții. Sînt fapte dezvăluite de Brian Price, *cetățean britanic, unul din puținii martori — cu excepția gardienilor — ai condițiilor în care au loc execuțiile în lanț la secția „Beverly Hills" a închisorii centrale din Pretoria. Price a fost condamnat la 11 ani detenție. Mutat, din motive de securitate, în trei închisori diferite, a reușit, după trei ani și jumătate, performanța de a fi primul evadat din închisoarea Zonderwater, din Pretoria. Dezvăluirile și mărturiile lui Brian Price au fost publicate de* „The Observer".

ÎN ORICE moment, circa 150 de negri așteaptă să fie urcați pe eșafodul de la Beverly Hills. Execuțiile au loc, de regulă, la ora 6 dimineața. Condamnați la moarte prin spînzurătoare, ei sînt transportați — cu mîinile legate la ceafă cu un șiret de pantof — de-a lungul unei galerii, la locul execuției.

Tinerii gardieni de la „The Hills" au obligația să asiste la execuții la prima oră, cînd intră în serviciu. Momentul l-au numit „datoria spînzurătorii". Cînd se întorc, mulți dintre ei jură că n-o vor mai face-o niciodată. Gardienii ne povestesc adesea desfășurarea execuției.

Am cunoscut cazul unui negru și al unui alb care au efectuat o spargere, soldată cu rănirea unei persoane. Albul a fost condamnat pentru crimă de gradul întîi, negrul a fost găsit vinovat de crimă de gradul al doilea. Amîndoi au făcut recurs. Negrul a fost spînzurat, iar albul a fost condamnat la închisoare.

Lucrînd alături de negri, asiști involuntar la actele de brutalitate ce se comit împotriva lor. Gardienii îi tratează drept ființe subumane, iar, cînd le dau vreun

ordin, acesta este automat însoțit de o palmă peste ureche sau de o lovitură de picior. Un negru nu poate risca să protesteze, deoarece ar fi călcat în picioare pînă. i se frîng oasele.

Negrii par să se fi resemnat. Deși eram și eu deținut, la fel ca ei, întotdeauna mi se adresau cu „șefule". Hrana care, efectiv, li se aruncă de către gardieni este inferioară celei date albilor.

Brutalitatea este un lucru obișnuit, iar coastele, maxilarele și dinții rupți nu constituie o noutate. Ești, apoi, încuiat într-o celulă ; se așteaptă să te faci bine sau să mori. Unii n-ar fi murit dacă li s-ar fi administrat un tratament adecvat.

Nouă oameni au evadat dintr-un bungalow al închisorii, în timpul nopții, printr-o fereastră. A doua zi, au fost căutați cu elicopterele prin savană. Un evadat a fost găsit și bătut atît de rău, încît gardienii au preferat să se scape din vreme de el. L-au aruncat din elicopter, de la o înălțime mică, pretextînd, apoi, că a sărit singur și s-a rănit. Noi l-am văzut, într-adevăr, căzînd. Mai tîrziu, el însuși ne-a povestit cum a fost împins de gardieni.

Odată, gardienii au deschis ușa celulei unui deținut, au lăsat să intre înăuntru trei ciini și au închis, apoi, ușa. Ciinii l-au sfîșiat în bucăți. A fost fericit că a mai scăpat cu viață.

Cu puțin timp înainte de evadarea mea, la secția negrilor de la Zonderwater a avut loc o rebeliune. Știu că cel puțin un deținut a fost ucis. Noi, ceilalți, am fost încuiați, pentru că gardienii fuseseră mobilizați, cu toții, pentru a înăbuși revolta. Ministrul poliției, J. J. Kruger, a declarat în parlament că poliția a ucis, anul trecut, 102 deținuți care încercaseră să evadeze din închisori și a rănit alți 305.

O născocire, denumită „Mary", este folosită, în mod frecvent, pentru a-i bate pe deținuți în închisorile sud-africane. Ea constă din două piese verticale din lemn greu, fixate printr-un picior de lemn, care ține instrumentul la un unghi de 45 de grade față de sol. El este încadrat între aceste lemne, cu încheieturile mîinilor și gleznele fixate în ele. Deținutul este dezbrăcat, cu excepția unei bucăți subțiri de canava pe șolduri și cu o pernuță îngustă la baza spatelui, pentru a i se proteja rinichii. Un baston flexibil din lemn este folosit de gardian pentru a lovi cu ambele mîini. Loviturile brăzdează spinarea deținutului. Numărul maxim de lovituri este opt, dar procedeul e absolut barbar.

Copiilor li se aplică așa-numitele „lovituri ușoare". Am văzut copii negri din mahalalele Capetown-ului primind asemenea „lovituri ușoare", deși nu aveau decît cinci ani. Ei au fost aduși în fața tribunalului pentru că au furat lapte sau au făcut gălăgie și sînt ținuți în închisoare peste noapte. Am asistat la o asemenea scenă a „loviturilor ușoare" : doi polițiști au acoperit șoldurile copiilor pentru a le administra cele opt lovituri. Copiii țipau îngrozitor.

Vechea închisoare Zonderwater este administrată de armată, nu de Departamentul închisorilor. E murdară și are canalele înfundate. În fiecare bungalow eram cîte 26 de oameni, într-un spațiu de 12/3 metri. Dormeam pe jos, pe niște saltele murdare, iar dacă dădeam din coate îl atingeam pe vecin. Am fost mutați la noua Zonderwater, mai înainte ca aceasta să fi fost terminată. Noua închisoare, care a costat 7 500 000 lire sterline, este construită după model american. Aici, stăteam doar 13 într-un bungalow, condițiile fiind ceva mai bune. Pentru autoritățile penitenciarelor, este foarte greu să găsească personal și, de aceea, gardienii au uneori numai 16 sau 17 ani.

Am întîlnit deținuți cărora li se dăduseră 15 ani pentru că furaseră o bomboană de cinci cenți. Doi fuseseră condamnați la 14 ani închisoare pentru că împușcaseră o rață sălbatică.

Sistemul condamnărilor este următorul: poți primi între doi și patru ani închisoare corecțională pentru o primă infracțiune. În cazul în care comiți o a doua, capeți o pedeapsă între cinci și opt ani. Dacă săvîrșești o a treia infracțiune, indiferent cît de minoră, ești condamnat de la 9 la 15 ani. Judecătorul este obligat să dea aceste pedepse. El nu poate proceda după cum îi dictează conștiința.

PROFIL

ZENTARO KOSAKA

ministrul de externe al Japoniei

Noul ministru de externe al Japoniei (numit în cadrul remanierii guvernului din 15 septembrie), Zentaro Kosaka, unul din veteranii partidului liberal-democrat, s-a născut la 23 ianuarie 1913 și a studiat la Universitatea de comerț din Tokio. A lucrat la Banca Mitsubishi (1935—1939), a fost director al companiei de industrie chimică Shinetsu (1940—1945). Din 1946 a devenit membru al Camerei Reprezentanților. Zentaro Kosaka a îndeplinit mai multe funcții ministeriale — ministru al muncii (1953—1954), ministru al afacerilor externe (1960—1962), ministru de stat pentru planificarea economiei (1972—1973). A publicat, de-a lungul anilor, mai multe cărți. Căsătorit din 1957, Kosaka are doi fii și o fiică.

Potrivit unui prim interviu publicat de „Japan Times", la două zile după numirea sa în funcția de ministru de externe, Zentaro Kosaka nu intenționează să aducă modificări politicii externe a Japoniei în nici una din principalele probleme. Zentaro Kosaka a declarat, însă, că printre primele măsuri pe care le are în vedere se află „corectarea" balanței comerciale cu Statele Unite (favorabilă Japoniei) și încheierea unui tratat de pace și prietenie cu R.P. Chineză.

„Terapie originală"

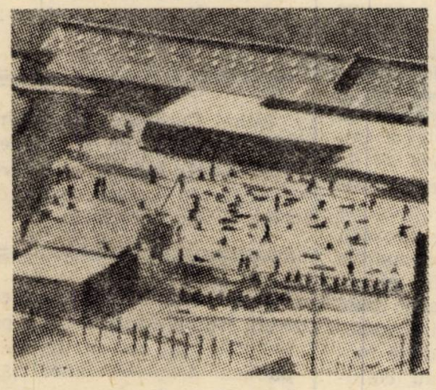

Această fotografie nu reprezintă o uzină și nici o închisoare. Este un sanatoriu de un tip mai deosebit situat lîngă Randwest Millsite, în apropiere de Randfontein, la 50 de kilometri vest de Johannesburg (Africa de Sud). El aparține companiei „Smith Mitchell", o importantă companie comercială depinzînd de „Standard Bank", din Africa de Sud, și „Chase Manhattan Bank" din New York. În aceste clădiri din cărămidă, acoperite cu olane și înconjurate de sîrmă ghimpată, sînt închiși cîteva sute de „bolnavi", care muncesc aici sub supravegherea paznicilor înarmați. Acest „sanatoriu de concentrare" este unul din cele 14 lagăre de muncă în care „Smith Mitchell" „tratează" bolnavii mintali, reali sau prezumptivi, care-i sînt încredințați de administrație. În prezent, în aceste lagăre lucrează 11 000 de negri și 760 de albi care dorm în plase făcute de ei înșiși sau direct pe podea, iar W.C.-urile se află în mijlocul camerelor. Îngrijirea medicală constă în acordarea de tranchilizante în doze foarte mari și șocuri electrice fără anestezie. Evident, pacienții nu primesc nici un salariu pentru munca depusă, care este considerată drept o terapie originală.

Pentru a ajunge într-un asemenea centru, este suficient să fii luat de pe stradă de o patrulă a poliției pentru orice delict minor, iar, apoi, după un diagnostic rapid, dat într-un spital de stat, să fii clasat „bolnav mintal". Potrivit organizației religioase care a dezvăluit existența acestor „azile", în anumite cazuri avizul doctorului nici măcar nu este solicitat, ofițerii de poliție fiind cei care trimit spre diverse centre deținuții care le cad în mîini.

Dezvăluirea existenței acestor lagăre a provocat la Pretoria reacții foarte brutale. Un amendament la legea cu privire la sănătatea psihică, introdus în Senat de ministrul sănătății, Van der Merws, interzice, de acum înainte, publicarea, fără aprobarea departamentului sănătății, a unor fotografii reprezentînd centre de psihiatrie. Mai mult chiar, au fost luate măsuri foarte stricte pentru îndepărtarea de aceste centre a unor eventuali curioși.

(Din **Le Nouvel Observateur**)

POSTA REDACTIEI

Noul guvern finlandez

Bogdan Dorneanu, Sibiu. Cel de-al 59-lea guvern finlandez a fost format la 29 septembrie şi premier este tot Martti Miettunen (partidul de centru). Guvernul anterior, format la 30 noiembrie 1975, după alegeri, cuprindea membri din cinci partide : social-democrat, comunist, liberal, de centru şi suedez. În luna mai, divergenţe serioase între parteneri, cu privire la problemele bugetare, determinaseră demisia cabinetului, refuzată de preşedintele Urho Kekkonen. În septembrie, însă, neînţelegerile legate de bugetul pe anul viitor n-au mai putut fi estompate, miniştrii aparţinînd partidului comunist insistînd pentru credite suplimentare în domeniile locuinţelor şi construcţiilor şi pentru o sporire a fiscalităţii societăţilor şi celor cu venituri mari. La 17 septembrie, demisia guvernului a fost acceptată de preşedintele ţării şi, ulterior, au început convorbiri pentru formarea unui nou guvern. Acesta, minoritar, este alcătuit doar din trei partide : de centru (9 miniştri din totalul de 16), liberal şi suedez. A fost creat un nou portofoliu — vicepremier şi ministru al economiei, cu care a fost însărcinat Ahti Karjalainen. Ministerul finanţelor, considerat unul dintre cele mai importante în acest guvern, a fost încredinţat unui independent — Esko Rekola. Altă numire — surpriză în actualul cabinet : încredinţarea portofoliului afacerilor externe unui profesor de istorie şi consilier al preşedintelui — Keijo Korhonen. Din noul guvern fac parte şi trei femei : ministrul educaţiei, primul şi al doilea ministru al problemelor sociale. **În fotografie :** premierul Miettunen (stînga) împreună cu liderul partidului de centru, din care face parte, J. Virolainen.

G. Creţu, Constanţa. „Afacerea Lockheed" nu a cuprins şi Elveţia. Ştirea la care vă referiţi, deşi din acelaşi domeniu al aviaţiei militare, afirmă posibilitatea unei corupţii, dar din partea altui concern nord-american — „Northrop". La 23 septembrie, „La Tribune de Lausanne" solicita deschiderea unei anchete publice şi judiciare, pentru a stabili cît adevăr există în zvonurile potrivit cărora firma ar fi oferit mită pentru cumpărarea (decisă în martie a.c.) a 72 de avioane „Tiger F-5". În iulie 1975, guvernul elveţian a deschis, de altfel, o anchetă asupra unor zvonuri de acest fel. Ministrul federal al justiţiei, Kurt Furgeer, a declarat, însă, în Parlament, că, acum, nu se va deschide nici o anchetă, întrucît nici un funcţionar elveţian nu este implicat în afacere.

Mitel Gîrleanu, Băileşti, jud. Dolj. Ne pare rău, dar nu putem da curs cererii dv. Am răspuns, de altfel, de mai multe ori că redacţia nu dispune de un stoc de reviste.

Ioan Rapan, Bistriţa. După cum aţi putut constata citind nr. 40 al revistei, am publicat un articol despre lucrările conferinţei Agenţiei Internaţionale pentru Energie Atomică, de la Rio de Janeiro.

Rodica Ionaşcu, Bucureşti. 1. La alegerile desfăşurate la 29 septembrie, în colonia britanică Gibraltar, a ieşit învingător partidul laburist al lui Joshua Hassan (75 la sută din voturi) care, în ultimii patru ani, a administrat „stînca", fiind „chief-minister". Partidul lui Hassan, probritanic, se pronunţă pentru menţinerea actualului statut al Gibraltarului.

2. Celebrul **„Orient Express"**, care asigura legătura Paris—Istanbul, a fost inaugurat în 1883. Printr-o recentă decizie a administraţiilor căilor ferate din mai multe ţări, Orient Express-ul va înceta să mai circule după 22 mai 1977. Călătorii de la Istanbul, cu destinaţia Paris, vor lua, la Belgrad, un expres spre Veneţia, şi de acolo trenul obişnuit spre capitala Franţei.

3. Sotheby's şi Christie's sînt două celebre case de licitaţie din Londra.

4. **A.E.L.S.** (Asociaţia Europeană a Liberului Schimb), organism economic vest-european, considerat a fi o contrapondere a Pieţei comune, nu a fost desfiinţată. A.E.L.S. a fost creată în 1959 şi cuprinde, acum, şase membri. Sediul său se află la Geneva. La propunerea Austriei, va avea loc, probabil la începutul anului viitor, o reuniune la nivel înalt a membrilor Asociaţiei, pentru analizarea posibilităţilor de extindere a competenţelor. A.E.L.S. s-a limitat, pînă acum, la politica comercială.

Ziua Hispanităţii

Ştefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. În fiecare an, la 12 octombrie, se sărbătoreşte, la Madrid şi în capitalele latino-americane, Ziua Hispanităţii. Ideea aparţine anilor '30, cînd prelatul spaniol Zacarias de Vizcarra, rezident în Argentina, a propus această zi ca simbol al afinităţilor de limbă, civilizaţie şi cultură ale tuturor popoarelor hispanice. Istoria este aceea care a definit Hispanitatea. Mai întîi a fost Cristofor Columb care, în urmă cu 584 de ani, descoperea America. Descoperirii i-a urmat „conquista". Din 1580 (anul anexării Portugaliei), toate popoarele hispanice aveau să fie guvernate de aceiaşi monarhi, pînă în 1640, data separării Lisabonei de Madrid. Cele două monarhii peninsulare au continuat să domnească asupra popoarelor latino-americane pînă în secolul al XIX-lea, cînd acestea şi-au cucerit independenţa. Cu toate acestea, „Hispanitatea" a rezistat. Comunitatea de limbă, istorie, civilizaţie şi cultură a continuat să supravieţuiască vicisitudinilor — politice şi sociale — ale istoriei.

I. Vlad, Tîrgovişte. Îndată după desemnarea de către Convenţii, fiecare dintre candidaţii la preşedinţia Statelor Unite dispune de un serviciu de securitate al F.B.I. Şi, totuşi, în afara celor doi candidaţi — Jimmy Carter şi Gerald Ford (care, în calitatea sa de preşedinte, oricum dispunea de o serioasă protecţie) — mai există o personalitate politică nord-americană pentru care se desfăşoară aceleaşi forţe : senatorul Edward Kennedy. Aceasta, întrucît Tedy Kennedy, în vîrstă de 43 de ani, rămîne omul politic cel mai ameninţat din Statele Unite. Oficial, F.B.I.-ul nu îi asigură protecţia, dar, de fiecare dată cînd senatorul primeşte vreo ameninţare cu moartea, se deschidă o anchetă, iar, îndată ce părăseşte Washingtonul, poliţiile locale sînt alertate. În general, la biroul 431 al Senatului, biroul lui Kennedy, sosesc peste o sută de ameninţări anual. Ultima oară cînd deschiderea unei anchete de către poliţie a dat rezultate : 13 septembrie a.c. — arestarea, la Springfield, în statul Massachusetts, a trei persoane care plănuiseră asasinarea senatorului.

Dumitru Ene, Drumul Taberei nr. 27, bloc Z 33, ap. 2, Bucureşti, sector 7, tel. 45 45 84, vinde numere disparate ale revistei noastre din anii 1974—1976.

Victor Sferlic, str. W.A. Mozart, nr. 20, Bucureşti, sector 1, vinde colecţia completă a revistei „Lumea".

Mihai Cerbonic, str. Unirii, bloc 9, ap. 8, et. I, Sighetu Marmaţiei, jud. Maramureş, doreşte **să cumpere** nr. 1 din 1963 al revistei „Lumea".

Constantin C. Ştefan, Bucureşti. Ne pare rău, dar nu putem da curs cererii dv. de a publica drapelele unor ţări, întrucît nu dispunem de posibilitatea tipăririi în culori, în interiorul revistei. A explica numai aranjamentul culorilor, al stemelor etc. este, uneori, imposibil.

O. S. A.

Ilie Sfetcu, Pașcani. 1. Din Organizația Statelor Americane (O.S.A.) fac parte următoarele țări : Argentina, Barbados, Bolivia, Brazilia, Columbia, Chile, Costa Rica, Cuba (face parte formal, întrucît nu mai participă la reuniuni din 1962), Ecuador, Granada, Guatemala, Haiti, Honduras, Mexic, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Republica Dominicană, Salvador, S.U.A., Trinidad-Tobago, Uruguay și Venezuela. Ultimele țări incluse în organizație sînt Barbados și Trinidad-Tobago (1967), apoi Jamaica (1969) și Granada (1975). Adunarea Generală este forul central, cu următoarele atribuții : abordarea oricărei teme de interes comun pentru guvernele membre, de natură politică, economică, culturală sau juridică ; stabilirea politicii generale a organizației și coordonarea celorlalte organisme ; primirea de noi membri ; fixarea normelor de funcționare a Secretariatului general, aflat, în prezent, sub conducerea diplomatului argentinian Orlando Orfila. Adunarea Generală are o perioadă de sesiuni ordinare în al doilea trimestru al fiecărui an, în oricare din statele membre sau la sediul Secretariatului (Washington). Acest tip de sesiuni funcționează începînd din 1970, înainte practicîndu-se sistemul conferințelor panamericane. Ultima sesiune ordinară, a șasea, a avut loc la Santiago de Chile (iunie a.c.).

2. Prin plecarea din portul mexican Tampico a primului vas al Companiei navale multinaționale din Caraibe (NAMUCAR), acest nou organism al cooperării regionale latino-americane și-a început activitatea. Fac parte Costa Rica, Jamaica, Mexic, Cuba, Venezuela și Nicaragua, urmînd a participa și Columbia și Panama. Primul vas al NAMUCAR, aflat sub pavilion liberian, are un deplasament de 5 300 de tone. Compania mai dispune, deocamdată, de alte 3 ambarcațiuni, care vor face curse de 29 de zile prin porturile Havana, Kingston (Jamaica), Guaïra (Venezuela), Puerto Limon (Costa Rica) și Bluefields (Nicaragua). În prezent, 88 la sută din transportul de mărfuri din regiune este controlat de companii străine, mai ales nord-americane. Conform calculelor, NAMUCAR va aduce fiecărei țări membre venituri anuale importante. Întreprinderea va funcționa ca o societate anonimă.

Ion Vlad, Rîșnov. Nu dispunem de ultima cifră a salariaților de la „General Motors". În legătură cu cea de a doua întrebare, vă sugerăm să vă adresați unui oficiu poștal sau întreprinderii „Ilexim", București.

T. Marcu, Rîmnicu Vîlcea. Dintre toți deținuții naziști de la închisoarea Spandau (R.F.G.), se mai află încă închis Rudolf Hess, acum în vîrstă de 82 de ani. Acesta se află singur la Spandau din anul 1966, cînd Albert Speer și Baldur von Schirach au fost eliberați (ultimul a murit, între timp).

Nicolae Mladen, București, Adresați-vă unui ziar central sau „Revistei economice".

Petre Onișor, Bacău. 1. Cel de-al 94-lea Congres american și-a încheiat lucrările la 2 octombrie. Viitorul congres se va întruni, prima oară, la 4 ianuarie 1977. În ceea ce-l privește pe **Carl Albert,** democrat din Oklahoma, președinte (speaker) al Camerei Reprezentanților, aparițiile sale la Washington (în **fotografie,** stînga, împreună cu democratul John McFall, cu liderul majorității, Thomas O'Neill, și liderul minorității, John Rhodes), în Congres, au fost ultimele, întrucît se va retrage din activitatea politică. Albert, în vîrstă de 66 de ani, a fost 30 de ani membru al Camerei Reprezentanților și ultimii șase ani, speaker.

2. Potrivit stipulațiilor din British North America Act., prin care, în anul 1867, Canada a devenit independentă, orice schimbare în Constituția acestei țări trebuie aprobată de Parlamntul britanic. (Canada — este cunoscut — face parte din Commonwealth, șeful statului fiind regina Marii Britanii, Elisabeta a II-a). De mai mult timp, premierii celor 10 provincii care formează federația canadiană încearcă să schimbe această Constituție, veche de 109 ani. Ultima întîlnire a premierilor, în această problemă, s-a desfășurat la începutul lunii octombrie, dar nu s-a ajuns la un rezultat pozitiv. La următoarea reuniune s-a făcut apel și la premierul federației, Pierre-Elliott Trudeau, care a sugerat ca, în problema Constituției, Canada să acționeze unilateral și să ceară Marii Britanii să renunțe la prerogativele sale.

Gh. Stancu, Timișoara. În articolul publicat în cadrul rubricii „Puncte de vedere" din nr. 41, în legătură cu „afacerea Lockheed" în R.F. Germania, este amintită și soarta avionului „Starfighter". În cîțiva ani, acest avion va fi înlocuit cu avionul de luptă cu rol multiplu „Tornado" (în **fotografie),** construit de firme din Marea Britanie, R.F. Germania și Italia. Se consideră că realizarea acestui avion e cel mai important program al aviației militare vest-europene de după ultimul război mondial. Nu se cunoaște data exactă la care avionul „Tornado" va deveni operațional.

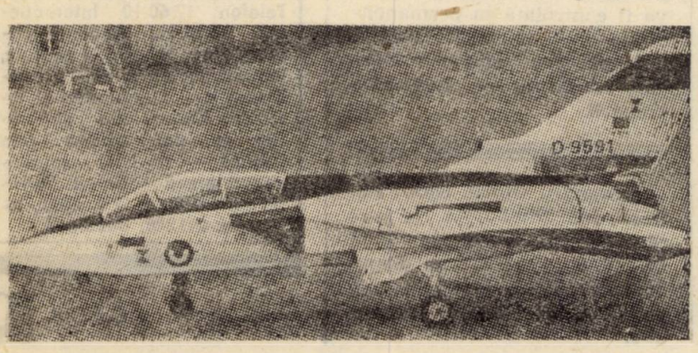

Dan Costeanu, Craiova. În fiecare an, în Statele Unite, Census Bureau, un birou federal de statistici, fixează nivelul veniturilor anuale considerate „sărace", în funcție de rata inflației. Pentru 1975, limita pentru o persoană singură a fost de 2 717 dolari, pentru o familie cu doi copii — 3 485 dolari, iar pentru o familie cu patru copii — 5 469 dolari. Avînd stabilite aceste limite, s-a constatat că, în 1975, — potrivit datelor publicate în luna septembrie a.c., de Census Bureau — existau, în S.U.A., 25,9 milioane persoane considerate sărace, adică un american din opt. Aceleași date arată că, în comparație cu anii precedenți, în 1975 mult mai multe persoane și-au epuizat alocațiile de șomaj ; astfel, 4,3 milioane persoane (față de 2 milioane în 1974) au rămas fără lucru perioade de timp suficient de mari pentru ca respectivele alocații să se epuizeze. În general, numărul celor considerați săraci în S.U.A. a crescut cu 10,7 la sută — cu 4,5 la sută în rîndul femeilor-cap de familie și cu 15,3 la sută în rîndul bărbaților-cap de familie.

Călin Deleanu, București. 1. Veți găsi toate informațiile solicitate în legătură cu „Viking" I în nr. 31, 33, 34, 38.

2. În legătură cu lucrările echipei de la Loch Ness vă sugerăm consultarea răspunsului adresat cititorului **Florin Anghelescu, com. Bezdead, jud. Dîmbovița.**

Miron Negreanu, Buciumi, jud. Sălaj. Vă sugerăm consultarea „Dicționarului politic" în care veți găsi toate informațiile solicitate în legătură cu pactele militare, despre care revista noastră a scris de nenumărate ori.

POSTA REDACȚIEI

STW 53

Dana Diaconu, Buzău. S.T.W. 53 este „numele" ultimei descoperiri privind istoria apariției omului, descoperire prezentată la congresul de preistorie din luna septembrie, de la Nisa. Este vorba de un craniu de 1,5—2 milioane ani, descoperit la Sterkfontein, în Africa de Sud, la 14 august a.c., craniu ce aparține familiei „homo habilis", ramura cea mai veche a strămoșilor omului. Avînd în vedere definiția omului — „o primată care merge pe labele din spate, a cărei capacitate craniană este superioară celei a tuturor celorlalte primate și care se hrănește și cu carne și cu fructe" — scrie Daniel Garric în „Le Point", au fost descoperiți, din 1964 pînă acum, aproximativ o sută de indivizi, toți „homo habilis", vechi de 1,5—3 milioane ani, care răspund unei asemenea definiții. Principalii cercetători : englezii Richard și Mary Leakey, francezii Yves Coppens și Maurice Taieb, americanul D. C. Johanson, sud-africanii Raymond Dart și Philip Tobias ; locurile descoperirilor : Etiopia, Tanzania, Kenia, Africa de Sud. În general, „homo habilis" (care a evoluat în pitecantrop, asigurînd legătura cu omul de azi) avea o capacitate craniană de 850 cm cubi (maimuța cea mai evoluată nu depășește 800 cm cubi), era biped, avea o înălțime de 1,40 m (femeile ceva mai scunde) și atingea maximum de vîrstă de 25—30 ani. La amintitul congres de la Nisa, savanții au adus dovezi că acest vechi strămoș al omului avea noțiunea timpului (întrucît făcea provizii), trăia într-un fel de „societate" (carnea era transportată de la locul vînatului) și — faptul cel mai important — tehnicile rudimentare de care dispunea erau transmise urmașilor (deci începutul unei memorii colective).

Abdel Salam Dajani

Victor Frunză, Drobeta-Turnu Severin. Noul director al Centrului de informare al O.N.U. pentru România — al cărui sediu se află în București, str. Aurel Vlaicu nr. 16 — este Abdel Salam Dajani ; îi urmează în această funcție lui Sayed Abbas Chedid. Dl A. S. Dajani este cetățean iordanian. Născut în anul 1922, A. S. Dajani are o formație juridică. El a fost numit în Secretariatul Națiunilor Unite, cu începere din 1950. Pînă în anul 1957, a lucrat la sediul O.N.U., în Divizia Serviciilor de radio și vizuale, în calitate de responsabil cu programele. În acești șapte ani, a funcționat, de asemenea, în perioade îndelungate, ca șef a.i. al Secției Orientului Mijlociu în cadrul Serviciului de radio al Națiunilor Unite. În 1957, Dajani a fost numit responsabil cu problemele de informație la Centrul de informare al Națiunilor Unite din Cairo și a funcționat în această calitate pînă în aprilie 1962, cînd a fost numit în teritoriul sub tutelă Noua Guinee cu misiunea de a înființa un Centru de informare al Națiunilor Unite, la Port Moresby, pentru Papua-Noua Guinee și insulele britanice Solomon. Din iulie 1964, pînă la transferarea sa la sediul Națiunilor Unite, în martie 1965, A. S. Dajani a funcționat ca șef al Serviciului de informare al Comisiei economice a Națiunilor Unite pentru Africa, la Addis Abeba. În septembrie 1965, a fost numit în funcția de șef al Serviciilor destinate Centrelor de informare din Divizia de relații externe a Oficiului de informare publică al O.N.U. și a rămas în acest post pînă în aprilie 1972, cînd a fost numit în funcția, ocupată pînă în 1976, de șef al Serviciilor publice din aceeași divizie. Abdel Salam Dajani și-a preluat funcția la București, la 1 iulie 1976.

„Inteligența mașinilor"

George Antim, București. O nouă specie de aparate electronice este pe cale să revoluționeze domeniul invențiilor tehnice. Este vorba de adevărate „mașini inteligente" („microprocesseur" — denumite cu un termen francez). Ele nu se mulțumesc numai să execute o operațiune, dar și înțeleg ceea ce fac și sînt capabile să-și asume responsabilități — scrie revista „L'Express". De pildă, un ceas care se obligă să reamintească o dată sau o mașină de scris care rebate automat o scrisoare, după ce au fost făcute corecturile. Aceste noi aparate se deosebesc, prin mai multe caracteristici, de ordinatoare. În primul rînd, prin dimensiune (sînt mai mici decît o unghie). Apoi, un ordinator este un asamblaj de piese separate, semiconductori, legate între ele prin circuite electrice complexe. În „microprocesseur", semiconductorii și circuitele sînt direct încorporate într-un suport de siliciu, de-abia vizibil cu ochiul liber. Acest ordinator cu adevărat „inteligent" poate opera cu orice fel de informație, poate face orice i se cere. Există, în prezent, în S.U.A. un radio-telefon, echipat cu un „microprocesseur" care face apeluri și, dacă linia este ocupată, poate reveni mai tîrziu. Memoria sa poate păstra pînă la 10 numere. Noul aparat este și cu mult mai ieftin decît ordinatoarele. În 1950, acestea costau 1 milion de dolari. Un „microprocesseur" este vîndut, de pildă, de firma „Fairchild", cu 20 de dolari. O reducere de 50 000 la sută ! Și posibilitățile sale sînt multiple. În aviație, de exemplu, societatea T.W.A. le-a experimentat pe avioanele sale. Ele prelucrează toate datele despre zbor și calculează, automat, în fiecare clipă, traiectoria ideală. Compania speră să facă economii de 2 pînă la 5 la sută în cheltuielile de carburant. O societate de articole casnice a avut ideea să utileze cu „microprocesseur" la aparatele sale. Ele reîncălzesc un produs înghețat. Opresc cuptorul la timp ș.a.m.d. — totul fără nici o intervenție manuală. În 1977, firma „Oldsmobile" va lansa un model de automobil, „Tornado", a cărui aprindere va fi controlată în permanență de un „microprocesseur". Cele mai mari speranțe în acest domeniu — reducerea poluării.

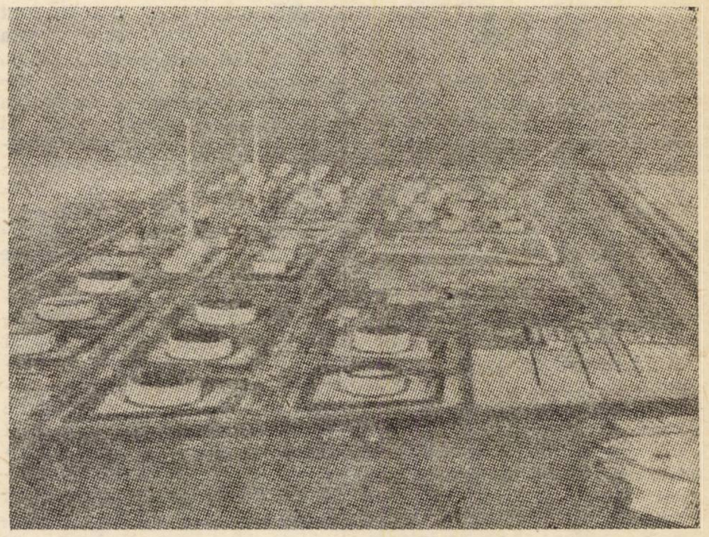

Sandu Lazăr, Timișoara. Rafinăria de la Wilhelmshaven (în **fotografie**), pusă recent în funcțiune, are o capacitate anuală de circa 8 milioane tone, fiind cea mai mare din R. F. Germania.

Alexandru Oprea, com. Petrești, jud. Dîmbovița. Ne pare rău, dar nu putem da curs cererii dv., întrucît nu dispunem de textele complete ale constituțiilor țărilor respective.

Nicolae I. Nanu, București. În cadrul schimburilor dintre țările membre ale C.A.E.R. se folosește în decontări rubla transferabilă.

Florin Anghelescu, com. Bezdead, jud. Dîmbovița. Echipa de cercetători americani care vor să elucideze „misterul Nessie" se află în continuare în Scoția. Directorul Academiei de științe aplicate din Boston, Robert Rines, a declarat că echipa dispune acum de indicii privind „existența unor animale pe fundul lacului Loch Ness", deși „nici un monstru nu a fost identificat încă". Au fost reperate „ecouri" și alcătuită o listă cu locurile care ar permite identificarea „creaturilor". Vom reveni, pe măsură ce vor apărea informații mai noi.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

DISTRACTIV • INSTRUCTIV • EDUCATIV
PENTRU TOATE VÎRSTELE

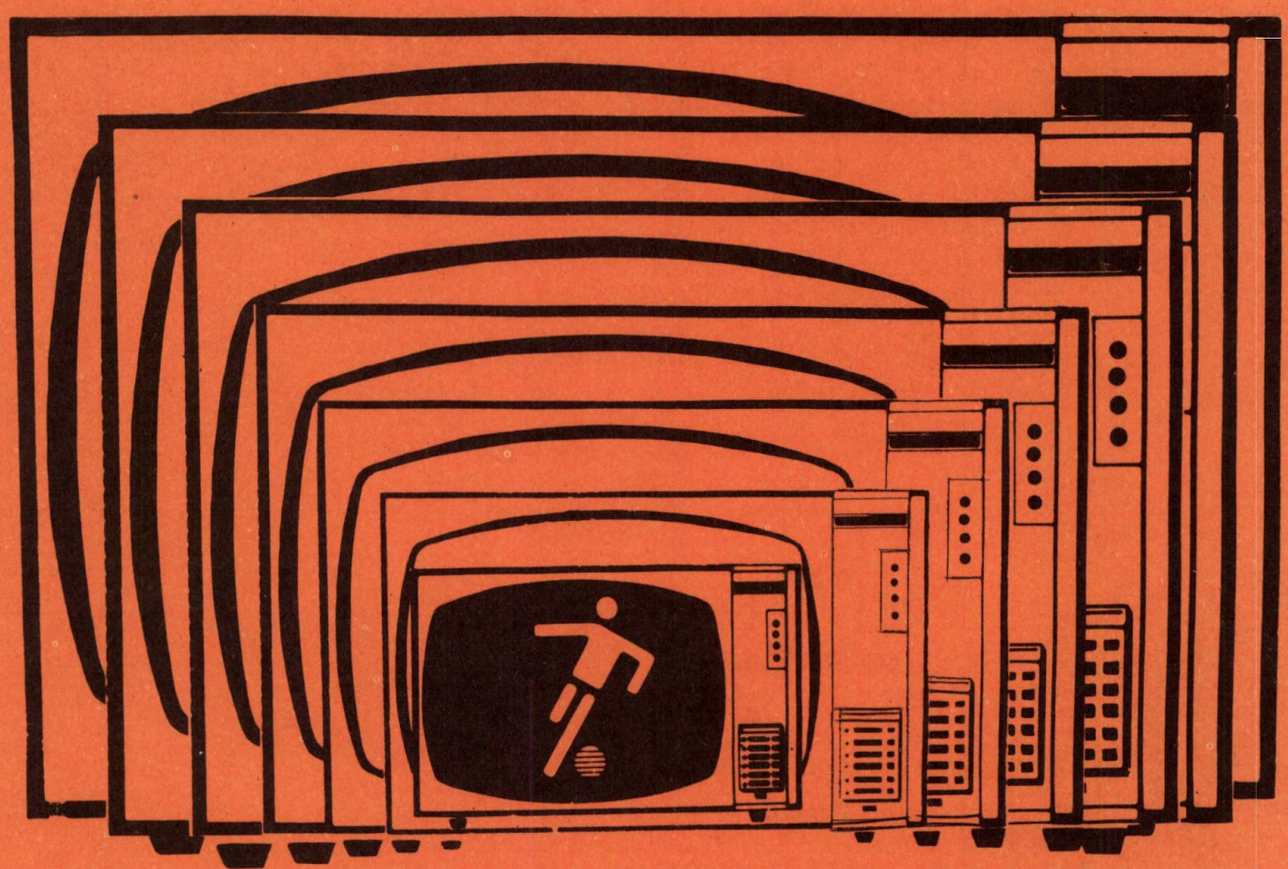

Cel mai modern mijloc de informare în toate domeniile, televizorul poate fi — în același timp — și „sală de spectacole" sau „teren de sport".

În toate magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat există un bogat sortiment de televizoare printre care se află și viitorul dv. televizor :

denumirea televizorului	diagonala ecranului	prețul televizorului	aconto 15 %	rata lunară (24 rate)
Sport	31 cm	2 870 lei	431 lei	105 lei
Venus	47 cm	2 870 lei	431 lei	105 lei
Venus ; Compliment	50 cm	3 050 lei	458 lei	110 lei
Opera	59 cm	3 500 lei	525 lei	125 lei
Clasic	59 cm	3 530 lei	530 lei	125 lei
Opera ; Diamant	61 cm	3 550 lei	533 lei	126 lei
Lux	65 cm	3 960 lei	594 lei	140 lei

Receptoare multicanal, toate aceste televizoare pot reda o imagine clară, fidelă și un sunet de calitate, fiind realizate în baza celor mai moderne scheme tehnice. Sînt prezentate în casete furniruite, cu o linie modernă asimetrică.

Recom

Catalogul
„ÎNTREPRINDERII DE APARATAJ ELECTRIC DE INSTALAȚII DIN TITU"
cuprinde peste 300 de produse

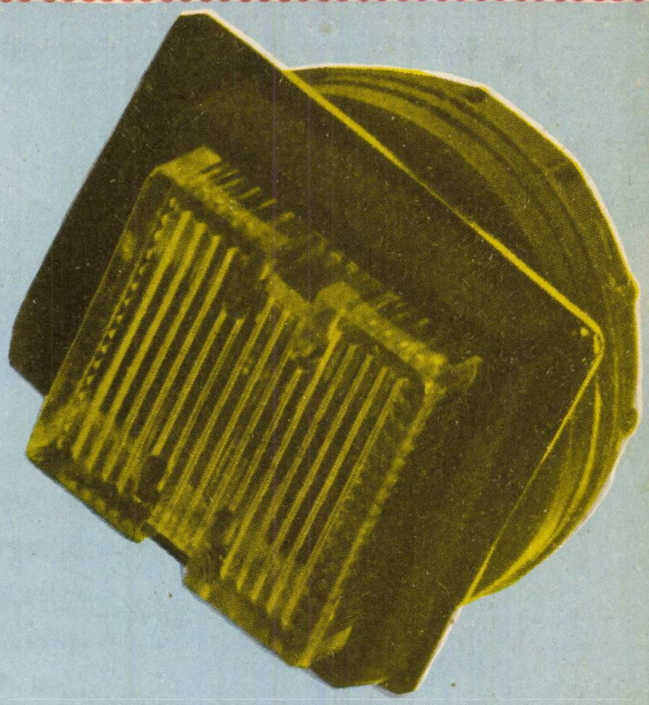

Principalele grupe de produse pe care le oferă această întreprindere sînt :

- **Comutatoarele cu came** se înscriu în gama elementelor de automatizare. Sînt aparate destinate a funcționa la toate instalațiile electrice ale mașinilor-unelte, vehiculelor, motoarelor etc.
- **Comutatoarele cu stea triunghi și inversoarele de sens** sînt produse care se realizează la comandă.
- **Butoanele de comandă** constituie o altă familie de produse. Ele sînt destinate echipării panourilor de automatizare.
- **Lămpi de semnalizare.** Construcția acestor produse cuprinde elemente componente cu caracteristici tehnice superioare.

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJ ELECTRIC DE INSTALAȚII DIN TITU mai realizează și o serie de produse cu largă folosință în sectorul construcțiilor :

- întrerupătoare și comutatoare (pentru locuințe) ;
- prize simple, prize triple ;
- siguranțe normale, siguranțe cu mare putere de rupere ;
- cleme de racordare.

Toate aceste produse se disting prin rezistență, durată de funcționare, regimuri variate de tensiune și curenți.

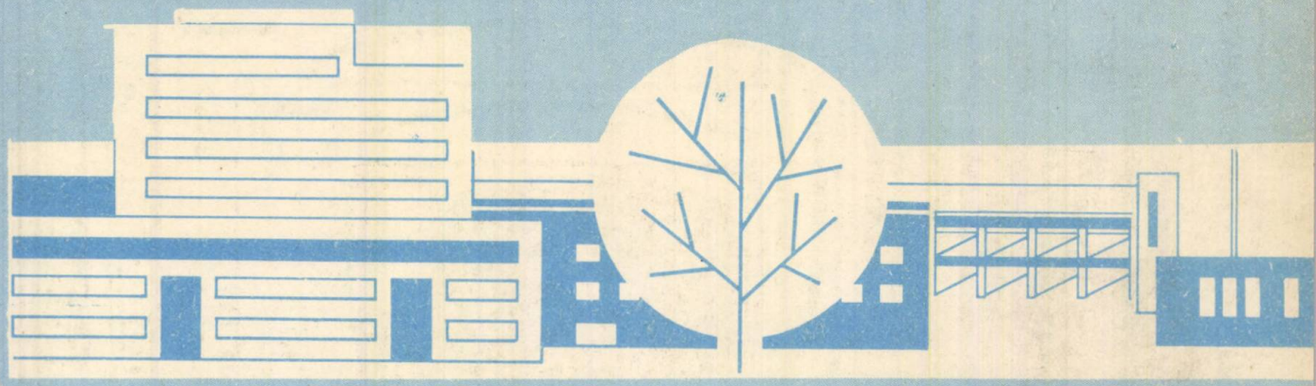

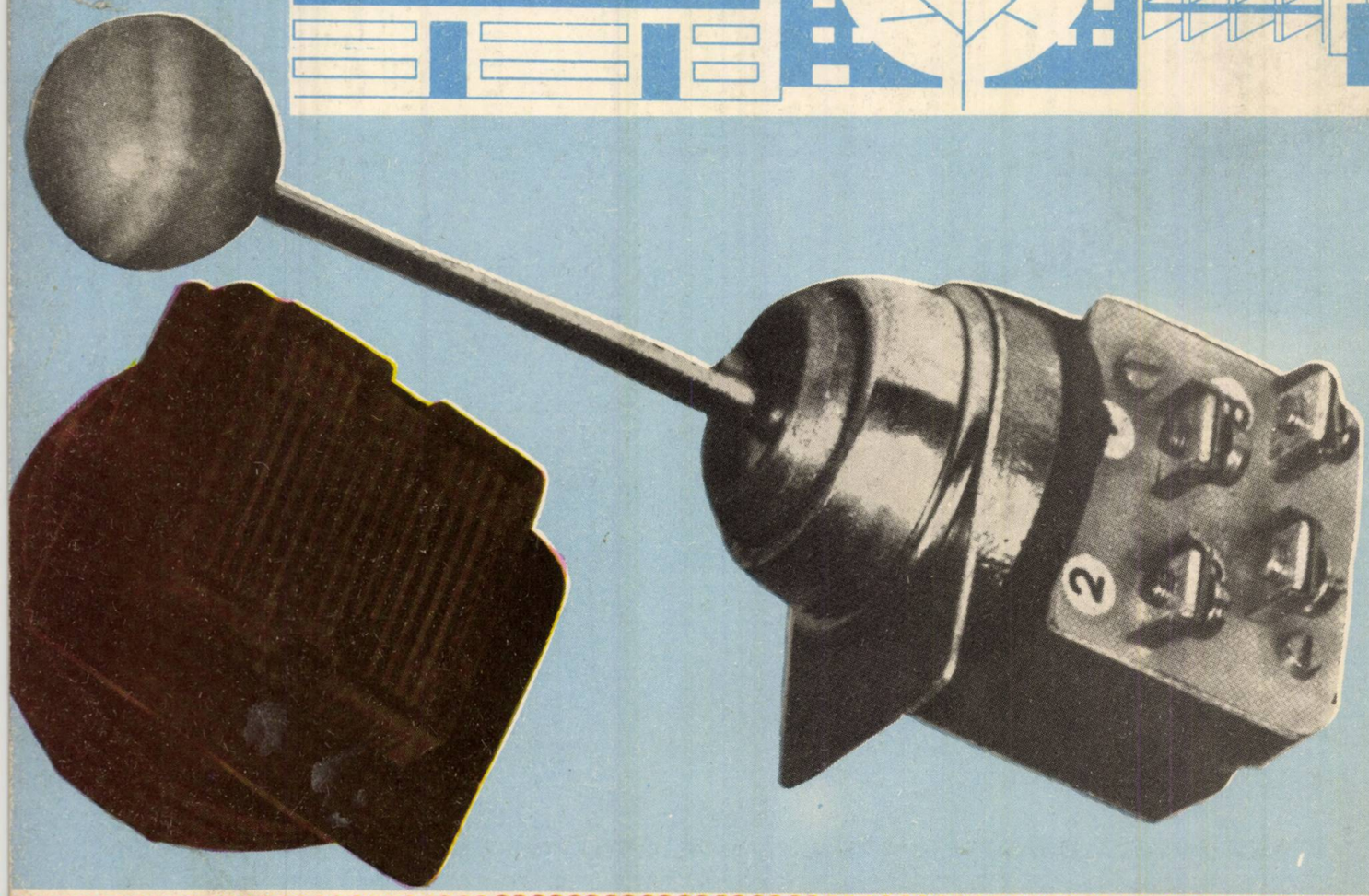

Lei 2

Anchetă internațională

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 43 — 21 octombrie 1976

DIN ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

- **PARIS. Dezbaterea parlamentară și dilemele „majorității"**
- **Ziua Națiunilor Unite**
- **BEIRUT. Evoluții complexe**
- **R. D. GERMANĂ. Alegeri generale**
- **LONDRA. Confruntarea guvern-opoziție**
- **RHODESIA. Preliminarii la Conferința constituțională**

VIENA — *reportaj pe glob* — *TEHERAN*

S. E. L. A.

Consolidarea unei inițiative

AUTOMOBILUL — cursa incertitudinii

Ieng Sary, viceprim-ministru pentru afacerile externe al Guvernului Kampuchiei Democrate

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Miguel Anjos Trovoada, prim-ministru al Guvernului Republicii Democratice Sao Tomé și Principe

Prof. dr. Nurul Hasan, ministrul educației, bunăstării sociale și culturii din India

LUMEA

Săptămînal de politică externă

43 (678)

21 octombrie 1976

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ
ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII
Răspund :
Renaat van Elslande, Ieng Sary, Miguel Anjos Trovoada, prof. dr. Nurul Hasan, Alfonso Carro Zuniga, Mbá Oyono 2–4

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
TIB—76 : Contribuție la un comerț larg cu toate țările 5
Paris. „Majoritatea" : mai mult decît simple neconvergențe 6
Beirut. Contextul noului armistițiu. Ion Madoșa 7
Ziua Națiunilor Unite. Abdel Salam Dajani 10
Rhodesia. Preliminarii la Conferința de la Geneva. Dumitru Constantin 11
Bangkok. „Cu fiecare pas — înapoi". Liana Enescu 12
Londra. Parlament, guvern, opoziție... Stelian Țurlea 13
Atena-Ankara. Acord pentru dialog. Ion Badea 14
S.E.L.A. Consolidarea unei inițiative. Anca Voican 19
Automobilul — cursa incertitudinii. Eugeniu Obrea 22

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI
R.D. Germană. Vot pentru progresul multilateral al țării. Constantin Varvara 9
Le Duan : „Revoluția socialistă în Vietnam". 9

REPORTAJ PE GLOB
Luxemburg. Marcel Negreanu 15
Teheran. Ilie Olteanu 16
Viena. Crăciun Ionescu 17

1 000 + 1 20–21

CONTRAPUNCT
Suflete tihnite. Radu Budeanu 23

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE
„Amurgul capitalismului". Silviu Brucan 24

SERIAL
„Un pod prea îndepărtat" (VI) Cornelius Ryan 25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 27–29

PROFIL
Thorbjörn Fälldin, primul ministru al Suediei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

În acest număr:

INTERVIURI CU:

RENAAT VAN ELSLANDE, ministrul afacerilor externe și al cooperării pentru dezvoltare al Belgiei • IENG SARY, viceprim-ministru pentru afacerile externe al guvernului Kampuchiei Democrate • MIGUEL ANJOS TROVOADA, prim-ministru al Guvernului Republicii Democratice Sao Tomé și Principe • prof. dr. NURUL HASAN, ministrul educației, bunăstării sociale și culturii din India • MBÁ OYONO, secretar de stat la Președinția Republicii Guineea Ecuatorială, însărcinat cu economia și finanțele • ALFONSO CARRO ZUNIGA, președintele Adunării Legislative din Costa Rica.

TIB '76

Contribuție la un comerț larg cu toate țările

Din actualitatea internațională

RHODESIA

Preliminarii la Conferința de la Geneva

BANGKOK

„Cu fiecare pas — înapoi"

BEIRUT

Contextul noului armistițiu

ATENA — ANKARA

Problema Mării Egee: acord pentru dialog

S.E.L.A. Consolidarea unei inițiative

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

„Amurgul capitalismului"

SERIAL

„Un pod prea îndepărtat" (VI)

„La baza relațiilor româno-belgiene — o voință comună de pace și cooperare"

Renaat van Elslande

ministrul afacerilor externe și al cooperării pentru dezvoltare al Belgiei

„Un moment important în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două popoare, servind cauzei păcii și înțelegerii internaționale" — în acești termeni caracterizează Comunicatul comun, în mod sintetic și sugestiv, vizita pe care Maiestățile Lor Baudouin, regele belgienilor, și regina Fabiola au efectuat-o, săptămîna trecută, în țara noastră. Elementele ce conferă această semnificație noului dialog româno-belgian la nivel înalt sînt multiple. Să notăm atmosfera de caldă cordialitate și prietenie în care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întreținut cu înalții oaspeți. Primirea călduroasă ce le-a fost rezervată regelui Baudouin și reginei Fabiola, în Capitală și în județele Suceava și Bacău, mărturie a sentimentelor de prietenie și de stimă pe care poporul român le nutrește față de poporul belgian. Faptul că, în acest cadru, s-a evidențiat, cu satisfacție, evoluția favorabilă a relațiilor dintre cele două țări, mai ales după vizita oficială în Belgia, în 1972, a președintelui Nicolae Ceaușescu, prilej cu care a fost semnată Declarația solemnă comună, important document de valoare bilaterală și internațională. În fine, constatarea convergenței punctelor de vedere ale României și Belgiei într-o serie de probleme internaționale, abordate cu această ocazie.

Iată cîteva sublinieri revelatoare, afirmate și în cadrul convorbirilor dintre ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, George Macovescu, și ministrul afacerilor externe și al cooperării pentru dezvoltare al Belgiei, Renaat van Elslande, ce au avut loc în timpul vizitei. În finalul acestor convorbiri, au fost semnate o serie de documente ce lărgesc cadrul juridic în sensul favorizării dezvoltării relațiilor dintre cele două țări.

Înainte de încheierea vizitei înalților oaspeți belgieni, domnul Renaat van Elslande **a avut amabilitatea de a acorda o convorbire revistei „Lumea".**

Referindu-se la semnificația vizitei în România a Maiestăților Lor regele Baudouin și regina Fabiola, domnul Renaat van Elslande ne-a declarat că „această vizită este un gest de prietenie din partea Belgiei față de România. În persoana regelui și a reginei, este prezentă la București întreaga națiune belgiană".

În cadrul convorbirilor la nivel înalt româno-belgiene ce au avut loc la București, săptămîna trecută, a fost afirmată convergența opiniilor celor două părți într-o serie de probleme internaționale. „Cred că ideile fundamentale în această privință — **a declarat interlocutorul nostru** — exprimă atașamentul celor două țări pentru pace, ceea ce implică, în același timp, o acțiune politică orientată în sensul unei dezarmări progresive. Sîntem convinși că cursa înarmărilor este cel mai mare pericol ce amenință omenirea întreagă. Cred că această voință politică comună de apărare a păcii și de cooperare cît mai activă stă la baza relațiilor noastre mutuale".

Ne-am adresat domnului Renaat van Elslande cu rugămintea de a ne exprima opinia d-sale în legătură cu importanța colaborării între țări cu sisteme social-politice diferite. „Această idee a colaborării, cooperării și concertării între state cu sisteme social-economice diferite a devenit obișnuită în limbajul politic. Belgia nu vede nici o dificultate să trăiască în pace și să încerce să colaboreze activ cu țări care au alte sisteme politice, alte structuri social-economice — **a afirmat Renaat van Elslande, în continuare.** Prin urmare, trebuie să vedem în fiecare popor și în fiecare stat elementele care pot mai degrabă să ne unească. Misiunea specială a țărilor, ca România și Belgia, este de a găsi mijloacele care să inspire încrederea. Și cred că, în momentul în care vom fi realizat acest lucru, atunci vom fi rezolvat cel puțin jumătate din probleme. Cred că, prin extinderea domeniului dreptului internațional, trebuie să acționăm împreună și, dacă putem găsi idei, nu numai abstracte, ci mai ales concrete în domeniul dreptului internațional, atunci vom aduce o contribuție remarcabilă la eforturile de instaurare a păcii. Deși România face parte din Tratatul de la Varșovia, iar Belgia din Pactul Atlantic, cele două țări au încercat să arunce punți dincolo de aceste entități, și aceasta printr-o comunitate de vederi pe care am exprimat-o într-o serie de comunicate publicate după ce miniștrii de externe ai celor două țări au avut convorbiri asupra problemelor bilaterale și internaționale".

În încheierea convorbirii, domnul Renaat van Elslande ne-a vorbit despre impresiile d-sale cu prilejul acestei a doua vizite pe care a făcut-o în țara noastră. „Cînd vezi o țară pentru prima dată, mai ales cînd este vorba de o țară frumoasă ca România, ești încîntat, ai impresii puternice. Din punct de vedere politic, această a doua vizită îmi prilejuiește confirmarea imaginii unei țări care, dincolo de orice dificultăți, acționează în favoarea unui dialog menit să facă tot ce se poate pentru bunăstarea omenirii".

Convorbire realizată de Marcel Negreanu

„Nu vom uita niciodată sprijinul acordat de România"

Ieng Sary

viceprim-ministru pentru afacerile externe al guvernului Kampuchiei Democrate

Cu prilejul vizitei efectuate în țara noastră, viceprim-ministrul pentru afacerile externe al guvernului Kampuchiei Democrate, IENG SARY, a făcut următoarea declarație colaboratorului nostru Șerban Berindei.

„Am fost foarte bucuroși pentru marea onoare ce ni s-a acordat de a fi primiți de președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, primire ce a prilejuit o întrevedere prietenească, desfășurată într-un spirit de solidaritate. Dorim, și pe această cale, să reamintim sprijinul și ajutorul sincer acordat de președintele Nicolae Ceaușescu luptei noastre, în timpul și după războiul popular de eliberare națională. Nu vom uita niciodată acest prețios sprijin și ajutor. În numele poporului și al guvernului Kampuchiei Democrate, reînnoim, cu acest prilej, întreaga noastră gratitudine față de președintele Nicolae Ceaușescu.

Schimburile de vederi pe care le-am avut, în timpul vizitei noastre de lucru, cu conducătorii Republicii Socialiste România au contribuit la întărirea, pe mai departe, a relațiilor de prietenie și solidaritate între cele două țări, ca și a înțelegerilor noastre reciproce. De asemenea, împreună cu ministrul de externe român, am procedat la un schimb de vederi privind relațiile dintre țările noastre, precum și asupra unor probleme internaționale de interes major.

În timpul convorbirilor, am constatat cu vie satisfacție identitatea punctelor de vedere ale celor două guverne, în ce privește soluționarea problemelor internaționale majore, dorința și hotărîrea celor două țări de a contribui activ la promovarea unei largi cooperări internaționale, pe baza respectului independenței, suveranității naționale, egalității, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne, pentru pace în lume și pentru sprijinirea tuturor popoarelor care nu s-au eliberat încă".